PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/773715

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723

ČEDAD
Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLIV. št. 232 (13.170)

Trst, sreda, 19. oktobra 1988

Sinočnje zasedanje so nepričakovano odložili na današnji dan

Po včerajšnji poglobljeni razpravi danes v CK glasovanje in merjenje sil

Glasovanje o zaupnici članom centralnega komiteja ni predvideno v statutu, temveč ima jasen politični pomen - Za glasovanje so se baje izrekle vse republike razen Srbije - Takoj zatem bo na vrsti 18. seja CK ZKJ

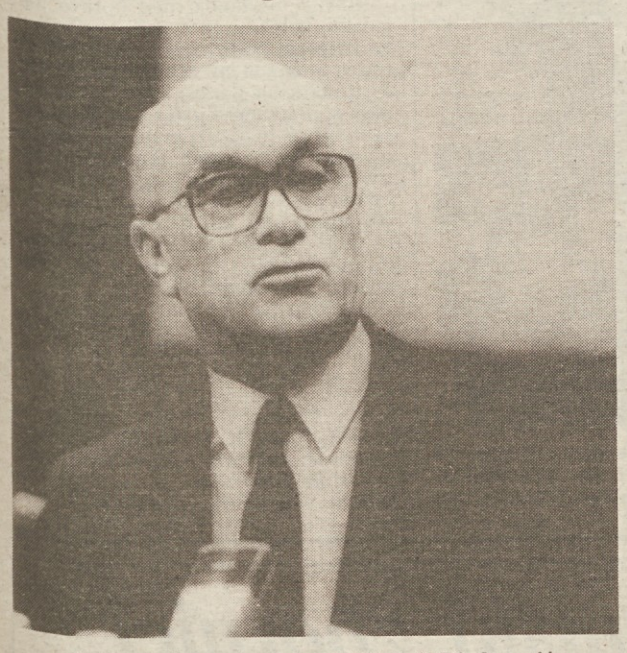

Predsednik predsedstva SFRJ Raif Dizdarević

BOGO SAMSA

BEOGRAD — Precej nepričakovano je včeraj ob 22.40 predsednik Stipe Šuvar prekinil zasedanje Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in ga preložil na danes ob 9. uri. Pred nekaj urami je Šuvar v razgovoru z novinarji vztrajal, da bo seja neprekinjena in da mora priti na njej do glasovanja in merjenja moči.

Prav glasovanje o najvidnejših predstavnikih Zveze komunistov pa je velika novost tega zasedanja, saj se je spremenilo v merjenje moči znotraj Zveze komunistov in s tem tudi v celotni Jugoslaviji. Predsedstvo je namreč sklenilo predlagati Centralnemu komiteju, da oceni delo in se izreče o vsakem njegovem članu in da tajno glasuje o zaupnici. Tak postopek ni predviden v statutu in ima samo politični pomen. Formalno pravno celo član predsestva, ki zaupnice ne bi prejel, ni dolžan odstopiti. Toda politična vloga, politična teža takšnega glasovanja in predvsem politične posledice so na dlani.

V predsedstvu Zveze komunistov Jugoslavije je 23 članov. Devet jih imenujejo republike, pokrajini in organizacije Zveze komunistov v Jugoslovanski ljudski armadi. To so predsedniki teh organizacij in zato o njih ne bo govor. Poleg teh članov pa sta v predsedstvu po dva člana za vsako republiko in po eden za vsako avtonomno pokrajino in za armado. O njih pa bo seveda še in še mnogo razpravljanj in za njih je napovedano glasovanje o zaupnici. V CK

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Kako z jezikom na Kosovu po ustavnih spremembah

BEOGRAD — Kačuša Jassari je predsednica kosovskih komunistov - Albanka, gradbeni inženir, mati treh deklet, že nekak simbol kosovskih ljudi. Tudi ona je v središču velikega spopada okrog Kosova in kot ostali člani kosovskega vodstva izpostavljena ostri kritiki. Zasedanje Centralnega komiteja pozitivno ocenjuje, češ da ima »laž kratke, resnica pa dolge noge«.

Na naše vprašanje o spremembah srbske ustave glede jezika pravi, da ne bi smelo biti nobenih bistvenih praktičnih sprememb. Besedilo ustave bo nekoliko drugače formulirano, v bistvu pa priznava vlogo obeh jezikov, srbskega in albanskega. Vendar pa bo nekaj praktičnih sprememb; Jassarijeva predlaga in je prepričana, da bodo te spremembe zajele oba jezika. Sedaj so na primer krajevni napisi, smerokazi in podobno v albanskem jeziku na prvem mestu tam, kjer so Albanci v večini, in obratno. Po njenem mnenju je prav, da bosta oba napisa z istimi črkami, z isto velikostjo in na isti višini, in to seveda v obeh jezikih.

Osebne izkaznice so bile do sedaj dvojezične za vse in za vse je bila albanščina na prvem mestu. Po novem pa bo imel prednost tisti jezik, ki ga prosilec zahteva. Bistvo problema je torej samo v zaostro-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Ugandski minister za prevoze obiskal preživele in si ogledal kraj tragedije

Šele preiskave bodo lahko pojasnile dinamiko letalske nesreče pri Rimu

RIM — Včeraj zjutraj je v Rim prispel ugandski minister za prevoze Ruhukana Rugunda. Na letališču, kjer je v noči na ponedeljek strmoglavilo linijsko letalo Uganda Airlines, ga je sprejel kolega Santuz, ki je ugandskega ministra in številno delegacijo izvedencev pospremil na kraj nesreče. Na polju, v neposredni bližini pristajalne steze 34L, so še ležale razbitine boeinga 707. V kratkem bodo sodne oblasti omogočile odstranitev vseh ostankov letala in predmetov, ki ležijo raztreseni po travniku. Karabinjerji in gasilci jih bodo zložili v poseben hangar, kjer bodo na razpolago preiskovalcem.

Prav včeraj je pričela svoje težavno delo prva izmed treh preiskovalnih skupin, ki se bodo v bodočih mesecih ukvarjale s tragedijo ugandskega boeinga. Tehnična komisija bi morala v roku šestdesetih dneh razbrati vsebino obeh črnih škatel, Cockpit recorderja in Flight Data recorderja. Cockpit recorder (cockpit je pilotova kabina) beleži vse pogovore med piloti in kontrolnim stolpom, Flight Data Recorder pa zapisuje delovaje instrumentov in vse podatke v zvezi z letalom. Obe črni škatli sta menda v dobrem stanju, zato ne bi smelo priti do večjih težav pri zbiranju podatkov, ki bodo najbrž merodajni za razplet preiskave.

Že nekaj ur po nesreči so namreč izbruhnile polemike v zvezi z morebitno odgovornostjo kontrolnega stolpa. Tako združenje kontrolorjev poletov kot združenje linijskih pilotov APPL sta ostro reagirali na tisto, kar so imenovali »kriminalizacijo« kategorije. Tudi družba rimskih letališč je sporočila - sicer neposredno - da velja letališče Leonardo Da Vinci za enega izmed najvarnejših na svetu. Kot narekuje profesionalna etika pa je tudi ugandska delegacija tehnikov in pilotov sporočila, da je bil komandant strmoglavljenega boeinga izredno spreten in pripravljen, letalo pa naj bi bilo tehnično brezhibno.

Dvome o vzrokih nesreče bodo torej razčistile šele preiskave, število žrtev letalske tragedije pa bo po vsej verjetnosti ostalo nespremenjeno. Ponesrečeni potniki v glavnem dobro okrevajo (v oddelkih za oživljanje sta trenutno le še dve potnici) včeraj pa jih je obiskal minister Rugunda.

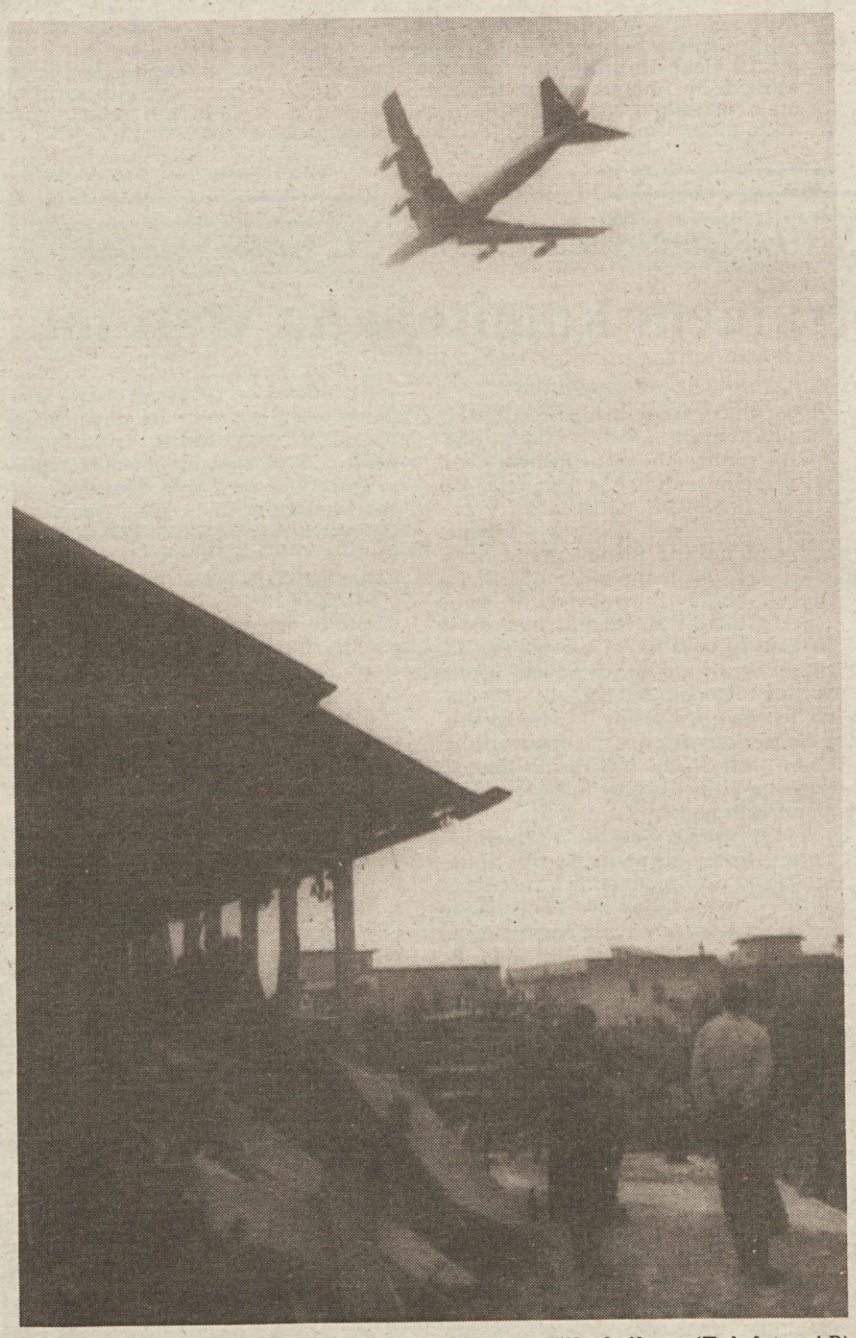

Ostanki lesene vile, ki jo je ugandski boeing porušil s krilom (Telefoto AP)

Za Dukakisa je Bela hiša vse težje dosegljiv cilj

NEW YORK — Do izvolitve novega ameriškega predsednika manjka še 21 dni, vendar kaže, da so volilci nekako prehiteli čas in so se že odločili. Predsednik bo Bush, vpijejo republikanci, Dukakisu se zelo slabo piše, ugotavljajo ankete. Res je Dukakisova priljubljenost nekoliko uplahnila, zlasti po zadnjem besednem dvoboju z Bushem, ki je marsikateremu demokratu zapustil grenak priokus. Dukakis se ni dobro odrezal, nasprotno pa je Bush spretno zavihtel zastavo patriotizma in tradicionalizma. S tem si je nabral 17 točk prednosti, kar bi v odstotkih lahko tako tolmačili: 55 odst. volilcev bo gotovo oddalo glas Bushu, 36 odst. pa Dukakisu.

Politolog Claibourne Darden je prepričan, da je boj za predsedniško mesto že končan in da Dukakisa lahko reši samo še čudež. Bush namreč že danes lahko računa na najmanj 230 odločilnih glasov, za naslov predsednikapa jih mora imeti 270. Demokrati pa so ključ podatkom prepričani, da bo Dukakis naredil čudež. Opirajo se predvsem na manjšino neodločenih volilcev in menijo, da jih bodo v 21 dneh, kolikor jih še manjka do volitev, lahko »spreobrnili«. Vendar pa Dukakis sam precej manj zaupa v svoje čudodelne sposobnosti. Priznava namreč, da je razlika med njim in Bushem velika, vendar se ne namerava odpovedati še zadnjemu poskusu. V 18 ameriških zveznih državah, v katerih prednjači pred svojim tekmecem, bo skušal zbrati čimveč glasov še neodločenih volilcev. Prav v te države pa je Dukakis te dni usmeril vse svoje napore, celo svoj generalni štab je iz Floride preselil deloma v Michigan in deloma v Ohio. Kaže, da je v volilnih govorih v teh dveh državah postal že kar napadalen, in napoveduje, da bodo zadnji trije tedni volilne kampanje odločilni za vso Ameriko.

Odobren Camberjev osnutek

DUŠAN KALC

RIM — Italijanski državljani, ki so se rodili v krajih, ki so bili pred vojno v italijanskih rokah, bodo odslej imeli napisano na osebnih dokumentih ime rojstnega kraja samo v italijanski obliki in ne bo več navedeno ime države, v kateri se ti kraji danes nahajajo. Z drugimi besedami to pomeni, da bo na osebnem dokumentu tistega, ki se je pred vojno rodil - denimo - v Kopru, pisalo samo Capodistria.

Za to »veliko pridobitev« sta poskrbela misovec Pazzaglia in tržaški listarski poslanec Camber, ki sta vložila dva ločena zakonska osnutka, o katerih se je poslanska zbornica včeraj izrekla. In izrekla se je soglasno in brez diskusije. Edini, ki je, poleg seveda Pazzaglie in Camberja (oba sta ubrala struno občutljivosti številnih beguncev), nekaj povedal v tej zvezi, je bil demokristjanski poslanec iz naše dežele Danilo Bertoli. Dejal je, da se sicer strinja s tem zakonskim osnutkom, ker urejuje neko že sprejeto določilo, ki sodi v notranjo suvereno pristojnost italijanske države. Vprašanje pa je, v kakšnem duhu se ta ukrep sprejema. Eno je, če zadostimo birokratskim potrebam, nekaj drugega pa je, če ima ukrep priokus prebujanja strasti, ki ne služijo sožitju. Naši napori, je poudaril Bertoli, morajo težiti k utrjevanju sožitja med narodi, pri tem pa je prvi pogoj priznanje enakega dostojanstva za vse. Italija je vedno težila za tem ter skušala odpravljati žarišča napetosti s sosednjo Jugoslavijo. V trenutku hude krize, ki jo preživlja Jugoslavija, so bile po Bertolijevem mnenju vse dosedanje izbire Italije v odnosu do Jugoslavije dokaz dalekovidne politike. Posebej je govornik omenil januarski memorandum. Zato na te odnose ne sme pasti nobena senca. Nasprotno, v interesu Italije je, da bi Jugoslavija premostila svoje težave. In v ta namen mora uresničiti vse tiste pobude in obveze, ki jih obsega italijansko-jugoslovanski memorandum.

Po sklepu milanskih preiskovalnih sodnikov

Sofri, Pietrostefani in Bompressi na prostosti, pa čeprav začasni

MILAN — Adriano Sofri, Giorgio Pietrostefani in Luigi Bompressi se lahko od včeraj svobodno gibljejo, saj so jih milanski preiskovalci, ki raziskujejo okoliščine umora komisarja Calabresija, spustili na začasno prostost. Aretirali so jih 28. julija. Bivši pripadniki skrajnolevičarske organizacije Lotta continua, ki jih skesanec Leonardo Marino dolži, da so 17. maja 1972 ubili Calabresija, so bili namreč doslej v strogem hišnem priporu, saj niso smeli uporabljati telefona in so lahko imeli stike le z družinskimi člani. Sklep je podpisal preiskovalni sodnik Antonio Lombardi po ugotovitvi, da obtoženci ne morejo več ponarediti dokazov. Prošnjo za izpustitev na začasno svobodo so zagovorniki Sofrija, Bompressija in Pietrostefanija doslej že večkrat vložili, preiskovalni sodniki so se torej tokrat izrekli na lastno pobudo.

Po trditvah skesanca Marina sta Sofri in Pietrostefani umor komisarja Calabresija naročila, izvedel pa ga je Bompressi. Vsi trije se bodo morali dvakrat na dan oglasiti na najbližji karabinjerski postaji, kjer se bodo morali podpisati v poseben register. Bivši pripadniki Lotte continue se bodo lahko zaposlili, ne bodo pa smeli v kraj Bocca di Magra, kjer v hišnem priporu stanuje Leonardo Marino. Na slabih dveh straneh odredbe tudi piše, da trojica ni več družbeno nevarna in da tudi ne obstaja več bojazen za njihov beg, saj »so vsi zaposleni«.

Po sklepu preiskovalcev je hišo Adriana Sofrija v okolici Firenc obkolilo več desetin novinarjev in fotoreporterjev, ki pa so zaman čakali na izjavo enega izmed voditeljev študentskega gibanja v letu 1968. Vsekakor so vsi trije obtoženci vselej odločno zanikali kakršnokoli vpletenost v umor milanskega komisarja Calabresija. Njihova aretacija je v vrstah italijanske levice povzročila precejšnje presenečenje, saj dosedanje raziskave nikoli niso vodile v njihovo smer.

Armenski nacionalisti pred sodniki

V Sumgaitu so vodili lov na Azerbajdžance

MOSKVA — Armenski nacionalisti, ki so med 27. in 29. februarjem izvedli pravi pogrom na Azerbajdžance v mestu Sumgait, se od včeraj zagovarjajo pred moskovskimi sodniki. V štiridnevnem divjanju po mestu je umrlo 32 ljudi, ranjenih je bilo več kot 200, Azerbajdžanci pa so policiji prijavili tudi šest primerov posilstva. Armenci so tudi ropali in požigali domove.

Pred sodniki so zaenkrat trije obtoženci, za katere sumijo, da so vodili napade. Čeprav bo proces potekal v Moskvi, so jim tamkajšnji sodniki dali na razpolago tolmače, saj so Armenci turškega porekla. Prvi podoben proces je že bil maja letos v mestu Baku, takrat pa so sodili Armencu, ki je bil obtožen namernega umora. Armenski nacionalisti so tedaj priredili vrsto demonstracij in zahtevali preselitev sodne obravnave v kraj, kjer bi bila zagotovljena nepristranskost. Sodne oblasti so demonstrantom ustregle in proces nadaljevale v Moskvi. Od tedaj vsi tovrstni procesi potekajo na »nevtralnih« sodiščih. Izgredi so bili v obeh primerih povezani z zahtevo po priključitvi Armenije Gorskemu Karabahu.

Slovenski mladinci o prihodnjem delu

LJUBLJANA — Na včerajšnjem posvetu predsednikov in sekretarjev občinskih in mestnih konferenc slovenske mladinske organizacije, ki ga je vodil predsednik ZSMS Jože Školč, so se dogovarjali o prihodnjem delu mladinske organizacije, ki je ostala edina politična organizacija v Jugoslaviji, ki ni notranje sprta. Član republiškega predsedstva, ki je sicer na poklicnem delu v zvezni mladinski konferenci, Igor Lavš je podal smernice nadaljnjega dela ZSMS v jugoslovanskem prostoru. Organizacija bo še naprej in še bolj upoštevala iniciativnost slehernega svojega organa, na državnem nivoju vztrajala na skupnem in ne na različnem, prizadevala pa si bo še za vzpostavitev mladinske koalicije v organih državne oblasti. V ta namen se namerava že zdaj začeti pripravljati na volitve, ki bodo čez dve leti.

Mladinci svoje osnovne naloge vidijo v podpori treh reform, ki jih proglašajo komunisti, in še četrte - reforme lastne organizacije, ki naj se dokončno osamosvoji izpod okrilja Zveze komunistov, se pripravi za osvajanje oblasti in ohrani notranjo raznolikost. Mladinci poudarjajo evropsko usmeritev zunanje politike in pripravljajo izdelavo takšnega informacijskega sistema v državi, ki bo omogočal vsaj prenos informacij iz enega dela države v drugi.

Na posvetu so se mladinski funkcionarji dotaknili tudi pravnomočnosti sodbe ljubljanskega procesa četverici in se dogovorili, da se bodo zavzemali za odlog odhoda na prestajanje kazni tako dolgo, dokler slovensko predsedstvo in parlament ne proučita vseh okoliščin vojaškega procesa.

DEJAN VERČIČ

Stavke hromijo Francijo

Komunistični sindikat CGT je v Franciji sprožil val stavk v javnem sektorju, ki grozijo, da bodo popolnoma ohromile javni promet in storitve. Delavci protestirajo zaradi nizkih plač, ki so že vrsto let kljub inflaciji nespremenjene (Telefoto AP)

Konec stavke strojevodij

RIM — Sestanek med upravo italijanskih železnic in zveznimi sindikati, na katerem bodo razpravljali o izvajanju sporazuma za strojevodje, so anticipirali in bo danes. Prav neizvajanje tega sporazuma, ki so ga podpisali 30. septembra, je sprožilo stavko strojevodij tako imenovanih temeljnih odborov cobas, ki se je včeraj končala. Sporazum predvideva takojšnjo zaposlitev 400 strojevodij, kar bi omogočilo dvojni tedenski počitek, vključitev v sedmi plačilni nivo kakih osem tisoč strojevodij in zvišanje dnevnic.

Medtem pa se nadaljuje »vojna številk« med železniško upravo in cobasi, ki zavračajo trditve, da je včeraj potovalo kar 82 vlakov na dolge proge, 70 odstotkov krajevnih in 30 odstotkov tovornih vlakov. Prisilni vpoklic na delo stavkajočih strojevodij pa so včeraj kritično ocenili tudi v vrstah zveznih sindikatov, ker to po njihovem škoduje bodočim pogajanjem.

Umrl predsednik Autovie venete

VIDEM — V prometni nesreči pri kraju Ponte nelle Alpi v bellunski pokrajini sta včeraj izgubila življenje predsednik družbe Autovie venete Giacomo Romano in njegova žena Caterina Cargnielutti. Po prvih ugotovitvah prometne policije je Romano iz še nepojasnjenih vzrokov zgubil nadzorstvo nad vozilom, ki ga je zaneslo na levo stran cestišča in je silovito trčilo v obcestno drevo.

Giacomo Romano se je rodil v karnijskem Sutriu pred 63 leti. Od konca vojne je bil včlanjen v KD in je bil tri mandatne dobe (1964, 1968 in 1975) najprej deželni svetovalec in nato tudi odbornik. Pred desetimi leti je postal predsednik družbe Autovie venete, ki skrbi za avtocestne povezave v Venetu in v Furlaniji-Julijski krajini.

Andreotti poročal v poslanski zbornici o sedanjem zunanjepolitičnem položaju

RIM — »V Moskvi smo ugotavljali, kako je cenjena vloga, ki jo Italija z doslednostjo svoje zunanje politike, dinamičnostjo svojega gospodarstva in prestižnostjo svoje kulture lahko odigra v sedanji novi fazi mednarodne politike. To je za Zahodno Evropo vsekakor trenutek, da predstavi Sovjetski zvezi, ki jo prežema neki nov realizem, vse svoje potrebe.«

To je ocena, ki jo je dal minister za zunanje zadeve Giulio Andreotti v zunanjepolitični komisiji poslanske zbornice o obisku predsednika italijanske vlade De Mite ter njegovega spremstva v Moskvi. Po Andreottijevem mnenju je bilo srečanje s sovjetskim vodstvom priložnost za neposredno in globlje spoznavanje in razumevanje pomena velikih sprememb v Sovjetski zvezi. Predvsem je čutiti pripravljenost sovjetskega vodstva za odkrit dialog. Drugačen, bolj sproščen odnos med Vzhodom in Zahodom je sad razvoja obojestranskih naporov za razorožitev. Po tej poti razorožitve in popuščanja napetosti je treba vztrajno nadaljevati, je poudaril Andreotti, ki je posebej omenil nujo, da bi čimprej prišlo do ugodnega zaključka pogajanj o ukinjanju kemičnega orožja. Prav tako pomembni pa so premiki v pogajanjih za omejitev konvencionalne oborožitve ter za uravnovešenje sil v Evropi. To je prišlo do izraza tudi med moskovskimi pogovori, kjer se je tudi sovjetska stran strinjala, da bi bilo treba to vprašanje rešiti še pred koncem leta.

Zunanji minister je med svojim včerajšnjim govorom pred zunanjepolitično poslansko komisijo obrazložil tudi druga stališča in smernice italijanske zunanje politike, zlasti njene napore za utrditev vloge enotne Evrope v vidiku leta 92. Precejšnjo pozornost pa je posvetil Jugoslaviji. Dejal je, da Italija z razumevanjem spremlja težke trenutke, ki jih doživlja Jugoslavija. Dejal je tudi, da se je zanimanje Italije za usodo sosednje države pretvorilo v dejstva že ob januarskem podpisu memoranduma o sodelovanju za napredek ter z načrtom pomoči, ki jo memorandum predvideva. Prav tako podpira jugoslovanske potrebe in zahteve, kar zadeva izplačevanja dolgov s tujino.

DUŠAN KALC

nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani

• Danes v centralnem komiteju na vrsti merjenje sil

je skupno 165 članov, po 20 za vsako republiko in po 15 za pokrajine in za armado.

Prekinitev seje so formalno utemeljili z utrujenostjo. V zakulisju pa se že govori o ponovnem preverjanju sil in o nočnih pogajanjih. Za preverjanje in za glasovanje so se na seji predsedstva menda izrekle vse republike, proti je bila samo Srbija. Sedaj pa menda Makedonija koleba. Prvo glasovanje bo torej po vsej verjetnosti že v tem, kako se bo glasovalo in če se bo glasovalo.

Ob deseti uri zvečer se je zaključila splošna razprava, v katero je poseglo 90 govornikov. Seja se je danes razvodenela v ponavljanje že izrečenega in ni prinesla nič bistveno novega. Predsednik slovenskih komunistov Milan Kučan jo je v razgovoru s slovenskimi novinarji celo ocenil kot korak nazaj od pogumnega in poglobljenega uvodnega poročila predsednika Stipeta Šuvarja. Bistvo celotnega problema torej ni v iskanju nekih novih receptov, temveč v postopnem, trdem in odpornem delu za več demokracije in za širše sodelovanje.

V svojem zaključnem posegu je Šuvar nekaj pred 23. uro zvečer poudaril, da zasedanje ni bilo zaman, ker so se glede nekaterih osnovnih vprašanj vendarle dogovorili. Enotni so za izvajanje treh reform, gospodarske, upravne in politične, in vsi se zavedajo, da resnični socializem ljudi povezuje, državna prisila pa jih razdvaja. Nobena republika ni zmagala, zmagala je splošna usmeritev naprej.

S tem sta bili prvi točki dnevnega reda končani. Danes bo na vrsti tretja, ki obravnava kadrovske spremembe. Kot že rečeno, je v ospredstvu delo in vloga predsedstva Zveze komunistov in glasovanje o njegovih članih. Kadrovske spremembe pa se nanašajo tudi na sestavo centralnega komiteja, ker statut predvideva, da se lahko v razdobju med dvema kongresoma zamenja ena tretjina članov. Tako spremembo je na masovnih mitingih zahteval »narod« in sankcionirati bi jo moral sedanji CK. Tako metodo pa so zavrnili že med pripravami na zasedanje in bodo zato najbrž govorili predvsem o metodah in o načinih zamenjave, morda bodo sestavili delovno skupino, ki naj vse pripravi, dogovorili se bodo o nezdružljivosti raznih funkcij, ko je na primer predsednik vlade tudi član CK in podobno.

Vse to poteka v napetem ozračju ob stalnih vesteh, da se na Kosovu zbirajo Srbi, ki niso zadovoljni, ker »čistke« ne bo. V ponedeljek zvečer naj bi se zbrali na Kosovem polju in petsto naj bi se jih odpravilo proti Beogradu. Pa so menda poslušali poseg predsednika Miloševića in so dejali, da jih tako odlično brani, da njihov pohod ni potreben. Seveda je ta vest prišla iz vrst srbskih časnikarjev. Druge nepotrjene vesti pa govorijo, da so kosovski Srbi že v Beogradu in da sestankujejo v neki veliki tovarni.

Zasedanje CK ZKJ je včeraj prešlo v drugo fazo. Včeraj so si ves dan sledili govori in pozdravi več kot 60 govornikov, ki so obravnavali z najrazličnejših zornih kotov vsa odprta vpršanja. Posegli so tudi najvidnejši jugoslovanski politični predstavniki, predsednik republike, predsednik vlade in drugi. Vendar so komentatorji soglasni, da vsi ti govori ne odražajo bistva zasedanja, ker gre predvsem za ponavljanja dokaj znanih stališč. Tu in tam je prišlo tudi do osebnih polemik, čeprav so govorniki po večini spoštovali načelni sporazum, da je treba vsaj na seji CK ustvariti strpnejše in bolj umirjeno vzdušje. To se je delno tudi zgodilo, kar je vsekakor pozitivno.

Množica razpravljalcev po eni plati dokazuje izredni interes in prizadetost, po drugi pa tudi odraža različnost stališč in s tem težave pri sestavljanju sinteze in konkretnih sklepov.

Takoj za današnjim glasovanjem pa se bo pričela 18. seja Centralnega komiteja, ko bo na dnevnem redu samo razparvo o ustavnih vprašanjih in bo v ospredju spopada in kritik Slovenija, ki ne pristaja in ne bo pristala na nekatere predlagane ustavne amandmaje.

V petek in soboto pa bo o ustavnih popravkih razpravljala jugoslovanska skupščina.

Vse to poteka v vedno bolj nervoznem beograjskem ozračju in ob govoricah, da se ponovno zbirajo znani organizatorji mitingov iz Kosova, da se živahno razpravlja v velikih tovarnah v bližini Beograda.

• Jezik na Kosovu

vanju vseh, tudi najmanjših, povodov za nerazumevanje in spore.

Načelno nekaj podobnega trdi tudi izvršni sekretar Centralnega komiteja Srbije, univerzitetni profesor in politolog Vlado Štambuh. Toda on vztraja, naj srbska ustava sprejme samo en uradni jezik za celotno področje Srbije, torej tudi za obe pokrajini. V Vojvodini naj ne bi bilo novosti, ker je tam srbohrvaščina že na prvem mestu, na Kosovu pa naj se stvari spremenijo, ker mora biti uradni jezik države na prvem mestu, nekako tako, kot velja za Italijane v Istri.

Štambuh je v imenu srbskega CK sklical tiskovno konferenco za italijanske posebne dopisnike, ker je italijanski tisk kritično ocenil Miloševića in stališča srbskega vodstva. V svojih izvajanjih je omilil nekatera stališča, še zlasti stališča beograjskega tiska glede Albancev in kosovskih Srbov. S tem v zvezi je dosledno govoril o sožitju in pravicah za vse. Krinka je padla, ko je odgovoril na vprašanje, kaj pravijo Albanci o srbskih stališčih, in ponovil zahtevo, da je treba odstraniti celotno albansko vodstvo. Zagovarjal je mitinge kot odraz ljudske volje, istočasno pa trdil, da o njih CK ničesar ne ve, ker jih srbska partija ne organizira in niti ne spodbuja. Napovedal je, da bo mitingov manj, ni pa jasno, kdaj, kje in kakšen bo osrednji miting v Beogradu, prav tako se ne ve, ali bo prišlo do manifestacij med sejo Centralnega komiteja. (bs)

■ **GOSTIVAR — Učiteljski svet srednje šole Panče Popovski je izključil 23 učencev albanske narodnosti, ker so sodelovali v demonstracijah 4. oktobra letos (takrat so zahtevali oddelke za pouk v albanščini). Osemnajstim dijakom so izrekli opomine pred izključitvijo. Podobne ukrepe so izvedli tudi v dveh drugih gostivarskih šolah, katerih dijaki so sodelovali v demonstracijah.**

Pogovori med SEV in Jugoslavijo

BEOGRAD — Jugoslavija in SEV se obojestransko zavzemata za razširitev sodelovanja na vseh področjih, za znatnejše uvajanje višjih oblik v gospodarskem sodelovanju - specializacije in kooperacije ter obsežnejše in tesnejše sodelovanje pri uresničevanju programa znanstveno-tehničnega razvoja držav tega gospodarskega združenja do leta 2000. To so včeraj poudarili v Beogradu med pogovori člana ZIS in stalnega predstavnika SFRJ pri SEV Jova Panjotiviča s sekretarjem SEV Vječeslavom Sičovim.

Izrazili so obojestransko zaskrbljenost zaradi upadanja blagovne izmenjave med Jugoslavijo in članicami SEV v minulih dveh letih in poudarili pripravljenost za odstranjevanje vzrokov na obeh straneh, ki so pripeljali do negativnih teženj pri izmenjavi. Lani je Jugoslavija z vsemi članicami SEV ustvarila za 11,6 odstotka manj prometa kot leto poprej. Upadanje blagovne izmenjave se letos nadaljuje. Izvoz Jugoslavije v države SEV v prvih letošnjih devetih mesecih je na ravni lanskoletnega izvoza, uvoz pa se je zmanjšal za 10,2 odstotka.

Poudarili so zaskrbljenost Jugoslavije zaradi ohranjanja jugoslovanskega presežka pri izmenjavi s članicami SEV, ki je samo pri izmenjavi s SZ dosegel 1,65 milijarde dolarjev. Predlagali so, da bilanco, upoštevajoč pocenitev nafte nekaterih surovin in drugega blaga, po besedah Sičova, uravnovesijo z večjimi pošiljkami blaga.

Z včerajšnje razprave v Kopru

Kako odmevajo v zamejstvu dogodki v Jugoslaviji

KOPER — Člani koordinacijskega odbora za mednarodne odnose so včeraj obravnavali politične razmere v Jugoslaviji, ki odmevajo tudi v zamejstvu in negativno vplivajo na vsa prizadevanja narodnostnih skupnosti. O tem je spregovoril tudi Suadam Kapič, predsednik tržaškega pokrajinskega odbora SKGZ, ki je najprej poudaril, da tudi zamejski Slovenci iz Italije odločno branijo slovensko državnost in zahteve po uporabi slovenskega jezika.

»Ves razvoj letošnjih dogodkov v Jugoslaviji nas je užalostil in po svoje razočaral, saj je bila Jugoslavija zgled razreševanja mednacionalnih odnosov...,« je menil Suadam Kapič. Navedel je vrsto primerov, ki odražajo težave, v katerih so se zdaj znašli zamejski Slovenci, ki so ob skaljenih odnosih v matici izgubili precej podpore. Kako lahko zahtevate uporabo slovenskega jezika v Italiji, če je uporaba tega jezika dvomljiva še za Slovence v matični državi - take pripombe morajo zdaj poslušati.

Miro Kocjan je opozoril, da sedanji položaj ni kritičen samo za Slovence v Italiji, ampak za vse druge manjšine zunaj jugoslovanskih meja in dodal, da bi se morala politika neuvrščenosti posodobiti in se usmeriti tudi v Evropo. Fusilli je menil, da je to, kar zdaj doživlja slovenski narod, italijanska narodnostna skupnost že doživela in poudaril, da ne bo nikoli prišlo do združene Evrope, če bodo obveljala nekatera stališča o razreševanju narodnostnih vprašanj v Jugoslaviji. Boris Strle pa ob vsem tem ni hotel mimo pojava slovenskega nacionalizma: »Roko na srce - tudi med Slovenci jih je kar nekaj takih, ki jih "boli uho", ko slišijo italijansko besedo pri nas in je njihov odnos do italijanske narodnosti na primer daleč od strpnega...«

Boris Šuligoj

Komunistično vodstvo pri Pascolatu

VIDEM — Delegacija deželnega tajništva KPI se je včeraj srečala s furlanskim poslancem Renzom Pascolatom, ki se neposredno ukvarja z zakonskim osnutkom za gospodarski razvoj obmejnega področja Furlanije-Julijske krajine.

Komunistični voditelji so podčrtali nujnost, da parlament čimprej uzakoni ta pomembni normativ, za katerega vlada predvsem v gospodarskih krogih veliko zanimanje.

Pascolat je obljubil, da se bodo komunistični parlamentarci še dalje aktivno zavzemali za dosego tega cilja. Zakonski osnutek, ki so ga podpisali predstavniki vseh demokratičnih strank, je že odobrila poslanska zbornica. V kratkem pa bo o njem tekla beseda v senatni skupščini.

MANJŠINSKI MOZAIK

Razgledi po manjšinski teoriji in praksi

Piše: Pavel Stranj

Notranji kolonializem in kulturni kanibalizem

Knjiga »Jezikovni kolonializem« Louisa Jeana Calveta nosi podnaslov »razpravica o jezikovnem kanibalizmu«. Izraz se nam danes lahko zdi prenapet, a v času Gentilejeve šolske reforme, ko nam je fašizem leta 1923 odvzel pouk v materinščini, je naš tržaški dnevnik Edinost v naslovu obtožujoče označil to dejanje z zelo podobnim izrazom: kot »kulturni kanibalizem«.

Knjiga je dejansko posvečena skrajnim oblikam nasilnega etničnega, kulturnega, predvsem pa jezikovnega odtujevanja. Avtor analizira raznarodovanje, ki so ga izvajale velesile, ko so vsiljevale svoje kulturne in jezikovne vzorce podrejenim narodom. Vendar od vseh podrejenih skupnosti avtorja najbolj zanimajo manjšine, ki živijo znotraj osrednjega ozemlja velesil, in od teh ga najbolj zanima Francija. Calvet torej sprejema tezo, da se lahko manjšine obravnavajo kot nekake »notranje kolonije« velikih držav in jemlje Francijo ne le kot primer, ampak celo kot vzor, predhodnico in utemeljevalko takega odnosa.

Delo je izšlo v Franciji leta 1974 kot izraz izkušenj in stališč najbolj radikalnega obdobja v boju manjšin znotraj Francije, ki so se prizadevale za večjo politično, gospodarsko in jezikovno avtonomijo.

Calvet (in še prej v obširnem uvodu Domenico Canciani) zagovarja prepričanje, da je bilo francosko razsvetljenstvo dejansko nosilec »kulturnega kanibalizma«: ljudi in ljudstva je ločevalo na »kulturne« in »divjake«, ki so jih upoštevali samo, če so jim lahko pobrali kaj uporabnega in vrednega. Divjaki so bili zanje nekaki »predljudje«, kar se je pozneje v rasizmu razvilo v pojem »neljudi«.

Tako stališče je naravnost vsiljevalo celo vrsto posledic: če je bil »drugačni« le neko zaostalo bitje, če je predstavljal neko stopnjo razvoja, ki jo je predstavnik »višje, plemenitejše in razvitejše« kulture že prešel, potem je bilo nujno in zanj najbolje, da je čimprej prejel to višjo kulturo, ker se je na ta način lahko tudi on povzpel na višjo raven.

Asimilacija »tujerodcev« je imela kot utemeljitev in opravičilo to ideološko osnovo, da če so se »tujerodci« upirali, je bilo upravičeno nastopati proti njim tudi s silo, kajti šlo naj bi za njihovo dobro in korist.

Odnos do »tujerodnega« jezika je bil navadno zrcalna podoba odnosa, ki ga je velesila zavzela tudi do njegovih gospodarskih in političnih struktur. Kot je poenostavljala jezikovno asimilacijo, češ da gre le za zamenjavo besed in nekaj jezikovnih pravil, tako je tudi prikrivala bistvo svoje vsestranske družbene premoči in prisile.

Zato lahko danes trdimo, pravi Calvet, da iz odnosa, ki se je razvil med dvema jezikoma, lahko razberemo tudi odnos v ozadju, med obema skupnostima, katerima sta jezika pripadala. Taka asimilacijska teorija seveda zanika vezi in odnose, ki vladajo v vsaki družbi med jezikom in ostalimi družbenimi izrazi. Zanikala jih bo vedno, da lahko preseka te vezi in tako razbije narodovo enotnost na okrnjene dele, katere bo laže obvladala. Glavna značilnost takega zatiralskega odnosa je zanikanje pomena, ki ga ima družbenogospodarski razvoj za ohranitev in razvoj jezika. Jezik skuša zapreti v folklorno kletko, kajti dobro ve, da se kulturni preporod ne more opraviti samo z jezikovnimi sredstvi.

Skratka, kulturni kanibalizem je predvsem gospodarski in politični dejavnik.

Konkretni mehanizmi takega procesa so lahko zelo različni. Avtor navaja med drugim tudi ta primer: »Problem ni v tem, da se npr. Bretonci naučijo izgovarjati ta ali oni (francoski) glas namesto drugih (bretonskih), ampak v tem, da ko enkrat spoznajo družbene posledice rabe enega ali drugega jezika, sprejmejo odločitve na podlagi lastne zgodovinske tradicije; na podlagi težnje, da čimbolj poenotijo svoje obnašanje in svoj jezik ter na podlagi lastne splošne politične usmerjenosti.« (str. 186).

Če proces asimilacije uspe, se domačin znajde kot tujec na lastni zemlji, kajti njegov jezik ni priznan kot uradni jezik. In prav takrat dobi jezik novo vlogo, ne samo kot skrajno zatočišče lastne identitete, kamor preganjalci ne morejo, ker ne poznajo jezika, ampak tudi dejanja odpora, zadnja trdnjava pred odtujitvijo. Raba večinskega jezika prinaša manjšincu določene pravice, raba lastnega jezika pa zavest o lastni samobitnosti.

• • •

Louis J. Calvet, Linguistica e colonialismo, piccolo trattato di glotofagia. Mazzotta ed., 1977.

Odločno zavračanje demagogije

KOPER — Delavci Televizije Koper-Capodistria, Slovenci in Italijani, so poslali predsedstvu SR Slovenije, predsedstvu CK ZKS in predsedstvu RK SZDL izjavo, ki jo v celoti objavljamo. Izjava, ki povzema misli in čustva velike večine Slovencev, se glasi:

»Jugoslavija preživlja težko gospodarsko, politično in ustavno krizo, ki se kaže v zmanjševanju kvalitete življenja, splošni zmedi in naraščajoči mednacionalni in medrepubliški napetosti. Iracionalne poteze, demagogija, podtikanja in širjenje laži so nevarne manifestacije te krize. Avnojska Jugoslavija je na težki preizkušnji.

Pridružujemo se vsem državljanom in institucijam Jugoslavije, ki pozivajo k razumu in izražanju dobre volje. Odločno zavračamo vse oblike demagogije, ki razpihujejo nacionalna sovraštva in ki želijo gospodarsko in socialno stisko ljudi izkoristiti za politikantske manevre.

Bolj kot kdajkoli prej je potrebno braniti avnojsko Jugoslavijo, Jugoslavijo samoupravnega socializma in neblokovske pripadnosti. Samo v takšni Jugoslaviji se lahko enakopravno razvijajo vsi narodi in številne manjšine.

Podpiramo vse tiste ljudi, ki se borijo za razvijanje avnojske Jugoslavije, za ustvarjanje takšnih družbenih in gospodarskih pogojev, ki bodo omogočali svobodno izražanje interesov vsakega posameznika in vseh narodov. Demokracija je proces, za katerega se je potrebno boriti vsak dan, je proces, ki nam ni dan enkrat za vselej. Želimo ustvarjati human socializem.

Zaskrbljeni smo zaradi ogrožanja pridobitev avnojske Jugoslavije. Zavedamo se stiske Srbov in Črnogorcev na Kosovu, obsojamo pritiske nanje, obsojamo albanski iredentizem. Hkrati se zavedamo, da lahko resnični mir in sožitje v tem delu Jugoslavije zgradijo samo narodi, ki tam živijo, ob upoštevanju kulturnih in religioznih razlik, vendar ob spoznanju, da jih je zgodovina postavila na to mesto, in ob spoznanju, da je bilo v njihovi zgodovini prelito preveč krvi.

Podpiramo slovensko politično vodstvo, ki se v tem trenutku obnaša razumno, ki želi s konstruktivnimi predlogi razreševati nastale konfliktne situacije.

Eno nam mora biti jasno: naša družba potrebuje korenite gospodarske reforme, potrebuje nove, ustvarjalne ljudi na vseh ključnih mestih, potrebujemo takšno ustavo, ki bo prilagojena prihajajoči družbi 21. stoletja, potrebujemo mir in stabilnost. Grožnje z izrednimi stanji nas lahko potegnejo v vrtinec prepada, ki bi nas izločil iz sodobne Evrope in vrnil za nekaj desetletij nazaj. Zavračamo vsako nasilje, zavračamo vse tisto, kar ni v skladu s civilizacijskimi dosežki našega časa.

Prisluhnimo tistim, ki nam govorijo: reforme, enakopravnost vseh narodov, zaščita vsakega posameznika, boljše delo. Samo boljše delo nas lahko obvaruje pred katastrofo.

Kolektiv TOZD TV Koper-Capodistria

Val prevrnil ribiško barko

ROVINJ — Nedeljski obilni plen rovinjskih ribičev bi bil kmalu usoden za šestčlansko posadko 17-metrske plavarice Kosirica, last rovinjske Mirne.

Večji val je barko s približno devetimi tonami ulova nagnil na desni bok, po vdoru vode na palubo pa je Kosirica v nekaj minutah potonila približno 42 metrov globoko. Ribiče, ki so poskakali v morje, so rešili sodelavci na drugih treh ribiških barkah, ki so se tedaj nahajale v neposredni bližini Kosirice.

Kot je povedala direktorica Mirne Annamaria Stanišić, so se včeraj potapljači spustili na morsko dno, kjer so slikali ribiško barko, ki leži na desnem boku. Barko bodo dvignili na površje s pomočjo posebnega dvigala.

V Piranu nagradili zmagovalce mednarodnega ex tempore

PIRAN — *V nedeljo so v piranski Mestni galeriji odprli razstavo slik s 23. mednarodnega slikarskega ex tempore, ki je v tem mestecu potekal konec minulega tedna. Na ex tempore je sodelovalo 143 slikarjev iz Avstrije, Italije, Švice in Jugoslavije, ki so oddali več kot 200 poslikanih platen. Strokovna žirija, ki ji je predsedoval Berislav Valušek z Reke, je med vsemi izbrala 73 slik za razstavo, prvo nagrado pa je podelila Mauru Stipanovu z Reke, drugo je prejel Igor Rukavina iz Opatije in tretjo Zmago Posega iz Pulja. Ob teh so podelili še petnajst nagrad posameznih organizacij združenega dela za posamezne teme in sicer: Veljko Toman iz Rakitne je prejel nagrado SO Piran, Silvano Clavora iz Trsta nagrado Igralnice - Casinò na temo Istra, Anka Krašna Kocjan iz Maribora nagrado Splošne plovbe Piran za temo morje, Stane Žerko iz Škofje Loke nagrado Droge Portorož za temo soline, Boris Zulian iz Trsta nagrado stanovanjskega podjetja DOM Koper za temo dom, Fulvio Juričič iz Pulja nagrado Temeljnega sodišča Koper, Jože Kumer iz Dolenjskih Toplic nagrado Hotelov Bernardin, Milovan Valič iz Nove Gorice nagrado Hotelov Palace, Robert Primig iz Beljaka nagrado Hotela Piran, Alenka Sotlar iz Ljubljane nagrado prevoznika Ars Trans Pavle Bernik, Sergio Vuk nagrado gostišča Ribič, Natalia Zilli iz Milj nagrado gostišča Pavel iz Pirana, Jože Kotar iz Novega mesta nagrado gostišča Fontana iz Pirana, Tomaž Železnik iz Ljubljane nagrado Scan Studia Leskovšek iz Celja in Boris Kačič iz Lovrana nagrado gradbeništva Martinuč iz Kopra.* (B. Š.)

Zaradi slabih izkušenj iz preteklosti

Polemike zaradi smetišča pri Jelšanah

ILIRSKA BISTRICA — Slabe izkušnje iz preteklosti, nezadovoljstvo prebivalcev Jelšan in nekateri zapisi v tisku so spodbudile ilirskobistriške službe, da so ponovno proučili problematiko občinskega smetišča pri Jelšanah. Zaradi pritiska javnosti so nedavno prepovedali celo odlaganje nenevarnih industrijskih odpadkov, ki so jih po odkritju afere z odlaganjem škodljivih snovi sem vozili le pod strogim nadzorstvom in z dokazili, da so neškodljive.

Po zapletih, ki so jih Bistričani doživeli pri pridobivanju strokovnega mnenja o vplivih smetišča na okolje, so šele prejšnji mesec s Komunalnim podjetjem iz Pirana sklenili dogovor o pripravi tehnične dokumentacije za sanacijo odlagališča, ki naj bi bila pripravljena do konca leta. Smetišče nameravajo urediti v treh delih.

Najprej bodo dno neizkoriščenega dela odlagališča obložili z nepropustnim slojem gline, uredili drenažo, položili cevi za odtok vode in zagotovili odzračevanje. Ko bodo opravili to delo, bodo nehali odlagati smeti v starem delu smetišča ter tudi tam uredili vodne odtoke in odzračevalni sistem. Kot zadnji ukrep predvidevajo zaprtje smetišča, če bodo pred tem seveda našli zanj nadomestno lokacijo ali uspeli urediti skupno regijsko odlagališče.

Kljub tem načrtom in ugotovitvi, da so se razmere zaradi poostrenega nadzora v zadnjem času na smetišču precej izboljšale (dežurna služba, nadzor pripeljanega materiala, prepoved odlaganja strupenih in nevarnih snovi...) prebivalci Jelšan še vedno niso navdušeni nad neprijetno pa tudi nevarno soseščino. Zato so prejšnji mesec dosegli, da so na odlagališče prepovedali dovažati vse industrijske odpadke in odlaganje omejili na komunalne smeti iz domače občine.

Zahtevali so tudi nadzor nad čuvajsko službo in sodelovanje pri obravnavi dokumentov za ureditev smetišča. Vsem zahtevam so pristojni že, ali pa še bodo ustregli, četudi bodo ti ukrepi na koncu povečali nevarnost onesnaževanja okolja, saj se bodo tako zavrnjeni odpadki lahko znašli na črnih smetiščih po občini.

Janez Odar

TIM

COLLEEN McCULLOUGH

Prevedla Breda Konte

81.

»Pravzaprav ne. Timov oče je tisti, ki jo tako pogreša, da ne pričakujem, da bo še dolgo živel. Dober star človek je, vendar se zdi, da je z ženino smrtjo ugasnila luč njegovega življenja. Gledam ga, kako mi pred očmi usiha. Tega se zaveda, to mi je pred nekaj dnevi tudi povedal.«

»In ko bo umrl, bo Tim ostal čisto sam.«

»Da.«

»Se Timu kaj sanja o tem?«

»Ja, morala sem mu povedati. Novico je prenesel zelo dobro.«

»Je finančno kako preskrbljen?«

»Zelo dobro. Njegova družina je vložila vse svoje prihranke in zagotovila, da Timu ne bo nikoli zmanjkalo denarja.«

»Kaj pa je vaša vloga pri vsem tem, Mary?«

»Timov oče Ron me je prosil, če bi vzela Tima k sebi, ko ga več ne bo in jaz sem pristala.«

»Se zavedate, kaj prevzemate nase?«

»Oh, seveda. Toda prišlo je do nepredvidenih zapletov.« Pogledala je svoje roke. »Kako naj ga vzamem k sebi, John?«

»Hočete reči, kaj bodo rekli ljudje?«

»To je le del problema. Če bi šlo samo za to, bi bila pripravljena nositi posledice. Posvojiti ga ne morem, ker je že več kot polnoleten, vendar mi je dal Ron uradno pooblastilo, da urejam vse Timove zadeve, poleg tega pa imam sama dovolj denarja in ne potrebujem Timovega.«

»Za kaj pa potem gre?«

»Tim je že od nekdaj zelo navezan name, sama ne vem zakaj. Vse skupaj je bilo čudno... Imel me je rad od vsega začetka, kot da bi v meni videl nekaj, česar jaz ne vidim. Skoraj dve leti je že minilo, odkar sva se srečala... Tiste prve dni je bilo vse enostavno. Bila sva prijatelja, tako dobra prijatelja. Ko pa mu je umrla mati, sem obiskala njegovo družino. Tam me je njegova sestra Dawnie, ki je zelo bistro dekle in zelo vdana Timu, obtožila nekaterih groznih in popolnoma neresničnih stvari. Govorila je tako, kot da bi bila jaz Timova ljubica. Obtožila me je, da izrabljam Timovo duševno zaostalost, da ga izkoriščam in kvarim.«

»Tako torej. To je bil pa udarec, kaj ne?«

»Da. Zgrožena sem bila, ker ni bilo nič od tega res. Tim je bil zraven, ko je to govorila, vendar na srečo ni razumel, kaj hoče povedati. Vendar pa je vse pokvarila, tako zame, kot zanj. Bila sem osramočena. Tam je bil tudi Timov oče, vendar se je postavil na mojo stran. Kaj ni to čudno? Enostavno ni hotel verjeti niti besedice od tega, kar je govorila. To torej ne bi smelo preveč vplivati na moje prijateljstvo s Timom, vendar je, morda podzavestno, morda tudi zavestno, ne vem. Vedno teže sem se počutila sproščeno v Timovi družbi, poleg tega pa se mi je Ron tako smilil, da sem ga vsak konec tedna vzela skupaj s Timom v letno hišico.

To je trajalo skoraj šest nesecev in medtem se je Tim spremenil. Postajal je tih in odmaknjen in ni se hotel pogovarjati z nobenim od naju. Močno naju je skrbelo. Potem pa je prišlo nekega jutra do strašnega prepira med menoj in Timom. V tem prepiru je vse prišlo na dan. Tim je bil ljubosumen na svojega očeta, mislil je, da so zdaj moja čustva namenjena njemu. Zato sem mu morala povedati, da njegov oče umira.«

«In?« jo je spodbudil John Martinson, ko se je začela obotavljati. Sklanjal se je naprej in jo nepremično opazoval.

Začuda ji je prav njegovo zanimanje dalo poguma, da je nadaljevala.

»Tim je bil od veselja ves iz sebe, ko je spoznal, da se moja čustva do njega niso spremenila, da ga imam še vedno rada. Imeti rad, je njegova posebna beseda; rekel bo, da ljubi kolače in kavbojke na televiziji ali pa puding, toda, kadar govori o ljudeh, ki so mu pri srcu, vedno reče, da jih ima rad, nikoli, da jih ljubi. Čudno, kaj ne? Njegov razum je tako čist in neposreden, da je dobesedno dojel pomen besed imeti rad in ljubiti. Slišal je, kako so ljudje govorili, da ljubijo dobro hrano ali dobro zabavo, opazil pa je, da uporabljajo besedo imeti rad, kadar govore o drugih ljudeh. Zato tudi sam tako govori in je prepričan, da ima prav. Morda pa ima res.«

Tega ni storil še noben njegov predhodnik

Deželni odbornik Vinicio Turello včeraj na obisku pri Kmečki zvezi

»S prejšnjimi deželnimi odborniki za kmetijstvo, tako na primer tudi z Mizzauom in Antoninijem, smo imeli sicer številne stike, nobenega pa ni bilo v naši sredi. Vi ste prvi.« To je poudaril predsednik Kmečke zveze Alfonz Guštin, ko je včeraj opoldne na sedežu Zveze v Ul. Cicerone pozdravil Vinicia Turella, nekdanjega predsednika Pokrajine Videm in zdaj šele tri mesece odgovornega za kmetijski resor pri deželni upravi. V resnici je bil to za osrednjo stanovsko-sindikalno organizacijo naših kmetovalcev in zanje same zelo pomemben dogodek, če upoštevamo krizne razmere, v katerih je zdaj kmetijstvo, pa tudi politično zakulisje, ki mu gre v takšni ali drugačni meri pripisati propadanje panoge, s katero se pri nas ukvarja pretežno slovenski človek.

Kratek, vendar temeljit prerez kmetijskih dejavnosti na Tržaškem, njihovih odlik in pomanjkljivosti, predvsem pa ukrepov, ki so jih pristojne oblasti dolžne sprejeti, da se kmečko delo ovrednoti v skladu z družbenogospodarskimi razvojnimi potrebami, je podal tajnik KZ Edi Bukavec. Naglasil je, da so krajevni in deželni upravitelji vse preveč in predolgo zanemarjali kmetijstvo, tako da mu je bilo v vsem povojnem času s silo odtujenih 2.500 hektarov najboljše zemlje: »Zemljišč, ki so namenjena industriji ali trgovini, se ne upa nihče dotakniti, kmetijske površine pa so bile za razlastitelje vselej pravo lovišče.« Bukavec je med drugim poudaril nujo po izdelavi področnega načrta za razvoj kmetijstva, po imenovanju predstavnikov KZ v vse organizme in ustanove, ki krojijo usodo kmetom, po prilagoditvi deželnega zakona o lovu zaradi neverjetne škode, ki jo povzroča divjad in po izdatnejšem črpanju sredstev iz Sklada za Trst, ki namenja kmetijstvu pičlih 200 milijonov lir, medtem ko znaša njegova dotacija 60 milijard!

Odbornik Turello je brez slepomišenja opozoril, da bo imela Dežela vedno manj denarja, ki ga bo treba zato deliti na osnovi stroge prednostne lestvice. Soglašal je, da igra kmetijstvo važno vlogo v prizadevanjih za uravnovešen socialno-gospodarski razvoj, a ravno zato bo potrebno prioritete opredeliti v trojni smeri: preurediti in po možnosti raztegniti obdelovalne površine ter jih opremiti z vsemi potrebnimi infrastrukturami; tehnološko posodobiti kmetije; okrepiti službo za tehnično pomoč kmetijcem, začenši pri načinu obdelovanja pa vse do prodaje na trgu — pred kratkim je bil s tem v zvezi sprejet nov zakon — in birokratsko razbremeniti mehanizme za priznavanje finančnih olajšav. Le tako se bodo nesodobno opremljena in organizirana kmečka gospodarstva povzdignila v sodobne in konkurenčne obrate, je še rekel Turello. Obvezal se je, da bo v tej smeri nastopil pri deželni vladi, dal pa je tudi razumeti, da bodo morali kmetje krepko zavihati rokave.

Snidenja z odbornikom so se udeležili člani predsedstva Kmečke zveze pa tudi številni odborniki, ki so gostu postavili več konkretnih vprašanj in jih še razvili med poslovilno napitnico.

DRAGO GAŠPERLIN

Na sliki (foto Magajna) **odbornik Turello s predsednikom in tajnikom Kmečke zveze.**

Na letošnji razstavi Spazio 5

Posebna pozornost uporabi kompjuterja v umetniškem delu

Umetnost in kompjuter oziroma elektronska tehnologija v službi umetnosti: tej aktualni in zanimivi problematiki bo posvečen poseben paviljon na razstavi Spazio 5, ki jo bodo odprli v petek na sejmišču pri Montebellu. Že na lanski izdaji razstave so sicer prikazali nekatere aspekte uporabe kompjuterja v likovni umetnosti, v filmu, gledališču in glasbi. Letos pa bodo panoramo razširili na manj tradicionalne oblike umetnosti. Raziskovalec CNR Minetti bo na primer prikazal posebne aritmetične krivulje, ki jih uporabljajo za upodobitev profilov gorskih verig, morske obale ali oblakov, in ki so se jih na primer poslužili za pejsaže v filmu Vojna zvezd. Verončan Gioco in Tržačan Mlach bosta predstavila svoje izdelke na področju elektrografije in copy-art, Tržačan Ravalico Skerl pa bo prikazal uporabo videokompjuterja s pomočjo ogledal, ki omogočajo »dvojno branje« slike.

Dobro bo zastopana tudi kompjutergrafija, ki jo uporabljajo predvsem za izdelavo televizijskih reklamnih spotov, mogoče pa si bo ogledati tudi primere uporabe ologramov pri izdelavi portretov. Prav olografija bo predmet konference, ki bo v okviru razstave v soboto popoldne v kongresnem centru razstavišča.

Pokrajina nudi prizadetim brezplačne abonmaje za gledališke predstave

Pokrajinska uprava tudi letos brezplačno deli prizadetim osebam abonmaje za gledališke predstave Stalnega gledališča Furlanije-Julijske krajine in Slovenskega stalnega gledališča. Pokrajinska odbornika Cannone (skrbstvo) in Harej (kultura) sta poudarila, da Pokrajina želi s svojo pobudo približati svet kulture prizadetim osebam, po drugi strani pa tudi spodbujati in podpirati kulturno dejavnost. Predstavniki zainteresiranih združenj (ki morajo imeti ustrezna pooblastila) lahko dvignejo abonmaje vsak dan (tudi v soboto) od 8. do 14. ure v uradih Pokrajine v Ul. Geppa 21, 3. nadstropje (urad za načrt EGS).

Glede kulturnih dejavnosti v Trstu gre zabeležiti tudi včerajšnji sestanek v prostorih Občinskega gledališča za usklajevanje poletnih kulturnih pobud, predvsem na področju glasbe in predstav. Srečanja so se udeležili zastopniki Gledališča Verdi, Stalnega gledališča FJK, tržaškega sedeža RAI, agencije Promotrieste in Letoviščarske ustanove. Iz tiskovnega poročila o srečanju pa ni razvidno, da bi nanj povabili tudi zastopnike Slovenskega gledališča. Ali gre samo za pozabljivost?

■ **Krožek zavarovalnice Generali** bo danes ob 18. uri na svojem sedežu v Ul. Machiavelli 1 (5. nadstropje) priredil predavanje o velikem arhitektu Maksu Fabianiju. Pod naslovom »Nove meje v arhitekturi«, sposojenim od razstave, ki so jo Fabianiju posvetili v konjušnicah miramarskega gradu, bo o njegovem delu predaval prof. Marco Pozzetto.

Anton Trstenjak v DSI

Je naš čas izziv mladim ali so mladi izziv času?

V Peterlinovi dvorani, ki jo je občinstvo napolnilo skoraj do zadnjega kotička, je bilo v ponedeljek na sporedu predavanje z naslovom: »Ali je naš čas izziv mladim ali so mladi izziv času?« Prireditelji - Društvo slovenskih izobražencev - so zaprosili akademika Antona Trstenjaka, naj odgovori na to vprašanje.

Predavatelj je dobo, v kateri živimo, ocenil kot pomembno prelomnico. Človek se bo moral kaj kmalu odločiti za korenite spremembe. Nadaljnji razvoj družbe bo namreč mogoč le z njeno humanizacijo. Osnovna zabloda sodobnega človeka je po Trstenjakovem mnenju dejstvo, da ne znamo več razlikovati dveh bistveno razlikujočih se pojmov: imeti srečo in biti srečen.

Zahodna industrijska družba je že začela prestopati meje svojih zmogljivosti. Vse preveč je tekmovala sama s sabo in hotela dokazati, kaj zmore, ni pa se vprašala, kaj sme. Dandanes ko doživljamo pravi infarkt blaginje, nam postaja bolj kot kdajkoli jasno, da je potrebna humanizacija družbe. Celo poklici, ki veljajo za najbolj človeške, so v svojem bistvu dehumanizirani. Kot primer je Trstenjak navedel poklicno kategorijo zdravnikov: v bolnišnicah so pacienti večkrat le številka in zdravniki nimajo z njimi skoraj nobenega človeškega stika več.

Tudi nebrzdan razvoj komunikacij predstavlja nekakšno socialno nevarnost. Če bomo vztrajali v tej smeri, bomo sami sebi zadrgnili zanko okrog vratu. Komunikacijska doba nas bo privedla do natančnega programiranja vsega, to pa bi pomenilo razčlovečenje človeka. Trstenjak je predavanje zaključil z optimistično mislijo. Prepričan je, da je prav mladina izziv času in da bo znala pravočasno posvariti svet pred zmotnimi, usodnimi odločitvami nove dobe. *(hj)*

■ **Predsedstvo Krajevne zdravstvene enote** sporoča, da sta od včeraj zaradi popravil zaprta ambulanta in teritorialni upravni urad v Miljah, v Ul. Battisti 6. Zdravstvene in upravne storitve bodo prekinili samo za teden dni. Od 24. oktobra bosta namreč začela delovati urad in ambulanta na Trgu Foschiatti 3.

Avdicija gledališča Verdi

Za trenutek slave v bleščečem svetu opere

Jesen nam je kot vsako leto prinesla tudi »uradno« gledališko sezono: dvignili so se zastori in gledališča so predstavila svoje premiere. Le v tržaški operni hiši je nekoliko drugače. Dvorana gledališča Verdi se sicer vsako soboto praznično razpoložena odpira simfoničnim koncertom, medtem pa organizatorji rešujejo vsemogoče probleme v zvezi z uradno operno sezono, ki jo bodo predstavili v ponedeljek. Po stopniščih in hodnikih se marsikaj šušlja, uradne podatke pa ovija megla nedostopnosti.

O pripravah na začetek sezone priča vrsta majhnih dogodkov. Med te spada ponedeljkova avdicija za plesalce. Pred paviljonom F v parku bivše psihiatrične bolnišnice (tu ima namreč gledališče Verdi nekaj svojih delavnic in manjšo plesno dvorano) se je še pred deseto uro zbrala mala množica mladih ljudi, ki so se prijavili za avdicijo in s tem očitno upali na zaposlitev v tržaški operi. Sicer nam ni bilo dano izvedeti, koliko mest je letos na razpolago, prijavljencev pa je bilo 214, torej kar dostojno število.

Medtem ko je predstavnik gledališča po abecednem vrstnem redu zbiral prisotne v manjše skupine, saj v majhno dvorano res ne bi mogli vsi naenkrat, so drugi posedali na stopnišču pred paviljonom in kramljali. Zdelo se je, kot da se vsi poznajo. Prisrčnega pozdravljanja in objemanja kar ni hotelo biti konec, iz njihove govorice pa je bilo mogoče razbrati, da so prišli iz vseh krajev Italije.

Iz skupine mladih ljudi na stopnicah je vela težko prikrita živčnost, čeprav so z dokajšnjo potrpežljivostjo čakali, da bodo zaslišali svoje ime. Blesk gledališča, opere, televizije ali odra nasploh res lahko privlači mladega človeka. In vendar, za temi dekleti in fanti so leta in leta plesanja, vadenja, znojenja in pogosto tudi odpovedovanja. Izbira torej ni trenutna, ni muha enodnevnica. Marsikdo, ki je priromal iz južne Italije, je od avdicije pričakoval uspeh in torej službo, nekakšno poroštvo za prihodnost, ki mladim ni najbolj naklonjena. Sicer so tudi uspehi v umetniškem svetu pogosto vezani na mladost in lepoto, pridnost in požrtvovalnost pa se obrestujeta šele po mnogih letih.

Kot nekakšen živ dokaz uspeha se je kmalu po deseti uri pojavil koreograf Gino Landi. V skupini je završalo, mnogi so mu stopili nasproti, da bi ga pozdravili, mu stisnili roko. Spoštovanje ali dobrikanje članu komisije? Obojestranska prisrčnost ni dajala tega zadnjega vtisa.

Kmalu nato se je začelo tisto »pravo« v plesni dvorani, pred komisijo, v kateri je bil tudi predsednik tržaške operne hiše. Vsak plesalec je dobil številko, klavir je zaigral, že ogrete mišice so trznile, marsikoga je v trenutku oblil znoj: za mesto v zadnji vrsti, za privlačno službo ali za trenutek slave? (nak)

Pogovor z izvedencem Milkom Čebulcem

»Dober gobar mora predvsem ljubiti naravo«

Desetletnica lahko pomeni za neko društveno dejavnost malo ali pa zelo veliko. Za Slovensko gobarsko družino Trst je to pomembna obletnica, ki so jo člani obeležili z nedeljskim izletom v Hudičevec pri Postojni, še bolj pa jo bodo poudarili s študijskim seminarjem o kraških koprenkah, ki bo od petka do nedelje v Prosvetnem domu na Opčinah. Udeležili se ga bodo priznani strokovnjaki iz matične domovine, člani pa bodo v petek pripravili manjšo razstavo gob, ki jo bodo v soboto dopolnjevali z nabranimi gobami iz naših krajev.

»Hiti počasi! To je eno od gesel, ki mora spremljati dobrega gobarja,« nam je v pogovoru dejal predsednik Slovenske gobarske družine Milko Čebulec. »Ne morem razumeti tistih, ki se podajajo na iskanje gob brez znanja, brez določene znanstvene podlage, brez ljubezni do narave.« Milko Čebulec se ukvarja z gobarstvom v vsem svojem prostem času. Zanj to ni le navaden hobi, temveč priložnost, da svoje znanje o gobah bogati, izpopolnjuje in da s svojimi izsledki in ugotovitvami seznanja tudi strokovne revije doma in v matični domovini.

V času ko je bilo za nas še poletje in se torej gobarska sezona še ni uradno začela, je Milko Čebulec že sodeloval na raznih razstavah in prireditvah, posvečenih gobam. Tako je bil konec septembra na takšni prireditvi v Sežani, nato v Cerknici, v Miljah, nedavno tega pa na razstavi v Kopru, ki je bila po njegovem mnenju ena najboljših in najbolj preglednih gobarskih razstav v zadnjem času. Na njej je sodeloval z dr. Dušanom Vrščajem, predsednikom Zveze gobarskih družin Slovenije in s članom miljske gobarske družine Francom Bersanom.

»Če izvzamem službeni čas, potem mi ves preostali čas zavzema delo s proučevanjem in iskanjem gob. V glavnem raziskujem tržaški in goriški Kras, ki je čudovit in izredno bogat z gobami. To bogastvo prikazuje tudi študija, ki sva jo pripravila z Marinko Pertot in ki je namenjena gobam na tako imenovanem osimskem območju. Objavila sva jo v eni od italijanskih znanstvenih revij. Na tem območju sva našla okrog 360 vrst raznih gob, vendar je nadaljnja raziskava pokazala, da je le-teh na tem območju več kot 400. Če pa ta študij razširim na tržaški in goriški Kras, potem najdemo več kot 600 gobjih vrst in s tem številom njihov popis še vedno ni končan.«

Prav v času ko se je z nastopom jeseni začela tudi bolj intenzivna gobarska dejavnost, so sredstva množičnega obveščanja zabeležila številne primere zastrupitev z gobami, nekatere tudi smrtne. Nekaj jih je bilo tudi na Tržaškem, vendar brez hujših posledic. Kako je mogoče, da se ljudje z gobami še naprej zastrupljajo, ko pa je vendarle kampanja za obveščanje potencialnih gobarjev kar temeljita?

»Veste, človeška fantazija je bujna. Ljudje hodijo nabirat gobe, ne da bi o njih vedeli kaj določenega, ne da bi se poglobili v razpoznavanje teh gozdnih sadežev. Le tako si lahko razlagamo, da lahko še danes, ko je bilo vendarle toliko povedanega o strupenih gobah, ljudje zamenjajo pri nas rastočo zeleno mušnico z navadnim dežnikarjem ali marelo. Veste, v gobarski znanosti poznamo kakih 4 tisoč vrst gob, od katerih je komaj majhen odstotek strupenih. Če vzamemo naše območje, kjer raste veliko in tudi različnih gob, jih je morda kakih pet vrst, ki so strupene. Pri nas je smrtno nevarna prav zelena mušnica, v Sloveniji pa raste na primer tudi rdeča mušnica. Vendar je število teh smrtno nevarnih gob tako majhno, da bi jih lahko vsakdo prepoznal in se tako zavaroval pred to veliko nevarnostjo.«

Nabiranje gob ni glavna dejavnost Milka Čebulca. Veliko časa mu vzame tudi fotografiranje gob, fotografije pa nato objavlja v raznih slovenskih knjigah. Zadnje svoje primerke je na primer objavil v knjigi *Naše gobje bogastvo,* v kateri je kar 70 njegovih diapozitivov. Razen tega sodeluje Čebulec z botaničnim inštitutom tržaške univerze, s katerim preučuje radioaktivnost gob v naši deželi. Prav za omenjeni botanični inštitut je v preteklih dneh Čebulec opravil strokovni izlet na Belopeška jezera in v njihovo okolico, kjer je nadaljeval s preučevanjem radioaktivnosti gob na omenjenem območju.

Ali se tudi vaši družinski člani zanimajo za gobe?

»Žena se poklicno ukvarja z naravo, saj poučuje na učiteljišču. Moram reči, da ima veliko razumevanje in spoštovanje do gobarstva, da me razume in da me pri tem delu tudi spodbuja, hčerka ne kaže posebnega zanimanja za gobarstvo, medtem ko se sin za to že nekoliko zanima. Mene pa gobarstvo izredno veseli in zanima. Naš Kras me s svojim bogastvom znova in znova preseneča. Moji izleti po Krasu so skoraj redno veliko doživetje. Ko grem na to naše območje sem skoraj gotov, da bom našel kaj takega, kar me bo zanimalo in obogatilo. Poglejte, prej sem vam rekel, da imam zbrane podatke za okrog 600 vrst gob, vendar jih še ne morem uradno objaviti, ker mi manjkata dve vrsti gob. Če bi me vprašali, kakšne so moje gobarske želje, bi vam rekel takole: Želim si, da bi našel na našem območju rdečo mušnico in jesenskega jurčka. Jurčki na našem območju rasejo, toda na jesenskega še nisem naletel.«

Kakšne pa so lastnosti dobrega gobarja?

»Dober gobar mora ljubiti naravo, živali in vse kar k naravi spada. Imeti mora dobro voljo in biti oborožen z dobrim poznanjem gob. Ni dovolj, da se samo ob prostem času poda v naravo. Vedeti mora, kaj nabira. Sam nabiram gobe, vendar jih le malo pojem. Privoščim si le določene vrste gob, jih pa vlagam in jih nato podarjam prijateljem, kot na primer drugi podarjajo steklenice whiskyja ali domačega žganja. In prijatelji pravijo, da so z mojim darilom zelo zadovoljni.«

NEVA LUKEŠ

Po sporazumu na Občini in Pokrajini

Malokdo verjame v štafeto

Kocka je padla. Skoraj štiri mesece po volitvah je Trst končno dobil župana, Pokrajina pa svojega predsednika. Demokristjani in socialisti, ki so se do predvečera občinske seje prepirali o županskem mestu, so v nekaj urah sklenili sporazum in postavili vse ostale pred izvršeno dejstvo.

Laične sile PSDI, PRI in PLI, ki so na volitvah izgubile skoraj polovico glasov, so stopile v koalicijo, Lista za Trst, ki je doživela še hujšo volilno katastrofo, pa je ostala zunaj. Ista usoda je doletela Slovensko skupnost, ki so ji socialisti precej grobo zaprli vrata sodelovanja v koaliciji, ki na Občini lahko računa na točno polovico glasov, na Pokrajini pa samo na enajst na skupnih 24 svetovalcev, kolikor jih šteje pokrajinski svet. V obeh primerih pa bosta odbora, ki sicer še nista bila izvoljena, lahko računala tudi na dobrohotno pomoč zelenih, ki se predstavljajo s simbolom marjetice.

Župana Richettija naj bi čez tri leta zamenjal socialist Seghene, predsednika Pokrajine Crozzolija (PSI) pa demokristjan Locchi. KD in PSI sta se, kot znano, sporazumeli za štafeto, v katero pa resnici na ljubo malokdo verjame. Štafeta je zato verjetno samo olepševalnica sporazuma, ki je bil za obe politični sili neizogiben. KD, ki je daleč najmočnejša stranka, se ni mogla odpovedati županskemu mestu, z druge strani pa ni hotela tvegati manjšinskega odbora, ki bi bil podvržen milosti in nemilosti socialistov in melonarjev in ki bi prej ali slej odprl pot komisarski upravi. PSI, ki se je predstavila volilcem kot stranka učinkovitih in predvsem stabilnih uprav, pa ni mogla kar tako demantirati teh smernic in je na pogajanjih nategovala lok, dokler se je dalo, nakar je pristala na sporazum.

Dogovor med demokristjani in socialisti je najbolj oškodoval Listo za Trst, ki je bila po desetih letih končno izrinjena iz tržaških uprav, kar predstavlja verjetno glavno sončno plat tega sporazuma. Melonarsko gibanje je s svojo lokalistično in nacionalistično politiko vse od podpisa Osimskega sporazuma negativno pogojevalo tržaško družbeno in politično življenje, zato je treba pozdraviti dejstvo, da LpT ne bo imela več občinskih in pokrajinskih odbornikov. Globoko pa se moti tisti, ki misli ali upa, da bo LpT nehala politično izsiljevati. Prav nasprotno: koalicijski zavezniki so že javno povedali, da si bodo prizadevali za vstop Liste v večino.

Tudi Slovenska skupnost je ostala zunaj koalicije. Njen občinski svetovalec Lokar je sicer glasoval za Richettija, a samo »ad personam«, pokrajinski svetovalec Harej pa v skladu s strankinimi direktivami ni podprl socialističnega predsednika Pokrajine. SSk je bila izključena iz odborov zaradi izrecnega veta tržaške federacije PSI, ki uradno očita stranki lipove vejice politično nelojalnost v devinsko-nabrežinski občini. Razlogi za zelo slabe odnose med strankama pa so gotovo globlji in se nanašajo tudi na zelo različna gledanja na manjšinsko problematiko.

Voditelji PSI so večkrat očitali SSk, da je v vsakem smislu popolnoma podrejena Krščanski demokraciji, v SSk pa so prepričani, da je bila nabrežinska situacija samo pretveza za izključitev slovenskih predstavnikov iz občinskega in iz pokrajinskega odbora. Kakorkoli že, v novih upravah ne bo več slovenskega odbornika, kar gotovo predstavlja velik koraj nazaj.

SANDOR TENCE

Druga tržaška raziskovalna odprava

Ladja »Explora« odplula proti daljni Antarktiki

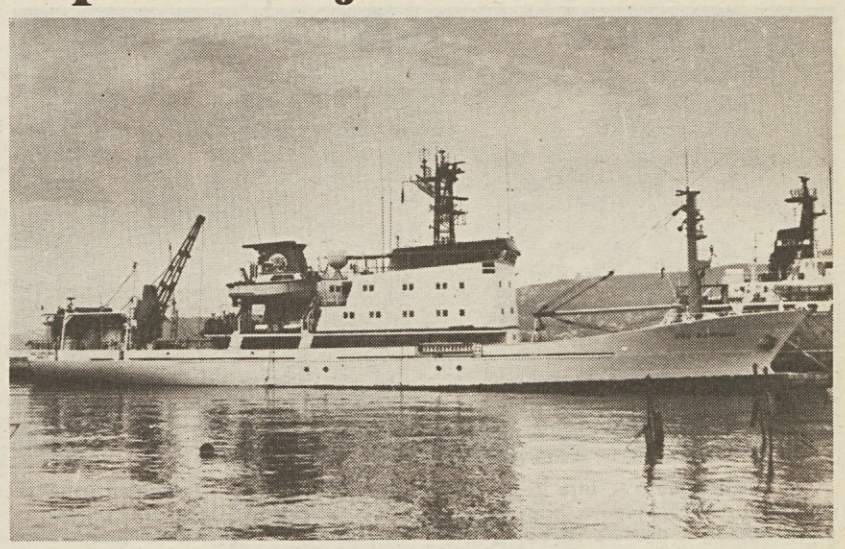

»OGS Explora« v doku Cartubi (Foto Križmančič)

Včeraj se je uradno pričela druga »tržaška« odprava na Antarktiko. Iz našega mesta je namreč proti južnemu tečaju odplula ladja Tržaškega geofizikalnega observatorija »OGS Explora«, da bi nadaljevala v minuli zimi pričeto raziskovanje Rossovega morja. »Tržaška« odprava je seveda sestavni del italijanske, ki jo vodi Vsedržavni zavod za alternativne energije ENEA.

V tržaškem pristanišču, točneje v doku Cartubi, so »OGS Exploro« v preteklih mesecih pregledali od vrha do tal in na njej namestili precej nove opreme. Zamenjali so ves navigacijski sistem pa tudi gravimeter, se pravi eno izmed treh merilnih naprav, ki jih bodo uporabljali za raziskovanje strukture zemeljske skorje ob Antarktiki. Ostali dve sta magnetometer in naprava za meritve s pomočjo seizmične resonance. V Geofizikalnem observatoriju ne izključujejo možnosti, da bodo na drugi odpravi zaključili raziskovanje Rossovega morja, ob katerem stoji italijanska baza, tako da bi lahko na tretji odpravi začeli raziskovati Weddellovo morje.

Sicer pa ne gre prehitevati časa, v nobenem smislu. Že preden bo »OGS Explora« prispela na cilj, bo poteklo precej tednov in celo mesecev. Raziskovanje Rossovega morja se bo namreč odvijalo od srede januarja do srede februarja 1989. Kaj pa bo dotlej »OGS Explora« počela? Na poti proti južnemu tečaju bo najprej opravila nekaj meritev v Sredozemskem morju po nalogu Vsedržavnega sveta za raziskave (CNR). Nato bo nadaljevala pot do Tasmanije, kamor bo dospela v začetku decembra. Odpravila se bo nato na krajše raziskovanje zemeljske skorje pod južnim Pacifikom in se nato za krajši čas ustavila v Dunedinu na Novi Zelandiji. Tu bo prišlo do delne zamenjave posadke (med drugim se bosta vkrcala raziskovalec ameriškega zavoda »US Geological Survey« in časnikarka italijanske tiskovne agencija ANSA) in šele nato se bo pričela plovba po Rossovem morju.

»OGS Exploro« je Tržaški geofizikalni observatorij kupil lani od neke sorodne zahodnonemške raziskovalne ustanove. Ladja je stara 14 let in je posebej opremljena za plovbo po ledenih vodah. Dolga je 72,28 in široka 11,80 metra, njena kosmata nosilnost pa znaša 978 ton. Posadko na njej sestavlja 17 mornarjev družbe Tripcovich s kapitanom Silviom Vallesom na čelu ter 21 znanstvenikov in tehnikov Tržaškega geofizikalnega observatorija. Tem načeluje dr. Daniel Nieto, ki je zamenjal znanstvenega vodjo prve odprave dr. Paola Bergerja.

Kar zadeva ostale udeležence italijanske odprave na Antarktiko, velja predvsem omeniti, da bo prav danes odplula iz Genove švedska ladja »Barken«, ki jo je zavod ENEA najel za prevoz ljudi in opreme na italijansko bazo pri zalivu Terra nova ob Rossovem morju. Podobno kot »OGS Explora« bo »Barken« imela nekaj vmesnih postaj. Preden bo zaplula v vode okrog Bele celine, se bo ustavila na Novi Zelandiji, kjer bo vkrcala udeležence odprave in še nekaj opreme. Sicer pa se Italija pogaja z ZDA, da bi lahko uporabljala tudi ameriško letalsko pristajalno stezo na Antarktiki.

Minister Prandini se bo v soboto mudil v Trstu

Minister za trgovsko mornarico Prandini bo v soboto na uradnem obisku v Trstu. V dopoldanskih urah se bo udeležil slovesnosti, na kateri bo družba Fincantieri izročila lastniku novo ladjo za prevažanje razsutih tovorov »Bulk Genova«, ki bo do sobote zasidrana pred tržaško Pomorsko postajo. Novo in sodobno tovorno ladjo, ki je last pomorske družbe Bulkitalia, so zgradili v tržiški ladjedelnici.

Minister Prandini se bo po tej prireditvi srečal s tržaškimi gospodarstveniki in s predstavniki krajevnih ladjedelnic ter pomorskih družb. Minister se bo verjetno srečal tudi s sindikalno delegacijo Fincantieri.

Trst in znanost včeraj v Moskvi

Posveta, ki je bil ob priliki moskovske razstave »Italia 2000« včeraj posvečen Trstu in njegovim znanstveno-raziskovalnim potencialom, so se poleg predstavnikov tržaških raziskovalnih ustanov udeležile tudi nekatere najvidnejše osebnosti italijanske znanosti, med njimi nobelovka Rita Levi Montalcini, predsednik CNR Rossi Bernardi in predsednik Inštituta za jedrsko fiziko Nicola Cabibbo.

Včeraj so v Moskvi na posebnem seminarju predstavili tudi dejavnost tržaške prevozne družbe Tripcovich.

»Nove kreacije diamantov 88« v draguljarni Malalan na Opčinah

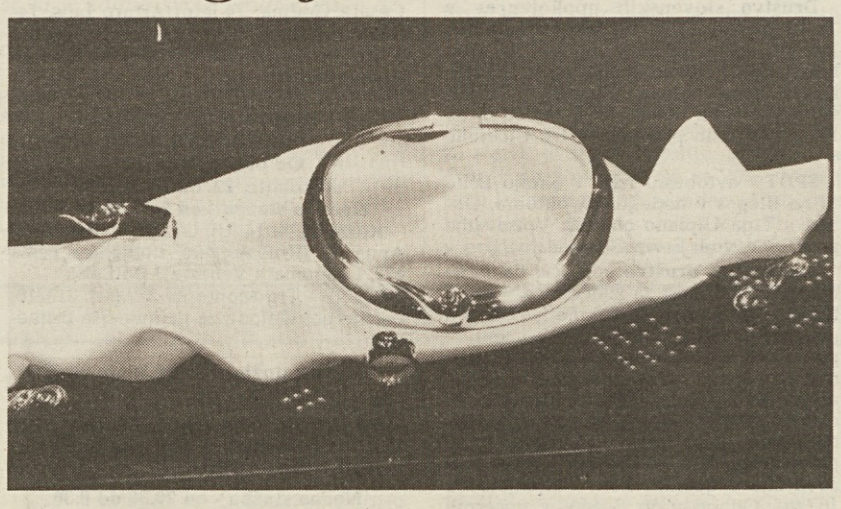

Nove kreacije diamantov 88. Tako je naslov razstavi teh lepih in dragocenih kamnov večnega in nezamenljivega čara, ki jih razstavlja draguljarna Malalan na Opčinah. Na ogled je postavila izdelke ter zamisli sedemindvajsetih mladih designerjev iz raznih krajev Italije, kot na primer iz Rima, Firenc, Pesara, Valenze, Vidma, Reggio Emilie itd.

Predstavljali smo si, da bomo med prvimi obiskovalci te lepe, predvsem pa zelo zanimive razstave. Pa ni bilo tako. Že veliko ljudi je bilo pred nami, čeprav se je razstava začela komaj včeraj in se bo končala v soboto.

Če vas zanimajo dragocenosti in če vas privlačijo diamanti, potem izkoristite priložnost, ki vam jo ponuja draguljarna Malalan. Vsa družina, s staršema Zvonkom in Angelo, sinovoma Petrom in Darkom, snaho Marto in sodelavko Katjo se je potrudila, da bi predstavila razstavo, ki je ne samo paša za oči, temveč predstavlja s svojo zbirko »Sto najlepših diamantov na svetu« tudi enkratno priložnost, da si s pomočjo reprodukcije ogledate ta enkratna čudesa narave. Povrhu pa so razstavljene tudi izvirne kolekcije izdelkov iz zlata, okrašenih z diamanti, ki so jih ustvarili učenci najbolj priznanih italijanskih zlatarskih šol.

»Še sinoči so bile nekatere kolekcije na razstavi v Milanu,« nam je povedal Peter, za katerega lahko rečemo, da je duša te pobude. Ponoči so jih prepeljali v Trst in v zgodnjih jutranjih urah smo jih razstavili v izložbena okna.

Že lani je draguljarna na Opčinah organizirala podobno razstavo, ki pa je tokrat še bogatejša, saj je na njej prikazanih več kot sto dragocenosti, med katerimi izstopa na primer en sam uhan — iz kolekcije Micheleja Sassija iz Reggio Emilije — ki je vzbudil še posebno občudovanje tudi Petra samega, ki ima prefinjen okus za podobne redkosti in lepote.

Za pripravo takšne razstave je potrebno veliko dela, potovanj, pa tudi znanja. Vse to je družina Malalan vložila vanjo v pričakovanju, da si jo bo ogledalo čim več ljudi. Poslali so vabila raznim tržaškim draguljarjem, pa tudi v Zlatarno Celje je romalo povabilo na to prireditev.

Priložnost je res enkratna. Če pomislite, da boste lahko videli reprodukcijo najbolj slavnih diamantov, ki krasijo muzejske zbirke po svetu ali pa jih hranijo nekatere kronane družine, se ogled že sam po sebi splača. Poleg tega pa boste videli še kolekcije izdelkov najboljših italijanskih designerjev, zato je na dlani, da se razstavo v izredno lepih prostorih draguljarne Malalan res splača ogledati. (nl)

Na sliki (foto Magajna)**: eden od eksponatov.**

Zaskrbljenost za usodo ugodnosti iz »paketa«

Predstavniki vseh kategorij tržaškega gospodarstva so se na sedežu Trgovinske zbornice v Trstu sestali s parlamentarci iz naše dežele, katerim so izrazili zaskrbljenost zaradi nameravane izvotlitve nekaterih olajšav iz tako imenovanega "paketa" za Trst in Gorico. Ko bi bil namreč odobren drugi odstavek 8. člena osnutka finančnega zakona, bi cela vrsta gospodarskih operaterjev iz Julijske krajine ne uživala več olajšav pri socialnih in skrbstvenih bremenih, ki jih je predvideval 4. člen paketa. Prizadeti bi bili predvsem trgovina, obrtništvo, turizem in storitve, ki jih je paket omenjal v nekoliko dvoumni obliki, kar je dalo povod za vrsto prizivov proti INPS, ki je omejevalno tolmačil besedilo paketa. Vlada pa namerava s finančnim zakonom to omejevalno tolmačenje osvojiti.

Na srečanju na Trgovinski zbornici so bili poleg predsednika Tombesija in predstavnika Goriške trgovinske zbornice še posl. Coloni (ki je zastopal tudi goriškega kolego Rebullo), sen. Agnelli, deželni svetovalec Poli v imenu komunističnih parlamentarcev Bordona, Spetiča in Battella, medtem ko je posl. Camberja zastopal listarski tajnik Staffieri. Med drugim so na srečanju poverili predsedniku Tombesiju nalogo, da obrazloži stališče zainteresiranih gospodarskih kategorij tržaškemu in goriškemu županu ter deželni upravi, ki naj posežejo pri vladi za ukinitev drugega odstavka 8. člena finančnega zakona.

Proti nesprejemljivemu krčenju olajšav iz paketa se je včeraj izrekla tudi krajevna UIL, po mnenju katere ne bi bilo prav, da bi ugodnosti uživala samo industrija, tudi ob upoštevanju temeljne vloge drugih gospodarskih komponent v celotnem tržaškem gospodarstvu. Tudi UIL je zato pozvala tržaške parlamentarce, naj v Rimu opozorijo na nujnost ohranitve vseh ugodnosti iz paketa, ki so že omogočile dosego nekaterih pomembnih rezultatov na gospodarskem in zaposlitvenem področju.

Devinski zavod v Budimpešti

V devinskem Zavodu združenega sveta se je letos pričelo 7. akademsko leto. Tokrat ga bodo uradno odprli nič manj kot v bajnem mestu Budimpešti, kjer se bodo zadržali od srede, 2., do petka, 4. novembra.

Otvoritve akademskega leta se bodo poleg rektorja in predsednika Zavoda udeležili vsi profesorji, dijakom pa je potovanje omogočila potovalna agencija CIT. Bogat spored, ki so pripravili za goste iz devinskega collegea, se bo pričel z raznimi vljudnostnimi obiski in srečanji študentov.

V četrtek bo na vrsti uradno srečanje z županom in drugimi oblastmi iz Budimpešte. Precej časa pa bodo gostje posvetili glasbi. V sredo si bodo ogledali odlomke iz del Saint-Saënsa in B. Bartoka, v četrtek pa bodo prisluhnili koncertu priznanega pianista M. Campanelle.

Danes manifestacija solidarnosti s Čilom

Tržaški CGIL priredi danes v dvorani CRAL na Pomorski postaji manifestacijo solidarnosti s čilskim ljudstvom po veliki zmagi nad Pinochetovo diktaturo. Na manifestacijo, ki se bo začela ob 18. uri, so povabili predstavnike vseh demokratičnih združenj in organizacij ter krajevne uprave. Govoril bo čilski sindikalist, na odru pa se bodo zvrstile tudi razne glasbene in folklorne skupine.

Upokojenec umrl za posledicami nesreče

Bruno Grego

Na oddelku za oživljanje v bolnišnici na Katinari je včeraj podlegel poškodbam 81-letni Bruno Grego, ki je stanoval na Trgu sv. Jakoba 14. Upokojenec je bil žrtev prometne nesreče, ki se je pripetila v nedeljo popoldne blizu stadiona na Valmauri, tik pred zaključkom nogometne tekme. Očividci so mestnim redarjem — ki so opravili izvide po nesreči — povedali, da je Grego prečkal cesto zunaj prehoda za pešce. Prav v tistem trenutku pa se je z motorjem pripeljal 25-letni Edi Bazec, stanujoč v Ulici Settefontane. Motorist je starčka prepozno opazil in se z vso silo zaletel vanj.

Na mesto nesreče je kmalu prispel rešilec Rdečega križa in odpeljal težko ranjenega upokojenca v katinarsko bolnišnico. Zdravniki so takoj ugotovili, da je ponesrečenec v življenjski nevarnosti, zato so ga sprejeli na oddelek za oživljanje. Ko ga je motor zbil na tla, je namreč Grego dobil hud pretres možganov, si zlomil piščal in dobil močan udarec v trebuh. Zaradi vseh teh poškodb in visoke starosti pacienta zdravniki niso dopustili veliko upanja in so si strogo pridržali prognozo.

Motorist Edi Bazec pa si je pri padcu le lažje ranil desno roko, saj ga je hujših poškodb obvarovala zaščitna čelada. Sprejem v bolnišnico ni bil potreben in zdravniki so mu napovedali, da bo ozdravel v desetih dneh.

19. 10. 1986 19. 10. 1988

Ob drugi obletnici smrti brata

Zlatka Jelinčiča

se te spominjam z neokrnjeno ljubeznijo in bolečino.

Tvoja vedrina in dobrota bosta ostali v vseh nas.

Duško

Trst, 19. oktobra 1988

Ob težki izgubi Riharda Pečarja, bivšega prekomorca, izreka sekcija VZPI-ANPI Lonjer-Katinara globoko sožalje svojcem.

Preteklo soboto v Prosvetnem domu

Mojca Pokrajculja je obiskala šolarje openskega ravnateljstva

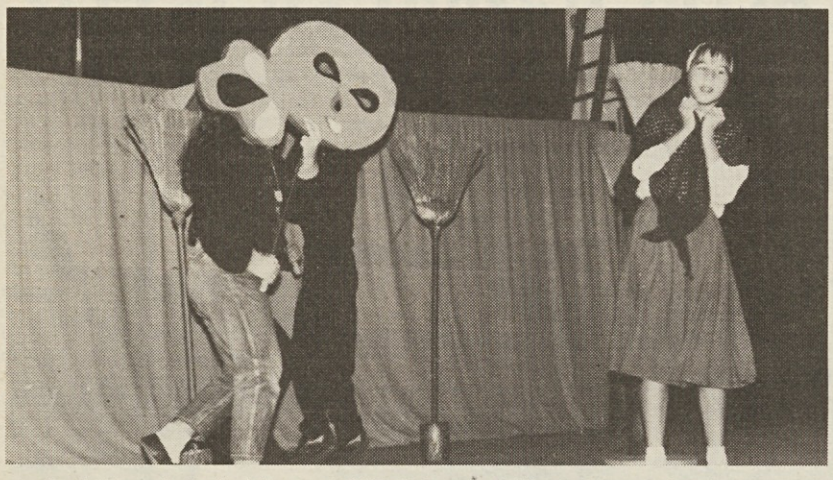

Preteklo soboto je bila gost SKD Tabor z Občin lutkovna skupina osnovne šole Drago Bajc iz Vipave, ki jo vodi mentorica Ada Bačar. Mladi igralci, pevci in glasbeniki so se predstavili s priljubljeno otroško igrico Mojca Pokrajculja, ki je navdušila učence osnovnih šol openskega ravnateljstva na dveh dopoldanskih uprizoritvah. Na sliki je prizor iz igrice. (foto Magajna)

Pismo uredništvu

Še o težavah s šolsko prehrano v občini Dolina

Spoštovano uredništvo!

V torek, 11. 10. 1988, je Primorski dnevnik objavil pismo staršev o nevšečnostih v zvezi s kuhinjo pri Domju, ki v glavnih obrisih prikazuje nastalo situacijo.

Kljub vsemu je pismo precej optimistično, saj dobi bralec vtis, da je za rešitev dovolj malo dobre volje. Žal pa je situacija znatno slabša in se bo v bližnji prihodnosti verjetno še poslabšala.

Glavne težave, s katerimi se že dolgo sooča občinska uprava, so naslednje:

a) **Osebje:** za redno delovanje šolskih kuhinj v občini Dolina je potrebno šest kuharic. V lanskem šolskem letu je prejemalo plačo osem kuharic, v službi pa so bile povprečno le tri. Zato smo morali sprejeti v službo še tri začasne kuharice, tako da je bremenilo proračun 10 do 11 ljudi, delalo pa jih je le šest.

b) **Prispevek staršev:** v letu 1988 so morale občine zahtevati od staršev prispevek v višini 36% stroškov za refekcijo. To pomeni, da morajo starši za vsakih 100 lir stroškov za plače, nakup živil in podobno, prispevati 36 lir. Kljub temu bi bila v normalnih pogojih cena znosna. Toda prekomerno zvišanje stroškov za osebje in preskromen prispevek Dežele sta prisilila upravo, da je nedavno povišala prispevek na 68 tisoč lir.

c) **Tarifa za leto 1989:** najnovejši dekret za javne finance predvideva, da bodo morali uporabniki kriti v letu 1989 namesto 36% kar 60% stroškov. To bi s 1. januarjem 1989 povzročilo povišek prispevka na približno 120 tisoč lir. Kaj to pomeni, si ni težko predstavljati.

č) **Deželni prispevek:** za vsako liro, ki jo Dežela da Občini za refekcijo, plačajo starši liro manj. Pred leti je Dežela prispevala za refekcijo več kot 11 milijonov lir. Po nasvetu komisije Belci-Škrk pa je prispevek padel na 1,5 milijona lir. Za prav toliko pa se je povečalo breme staršev.

d) **Težave pri sprejemanju začasnega osebja v službo:** do letos je lahko Občina nadomestila odsotne kuharice najkasneje v teku nekaj dni. Z zaprtjem urada za delo v Dolini in prehodom pristojnosti na tržaški urad za delo, so se dnevi podaljšali v tedne. Kljub vsem težavam, ki jih to povzroča pri Domju, pa je ta problem še najmanj hud.

e) **Opomba:** občine, ki imajo domove za ostarele in podobne službe nimajo težav s ceno refekcije, ker refekcijo in domove obračunajo skupaj. Kritje stroškov za domove pa je skoraj 100-odstotno.

MOŽNI UKREPI: Nebolečih rešitev ni! Možna sta dva ukrepa:

a) drastično znižanje občinskega osebja in istočasna oddaja službe v zakup;

b) povišek deželnega prispevka za refekcijo.

Zgornji prikaz stanja je nujno strnjen in shematičen zaradi boljše preglednosti. Zato je Občina na razpolago za podrobnejše informacije.

Omenjene težave niso novost. Že na začetku lanskega leta so dobili starši podroben opis situacije z osebjem. Prav tako so bili predstavniki staršev in sredstva javnega obveščanja seznanjeni s problemom deželnega prispevka. Nov je le problem z uradom za delo.

Odbornik
STOJAN SANCIN

Založništvo tržaškega tiska in restavracija La Marinella vabita na predstavitev domačega priročnika o ribah

IZ MORJA V PONEV

ki bo jutri, 20. oktobra, ob 18. uri v omenjeni restavraciji.

Nekaj misli o slovenski in italijanski knjigi bodo nanizali: avtorica Marjuča Offizia, kap. Mario Bussani ter založnik.

Pridite!

OKRANER

POHIŠTVO

TRST - Ul. Flavia 53

Čudovita jesen

300

sedežnih garnitur

po neponovljivih cenah

PLAČILO NA OBROKE DO 60 MESECEV BREZ MENIC

LASTNO PARKIRIŠČE

obv. občini 28/7/88

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Oscar Wilde

Važno je imenovati se Ernest

Režija: **Marko Sosič**

Igrajo: Vladimir Jurc, Tone Gogala, Anton Petje, Alojz Milič, Adrijan Rustja, Lidija Kozlovič, Stanislava Bonisegna, Lučka Počkaj in Bogdana Bratuž.

ABONMA RED A

PONOVITVE:
danes, 19. t. m., ob 20.30 — ABONMA RED D — mladinski v sredo
jutri, 20. t. m., ob 20.30 — ABONMA RED E — mladinski v četrtek
v soboto, 22. t. m., ob 20.30 — ABONMA RED F — druga sobota
v nedeljo, 23. t. m., ob 16. uri — ABONMA RED G — druga nedelja

* * *

Prodaja abonmajev in vstopnic od 10. do 12. ure vsak delavnik ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4 (tel. 734265).

gledališča

VERDI

Jesenska simfonična sezona - V soboto, 22. t. m., ob 20.30 (red A) recital solistke-pevke Ruthild Engert-Ely. Dirigent Spiros Argiris. Na sporedu de Banfieldove in Beethovnove skladbe. V nedeljo ob 18. uri ponovitev za red B.

ROSSETTI

Gledališka sezona 1988/89 - Danes ob 16.30 - (1. sreda - upokojenci) ponovitev dela L. Pirandella VSAK PO SVOJE. Režija Giuseppe Patroni Griffi. V abonmaju odrezek št. 1. Rezervacije in predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Pri osrednji blagajni v Pasaži Protti so v teku vpisovanja novih abonmajev in potrditve starih.

CRISTALLO - LA CONTRADA

Nocoj ob 20.30 ponovitev dela Carpinterija in Faragune MARINARESCA ali NEL PAESE DELLE MALDOBRIE. Režija Francesco Macedonio.

Pri blagajni gledališča Cristallo (Ul. Ghirlandaio 12) so v teku vpisovanja novih abonmajev.

izleti

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu prireja 26. t. m. izlet v Vitovlje, kjer bo kosilo in kjer smo bili že pred letom dni. Potovali bomo skozi Štanjel, kjer si bomo ogledali Spacalovo razstavo. Vpisovanje danes, 19. t. m., od 9. do 10. ure v naših prostorih v Ul. Cicerone 8.

SPDT - avtobusni izlet v Škofjo Loko in na Blegoš v nedeljo, 30. oktobra. Odhod s Trga Ulpiano ob 6.30. Vpisovanje pri ZSŠDI, vodi Ervin Gombač.

Slavistično društvo sporoča, da je še nekaj prostih mest za izlet, ki bo v soboto, 22. t. m. Odhod iz Sežane (avtobusna postaja) ob 9.15; postanek v Tomaju in počastitev S. Kosovela; v Kobdilju ogled rojstne hiše M. Fabianija; od 11. do 13. ure ogled Štanjela - Kraške hiše in Spacalove galerije (vodi Nelida Silič); od 14. do 15. ure obisk Vipavskega Križa (vodi pater Jože). Izlet se bo zaključil z družabnostjo v gostilni Zoro v Štanjelu ob 16. uri. Odhod proti Sežani v večernih urah.

KD V. Vodnik - Dolina obvešča, da je še nekaj prostih mest za izlet, ki bo v nedeljo, 23. t. m. v Rakov Škocjan , Cerkniško jezero, grad Snežnik in Raščico z ogledom Trubarjeve domačije. Prijave na tel. št. 228156.

razne prireditve

SKD Tabor - Občine - Prosvetni dom. Jutri, 20. oktobra, od 20. ure dalje vabimo žene in dekleta na razgovor: PLETENJE IN ŠE KAJ...

kino

ARISTON - Zaprto.

EXCELSIOR I - 16.30, 19.15, 22.00 **L'ultima tentazione di Cristo**, r. Martin Scorsese, □

EXCELSIOR II - 17.45, 21.45 **Good morning Vietnam**, r. Barry Levington; i. Robin Williams.

NAZIONALE I - 16.30, 22.15 **Blade runner**, fant., i. Harrison Ford.

NAZIONALE II - 16.30, 22.15 **Il ritorno dei morti viventi 2**, □

NAZIONALE III - 16.15, 22.00 **Sex Trophy**, er., □□

NAZIONALE IV - 16.30, 22.00 **L'impero dei sensi**, dram., r. N. Oshima, i. M. Eiko, N. Aoi, □□

FENICE - 18.00, 22.15 **Coming to America - Il principe cerca moglie**, kom.; i. Eddie Murphy.

GRATTACIELO - 16.30, 22.15 **Mister Crocodile Dundee II**, r. John Cornell, i. Paul Hogan, Linda Kozlovsky.

MIGNON - 16.00, 22.00 **La leggenda del Santo Bevitore**, r. Ermanno Olmi, i. Rutger Hauer.

EDEN - 15.30, 22.10 **Urla di piacere, Vacanze particolari di giovani mogli**, porn., □□

VITTORIO VENETO - 16.45, 22.10 **Katarina e lo stallone**, r. Scott Hunt; i. Sondra Nova, Frank Williams, □□

CAPITOL - 16.30, 22.00 **Cenerentola**, ris.

LUMIERE FICE - 16.00, 22.00 **Pazza**, dram., ZDA 1987, r. Martin Rih; i. Barbra Straisand, Richard Dreyfuss.

ALCIONE - Zaprto.

RADIO - 15.30, 21.30 **Le provocazioni di Emanuela**, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

včeraj - danes

Danes, SREDA, 19. oktobra 1988

ETBIN

Sonce vzide ob 6.27 in zatone ob 17.12 - Dolžina dneva 10.45 - Luna vzide ob 14.35 in zatone ob 24.00.

Jutri, ČETRTEK, 20. oktobra 1988

MIRA

PLIMOVANJE DANES: ob 6.06 najvišja 26 cm, ob 12.23 najnižja -3 cm, ob 16.48 najvišja 9 cm, ob 23.26 najnižja -34 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 18 stopinj, zračni tlak 1019,1 mb rahlo pada, brezvetrje, vlaga 83-odstotna, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 19,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Salvatore Lala, Alessia Batistutta, Alfio Batistutta, Davide Lenardon, Umberto Casaccia, Federica Micussi.

UMRLI SO: 92-letna Virginia Vesnaver vd. Ietri, 82-letna Jolanda Ambrosi vd. Brocchi, 76-letni Bianco Bucchi, 89-letni Francesco Stolfa, 96-letna Eleonora Haag vd. Calò, 72-letni Ernesto Vitale, 76-letni Giulio Germanò, 73-letna Quirina Pernarcich, 70-letni Giovanni Boscarol, 77-letni Ermildo Canciani, 77-letni Cesare Godina, 74-letni Arturo Luis, 74-letna Emiliana Umer, 79-letni Antonio Mori, 79-letni Antonio Vodopja, 78-letna Amalia Battisti.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN
Od ponedeljka, 17., do sobote, 22. oktobra 1988
Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta di S. Anna 10 (Kolonkovec), Lonjerska cesta 172, Lungomare Venezia 3 (MILJE).
OPČINE - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10 (Kolonkovec), Lonjerska cesta 172, Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6, Lungomare Venezia 3 (MILJE).

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6, Lungomare Venezia 3 (MILJE).
OPČINE - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

razstave

V TK Galeriji, Ul. sv. Frančiška 20, je odprta razstava z naslovom UMETNOST IN POHIŠTVO. Svoja dela razstavljajo: Nado Canuti, Pasquale Di Fabio, Federico Gismondi, Ali Al Jabiri, Paolo Pratali, Daniela Rancati in Tina San.

V Kraškem muzeju v Repnu je odprta razstava ČLOVEK IN LES. Razstava bo odprta do 23. oktobra, pripravil jo je Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v sodelovanju z odborništvom za kmetijstvo Tržaške pokrajine. Urnik: od ponedeljka do petka od 16. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 14. do 19. ure.

V studiu Bassanese (Trg Giotti 8/I) je na ogled razstava umetnikov iz Nove Zelandije.

V galeriji Torbandena bo do 30. t. m. odprta razstava slikarja Edmonda DOBRZANSKEGA.

V Beneški hiši v Miljah razstavljajo do 30. oktobra svoja dela Zvonko Čoh in Milan Erič, Marina Gržinič in Aina Šmid, Bojan Gorenec, Marko Modic in Marjetica Potrč.

V občinski galeriji - Trg Unità bo do 22. oktobra na ogled razstava slikarja Adriana BONA.

V galeriji Cartesius je odprta razstava slikarke Rossdear.

menjalnica

18. 10. 1988

Ameriški dolar	1342.—	Japonski jen	9,70
Nemška marka	743.—	Švicarski frank	878.—
Francoski frank	216	Avstrijski šiling	105,30
Holandski florint	658.—	Norveška krona	198.—
Belgijski frank	35.—	Švedska krona	213
Funt šterling	2340.—	Portugalski eskudo	8,50
Irski šterling	1972.—	Španska peseta	10,50
Danska krona	190.—	Avstralski dolar	1040.—
Grška drahma	8,70	Debeli dinar	0,35
Kanadski dolar	1100.—	Drobni dinar	0,35

BCKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

Vsako sredo od 15.15 do 17. ure je na sporedu po RADIU TRST A

zabavna oddaja s kvizi in izjemnimi nagradami

V NAŠEM ZAPORU

ki jo vodita *Sabina Citter* in *Andro Merku.*

Oddaja je namenjena vsem: ne zamudite je in... sodelujte!

Kličite na št. 362909.

Danes praznujeta v Bajti 25 let poroke

MILKO in NEVENKA

Vse najboljše in obilo sreče v nadaljnjem skupnem življenju jima želijo

hčerki Katia in Debora ter sin Ivo

čestitke

Danes jih je 89, dragi ANTON ŠTRANJ! Še kar tako naprej ti iz srca želijo brat in sestre z družinami.

Danes praznuje rojstni dan JOLANDA RAŽMAN. Vse najboljše ji želijo mož Mario, otroci ter sestra z družino.

Ansambel TPPZ P. Tomažič čestita svojemu rednemu članu STANU RAZTRESENU za visoko odlikovanje ZSKD (krog z zvezdo) zasluženo z dolgoletnim kulturnim delovanjem.

šolske vesti

Sindikat slovenske šole obvešča profesorje, da je razpisan izredni rok za habilitacijo po zakonu 140/88 za poučevanje na nižjih in višjih srednjih šolah. Prošnjo lahko vložijo profesorji, ki izpolnjujejo naslednje pogoje: 1. so poučevali v š. l. 1981/82 kot suplenti z letnim imenovanjem šolskega skrbništva; 2. so poučevali kot začasni suplenti z imenovanjem ravnatelja v š. l. 1980/81, 1981/82; 3. po členu 70 zakona 270/82, profesorji brez predpisane diplome, ki so poučevali kot začasni suplenti z imenovanjem ravnatelja v š. l. 1981/82 in ki so službovali vsaj 12 let vključno s š. l. 1981/82. Rok za vložitev prošnje zapade 4. novembra t. l. Tistim, ki so prošnjo za izredno habilitacijo po zakonu 270/82 na podlagi prejšnjih odredb, vložili že lani, je letos ni potrebno ponovno vlagati. Informacije na sedežu SSŠ, Ul. Carducci 8, v sredo in petek od 11. do 12. ure, v torek in četrtek, od 16. do 17. ure.

Ravnateljstvo državnega učiteljišča A. M. Slomšek obvešča, da bo obvestilo o začetku pouka v 5. letniku objavljeno na Primorskem dnevniku, čim bo določilo ministrstvo za javno šolstvo.

mali oglasi

GOSTILNO dajemo v najem. Telefonirati ob uri obedov na št. 231741.

KNJIGOVODJA, ki je maturiral na DTTZ Ž. Zois v Trstu, z opravljenim vojaškim rokom, išče primerno zaposlitev. Tel. 54379.

DIAMANTI - razstava draguljev iz kolekcije 1988 italijanskih kreatorjev od 18. do 22. oktobra 1988 v DRAGULJARNI MALALAN - Občine, Narodna ul. 28.

NUJNO iščemo tehnika za montažo TV anten in popravila televizorjev. Pismene ponudbe na Oglasni oddelek Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Tehnik".

SLOVENSKO UVOZNO/IZVOZNO PODJETJE zaposli trgovskega potnika z znanjem srbohrvaščine in angleščine. Pismene ponudbe na upravo Primorskega dnevnika, Drevored 24 Maggio 1, 34170 Gorica, pod šifro "Potnik".

REPO za vlaganje na tropine prodaja Anton Drufovka, na križišču v grojni št. 1. tel. 0481/34220.

razna obvestila

TFS Stu ledi obvešča, da bo PRVA VAJA danes, 19. t. m., ob 20.30 v Dijaškem domu.

KD I. Cankar sporoča, da bo odborova seja jutri, 20. t. m., ob 19.30 v društvenih prostorih.

KD F. Venturini sklicuje REDNI OBČNI ZBOR ČLANOV v petek, 21. t. m., ob 19.30 v 1. sklicanju in ob 20. uri v 2. sklicanju v dvorani Ivan Kralj-Mirko v Kulturnem centru A. Ukmar-Miro pri Domju.

Starejši skavti in skavtinje priredijo v nedeljo, 23. t. m., PIK - NIK v Marjanišču na Opčinah. Zbiranje od 11. ure dalje. Za kosilo si vsak prinese kaj svojega za skupno mizo. Popoldne igre, družabne igre, stari filmi itd. Vabljeni!

Darujte v sklad

Mitje Čuka

Uspeh Italy On Stage v avstralskih mestih

Avstralija se v zadnjih letih bistveno spreminja in postaja iz dneva v dan kulturnejša. V zadnjih časih ljudje raje zahajajo v gledališča kot na stadione, vedno več je tudi obiskovalcev razstav, celo v Melbournu, ki je veljajo za prestolnico divjega športa »australian rules«, nekakšne mešanice rugbyja in nogometa.

Zdi se, da je pri tej preobrazbi bistven doprinos priseljencev. Prireditev *Italy On Stage*, ki pravkar gostuje v Avstraliji, navdušeno sprejemajo tako Italijani kot domačini. Koncerti, gledališke in filmske predstave ter razstave dopolnjujejo praznovanja ob avstralski 200-letnici in obisk predsednika Francesca Cossige.

Prireditve so bile zelo skrbno načrtovane in so »reprezentančne« kljub nekakšni ljudski karakteristiki: gledališče iz Catanie je nastopilo z delom *Pipin Mali*, skupina s Sicilije je predstavila priljubljene »pupe«, zanimiv je bil nastop sardinske jazz-folk skupine Faraway Wave; filmska pregleda sta posvečenea Lini Wertmüllerjevi in »novim časom italijanske kinematografije«; med razstavami sta najbolj ugledni *Renesansa v Benetkah* (z deli Mantegne, Bellinija, Tintoretta in Tiziana) in *Etruščani v Laciju.*

Levji delež pritiče vsekakor klasični glasbi s koncerti Katie Ricciarelli (na sliki) in Simfoničnega orkestra Santa Cecilia pod taktirko Giuseppeja Sinopolija. Spored s skladbami Verdija, Respighija in Mahlerja, je navdušil občinstvo v Melbournu in Adelaideju, čez nekaj dni pa bodo koncerti v Sydneyu, kjer so organizatorji naleteli na nekaj težav zaradi skromnih dvoran. Celo slavna Opera House lahko sprejme v orkestrskem prostoru največ 80 oseb, zato so 120 članov orkestra Santa Cecilia posedli kar na oder. Izvedbo ob zaključku obiska predsednika Cossighe so kritiki označili kot vrhunski in brezhibni nastop.

Katia Ricciarelli se je še posebno prikupila občinstvu v Melbournu. Prekinila je namreč uradni del sporeda, ki ga je izvajala z orkestrom gledališča Petruzzelli iz Barija in zapela vrsto arij iz svojega repertoarja ob sami klavirski spremljavi. Občinstvo je najprej stopilo pod oder, nato pa celo sedlo na oder, da je lahko pobliže občudovalo svetlolaso sopranistko, ki je skušala ugoditi vsaki želji in je tako pela še skoraj dve uri.

Fela Kuti praznuje 50 let

»Veliki svečenik« afro-beat glasbe in najbolj ugledni predstavnik te zvrsti na svetovni ravni Fela Kuti je pred nekaj dnevi slavil svoj 50. rojstni dan. Nigerijski skladatelj, pevec in saksofonist, ki je zaradi svoje protirežimske dejavnosti preživel tudi nekaj let v zaporu, je praznoval obletnico z jazz nastopom v nekem znanem lokalu v Lagosu. Spremljal ga je sin Femi s sopran saksofonom.

Fela Anikulapo Kuti je med drugim poudaril, da se ne namerava udeležiti volitev leta 1992, ko bi morala vojaškemu režimu naslediti civilna uprava. »Prisoten bom na drugem področju, streljal bom in metal bombe v obliki glasbe, da bodo ljudje vedeli, s kakšnim nasprotnikom imajo opravka.« Fela Kuti želi nadaljevati z delom, ki ga je začel njegov prijatelj Thomas Sankara, predsednik Burkine. Umorili so ga na Kutijev rojstni dan, zato je ta sprejel njegov boj za združeno Afriko kot nekakšno moralno oporoko. Fela Kuti bo ob koncu meseca odpotoval na turnejo, med katero bo obiskal tudi vrsto evropskih mest.

ženska in njena stvarnost

breda pahor

V krizi le še sirotinski dodatek

O jugoslovanskih težavah, če s tako splošno definicijo zajamemo razne vidike in posledice krize v Jugoslaviji, se zadnje čase veliko piše in govori. Bolj kot na številne vzroke za trenja pa je pozornost osredotočena na proteste, ki pretresajo jugoslovansko družbo. Ti protesti so istočasno živo spodbudili zunanje opazovalce in komentatorje, da se poglobijo v današnjo stvarnost jugoslovanskih republik in avtonomnih pokrajin.

Na tem prostoru, ki je prvenstveno namenjen ženskemu zornemu kotu, bi tokrat povzeli mnenja nekaterih članic raznih slovenskih ustanov o eni izmed zelo žgočih tem. Gre za nujo splošnega varčevanja, ki ni prizaneslo niti šolstvu in raznim socialnim storitvam. Mnenja kot tudi podatke povzemamo iz oktobrske številke mesečnika Naša žena, ki je članek izpod peresa novinarke Neve Železnik polemično naslovil *Ljudje, še bolj zategnite pasove!*

Zelo jasen je tudi nadnaslov članka, ki pravi *Na čigav račun skušajo zvezna, republiška in pokrajinske vlade varčevati.* Kot rečeno, gre za omejevanje sredstev za splošno oziroma skupno porabo. Poglavji sta ločeni, vendar se za zdrževanje obeh črpajo sredstva iz gospodarstva oziroma iz obdavčevanja. V Jugoslaviji vključujejo v splošno porabo ves državni aparat, vojsko, milico in sredstva za manj razvite, kar seveda (kot tudi v drugih državah) »požre« groznega denarja. Pred leti so z novo zakonodajo uvrstili v kategorijo »skupna poraba« tudi tako imenovane družbene dejavnosti. V to poglavje sodijo otroško varstvo, vzgoja in izobraževanje, socialno varstvo, socialno skrbstvo, zdravstvo, zaposlovanje, znanost, kultura in telesna kultura. Pod isti skupni naslov uvrščajo seveda še šole, vrtce, bolnišnice, zdravstvene domove, pa tudi socialnovarstvene pravice, kot na primer porodniške, otroške dodatke in podobno.

Teza intervjuvank Naše žene je, da se skuša predvsem varčevati pri postavkah, ki tudi sicer niso bile deležne potrebne pozornosti, v trenutku, ko dejansko državljani z osebnimi dohodki ne morejo doplačevati za razne storitve, ne pa pri potratnejših in manj življenjskih dejavnostih, kot je na primer državni aparat. Pri tem, piše ljubljanski mesečnik, je treba upoštevati, da sredstva omejujejo že vsa zadnja leta, tako da so dejansko prišla že na minimum.

Glede tega je Naša žena zelo ostra, saj pravi, da z manjšanjem sredstev za skupno porabo pristojni organi podirajo vse, kar so drugi vsa povojna leta gradili z veliko truda in kar je že prinašalo lepe uspehe. »Toda to, kar je letos zakuhal zvezni izvršni svet, presega vse mere zdravega razuma, saj še zdaleč ne gre več le za stabilizacijo in racionalizacijo družbenih dejavnosti, pač pa za čisto navadno, pa naj se sliši še tako strašno, rezanje in seciranje. Hkrati pa je jasno, da bo moral namesto gospodarstva to skupno porabo plačati nekdo drug«.

Zmanjševanje sredstev za skupno porabo si lahko ogledamo na primeru vrtcev. Cene vrtcev v Sloveniji se bodo za starše dvakrat dvignile, prvič ta mesec in sicer za 30%, drugič pa novembra še za 20%. Med posameznimi vrtci so sicer cene različne, vendar je polna cena za oskrbnino v letošnjem juniju za otroka v jaslih znašala 137.500, za otroka v predšolskem oddelku pa 104.500 din. Po dvakratni podražitvi bo treba za jasli odšteti že 214.500, za predšolski oddelek pa 163.020 dinarjev (cene so v novih dinarjih).

(Foto Križmančič)

Ostajata dve nesporni ugotovitvi - sredstev ni, potrebe pa so velike. V takšnem položaju je treba poseči na vseh ravneh, glede družbenih dejavnosti pa bi bile prej potrebne »vsebinske, organizacijske, pravne, materialne in predvsem zelo premišljene sistemske prenove,« pravi Maja Vojnovič, tajnica skupščine skupnosti otroškega varstva Slovenije. »Nasilno krčenje in omejevanje teh sredstev lahko družbene dejavnosti le blokira.« Predsednica iste ustanove Ana Meglič-Černak pa zavrača tezo, da bi zmanjšali nadomestilo v času porodniškega dopusta.

Očitno je bilo slišati glasove o še radikalnejših posegih, če je sekretarka sveta za vprašanja družbeno-ekonomskega in političnega položaja žensk pri RK SZDL Daša Bole-Kosmač bila mnenja, da je treba odločno spodbijati predloge ali namige, da bi ženske ostajale doma, vzgajale otroke ter gospodinjile in bi tako na en mah »rešile« Jugoslavijo brezposelnosti in vseh izdatkov za razne storitve. »Je mar to za polovico jugoslovanskega prebivalstva, torej za ženske pa tudi za celotno skupnost, zares edina in prava pot, ki naj bi jih pripeljala v moderno 21. stoletje?« se je spraševala z upravičeno zaskrbljenostjo.

Celovitejšo oceno je dala Nada Kirn-Špolar, sekretarka sveta za družbeno-ekonomske odnose pri RK ZSMS, ki je preko strani Naše žene odločno zatrdila: »Vsaka družbena in ekonomska reforma lahko uspe le, če ima vlada hkrati pripravljen še ustrezen socialni program, oziroma če ponudi prebivalstvu dober koncept socialne politike, ki ga uveljavlja - se razume - dokler kriza ne mine. To, kar svojemu prebivalstvu ponuja njegova vlada zdaj, pa ni socialni program, temveč sirotinski dodatek.«

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1

7.15 Aktualno: Uno mattina
9.35 Nanizanka: La famiglia Brady
10.00 Variete: Ci vediamo alle dieci
10.30 Dnevnik
11.00 Nan.: Aeroporto internazionale
11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Variete: Via Teulada 66
13.30 Dnevnik
14.00 Variete: Fantastico bis
14.15 Dok. oddaja: Kvarkov svet
15.00 Izobr. oddaja: Otroški svet
16.00 Risanki: Gli antenati, 16.25 Il fiuto di Sherlock Holmes
17.15 Nanizanka: Diciottanni
17.55 Rubrika: Iz parlamenta
18.00 Dnevnik
18.05 Kviz: Domani sposi
19.30 Aktualna oddaja: Knjiga, naša prijateljica
19.40 Almanah in dnevnik
20.10 Šport: nogomet, Italija-Norveška (iz Pescare)
22.15 Dnevnik - večerne vesti
22.35 Nadaljevanka: Sapore di gloria
23.35 Rubrika: Filmske novosti
23.40 Aktualno: Per fare mezzanotte
24.00 Dnevnik - zadnje vesti

RAI 2

8.00 Nadaljevanka: Liszt (3. del)
9.00 Film: Enrico IV (dram., It. 1944, r. G. Pastino, i. Osvaldo Valenti)
10.30 Risanka, nato dok. o kemiji
11.30 Nanizanka: L'impareggiabile giudice Franklin
11.55 Nad.: Marco Visconti (3. del)
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.30 Nanizanka: Saranno famosi
14.30 Dnevnik
14.40 TV film: Dempsey (2. del)
16.25 Film: I sette peccati di papà (kom., Fr. 1954, r. Jean Boyer, i. Maurice Chevalier, Delia Scala)
17.55 Aktualno: Spaziolibero
18.15 Iz parlamenta in športne vesti
18.35 Nan.: Il commissario Köster
19.30 Horoskop, vreme, dnevnik, šport
20.30 Film: L'amico di famiglia (dram., Fr. 1973, r. C. Chabrol, i. Stephane Audran, Michel Piccoli)
22.05 Dnevnik - večerne vesti
22.20 Variete: Il milionario
23.10 Dokumentarna oddaja: Vietnam
24.00 Film: Il cerchio della violenza (dram., ZDA 1959, r. Phil Carlson, i. Jeffrey Hunter)

RAI 3

12.00 Informativna oddaja: Meridiana
14.00 Deželne vesti
14.30 Izobraževalna oddaja: Dante Alighieri - Božanska komedija
15.00 Informativna oddaja: Nove meje znanosti
15.30 Šport: hokej, Fassa-Fiemme (iz Canazeia)
15.45 Variete: Marmi
16.30 Nad.: Nicholas Nickleby (5. del)
17.30 Dokumentarna oddaja: Geo
18.20 Nanizanka: Vita da strega
18.45 Športna oddaja: Derby
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Dok. oddaja: 20 let prej
20.00 Variete: Complimenti per la trasmissione
20.30 Film: Splash, una sirena a Manhattan (kom., ZDA 1984, r. Ron Howard, i. Daryl Hannah, Tom Hanks), vmes dnevnik
22.20 Športna rubrika: Derby azzurro
23.05 Variete: Black and blue
24.00 Dnevnik - zadnje vesti
0.15 Aktualno: Specialmente sul Tre
0.45 Dok. oddaja: 20 let prej

RTV Ljubljana

10.00 Mozaik. Tv drama: Milandar (V. Radović)
11.10 Oddaja o kulturi: Osmi dan
11.50 Informativna oddaja: Mostovi
16.05 Mozaik. Oddaja o kulturi: Osmi dan, Mostovi (pon.)
17.15 Tečaj angleščine
17.35 Spored za otroke in mlade: ZBIS - Svilena obleka (S. Croket), Studio je vaš - Sladoled za plesalce (Razgovor s pionirji iz Kazine)
18.15 Dokumentarna serija: Izgubljena govorica (7. del)
18.45 Risanka
19.00 Vremenska napoved
19.01 Obzornik, TV Okno, Zrno
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 Mednarodna obzorja
20.50 Film tedna: Kres (dram., Švica 1985, r. Fredi M. Murer, i. Thomas Nock, Johanna Lier)
22.45 Dnevnik
23.00 Mali koncert: 7 zgodnjih pesmi Albana Berga s sopranistko Ano Pusar ob spremljavi pianista Marjana Fajdige
23.20 Video strani

TV Koper

13.30 TVD Novice
13.40 Športna oddaja: Juke Box
14.10 Mednarodni nogomet (pon.)
16.00 Dnevnik
16.10 Kronika in reportaže: Šport spektalek - am. football NCAA
18.50 Dnevnik
19.00 Odprta meja

Danes v Odprti meji med drugim:

TRST — Deželni odbornik Turello pri Kmečki zvezi
GORICA — O prikazovanju Matere Božje in razočaranju
ŠPETER — S praznika kostanjev in domačih slaščic
GROČANA — Prva sejemska razstava kmečkih pridelkov

19.30 TVD Stičišče
20.00 Nogomet: kvalifikacije za SP 1990, Škotska-Jugoslavija in (21.45) Anglija-Švedska
22.30 TVD Novice
22.40 Tednik: Sportime magazine
23.30 Nočni boks: slavna srečanja
0.15 Reportaže: Šport spektakel

CANALE 5

8.00 Nanizanke: Strega per amore, 8.30 La casa nella prateria, 9.30 General Hospital
10.35 Kvizi: Cantando cantando, 11.15 Tuttinfamiglia, 12.00 Bis, 12.35 Il pranzo è servito, 13.30 Cari genitori, 14.15 Gioco delle coppie
15.05 Film: Gioventù inquieta (dram., ZDA 1958, r. Bernard Girard, i. Mark Damon, Bobby Driscoli)
16.50 Kvizi: Doppio slalom, 17.20 C'est la vie, 17.50 OK il prezzo è giusto!, 18.55 Il gioco dei nove, 19.45 Tra moglie e marito
20.30 Film: Don Camillo Monsignore ma non troppo (kom., It. 1960, r. Carmine Gallone, i. Gino Cervi, Fernandel)
22.50 Aktualno: Pet portretov Italije
23.35 Variete: Maurizio Costanzo show
1.05 Rubrika: Première
1.15 Nan.: Sulle strade della California, 2.15 Sceriffo a New York

RETEQUATTRO

7.30 Nanizanke: Mary Tyler Moore, 8.00 Il Santo, 9.00 Adam 12
9.30 Film: Un ladro in paradiso (kom., It. 1951, r. Domenico Paolella in Giuseppe Amato, i. Nino Taranto)
11.30 Nanizanki: Cannon, 12.30 New York New York
13.30 Nadaljevanke: Sentieri, 14.30 La valle dei pini, 15.30 Così gira il mondo, 16.30 Aspettando il domani, 17.00 Febbre d'amore, 18.00 Lou Grant
19.00 Aktualno: Dentro la notizia
19.30 Nan.: Gli intoccabili
20.30 Aktualno: Sono innocente
21.30 Nan.: Vietnam addio
22.30 Aktualna oddaja: Nonsolomoda
23.15 Aktualno: Dentro la notizia
23.45 Film: Champions (dram., VB-ZDA 1983, r. John Irvin, i. John Hurt, Edward Woodward, Ben Johnson)

ITALIA 1

7.15 Risanki: Belle e Sebastien, 7.45 Rascal
8.15 Nanizanke: Superman, 8.45 Buck Rogers, 9.30 La donna bionica, 10.30 Flipper, 11.00 Riptide, 12.00 Hazzard
13.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao, vmes risanke Family, Lady Lovely
14.00 Variete: Smile
14.30 Glasbena oddaja: Deejay television
15.05 Tečaj angleščine
15.30 Nanizanka: Family Ties
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes risanke Mio mini pony, Pollyanna, Rudy, Beverly Hills
18.30 Nanizanke: Magnum P.I., 19.30 Happy Days, 20.00 Arriva Cristina
20.30 TV film: Professione vacanze
22.25 Šport: nogomet - kvalifikacije za SP 1990, ZRN-Holandska (iz Münchna)
0.25 Filmska rubrika: Première
0.35 Nanizanki: Star Trek, 1.35 Giudice di notte

TELEPADOVA

12.30 Nadaljevanka: I Ryan
13.30 Risanke
14.15 Nad.: Un vita da vivere, 15.15 Ciranda de Pedra, 16.30 Piume e paillettes
17.30 Otroška oddaja: Super 7, vmes risanke Bravestarr, Gli sceriffi delle stelle, Robotech, Lupin III
20.00 Nanizanka: Squadra speciale anticrimine
20.30 Film: Le castagne sono buone (kom., It. 1971, r. Pietro Germi, i. Gianni Morandi, Stefania Casini)
22.45 Kviz: Colpo grosso
23.30 Oddaja o ribolovu
0.15 Nanizanka: Switch

TELEFRIULI

13.30 Nad.: Leonela, 14.30 Cuori nella tempesta
15.30 Rubrika: Parola mia
16.30 Glasbena oddaja: Music box
18.15 Nadaljevanka: Ritratto di donna velata
19.00 Dnevnik
19.30 Rubrika: Dan za dnem
20.00 Medicinska rubrika
20.30 Variete: Buinesere Friul
22.30 Dnevnik
23.00 Variete: Al Paradise
0.30 Rubrika: Sport mare
1.00 Informativna oddaja: News dal mondo

TELEQUATTRO

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, koledarček; 8.10 Za vsakogar nekaj: Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji, Glasbeni listi, Paberkovanja in beležke; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Pisani listi: 12.00 Zdravniška posvetovalnica, 12.40 Cecilijanka 1987; 13.20 V našem prostoru: Glasba po željah, Na goriškem valu; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Govorimo o glasbi; 15.00 Roman: Spomini na Rilkeja; 15.15 Lahka glasba, novice in pogovori; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: flavtist Miloš Pahor, oboistka Irena Pahor in fagotist Vojko Cesar; 18.00 M. Dvoržak: Pisma iz Prage; 18.30 Glasbeni listi.

LJUBLJANA

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 8.05 Knjižni molji; 8.30 Instrumenti; 9.05 Matineja; 10.05 Rezervirano za; 11.05 Izbrali smo; 12.10 Pod domačo marelo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pojemo in godemo; 14.20 Mladi mladim; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Vrtiljak; 17.00 V studiu; 18.00 Ansambel Štirje kovači; 18.15 Naš gost; 18.30 Na ljudsko temo; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Studio 26; 20.00 Zbori; 20.25 Naši interpreti; 21.05 Iz opere Glumači; 22.30 Melodije; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz.

RADIO KOPER (slovenski program)

13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled dnevnega tiska; 13.00 Na valu Radia Koper, Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Glasbeni kiosk; 17.40 Aktualna tema; 18.00 Naj zvoki zaigrajo; 18.35 Popevke po telefonu; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah, Koledarček; 7.35 Glasba in variete; 7.40 Dobro jutro otroci; 7.50 Pošiljam ti razglednico; 8.00 Gremo na kavo; 8.20 Naj... program; 8.25 Popevka tedna; 8.35 Glasba; 9.32 Feeling v glasbi; 9.45 Ansambel Casadei; 10.00 Na 1. strani; 10.05 Čudovitih sedem; 10.40 Družinsko vesolje; 11.00 Srečanja; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Srečanje s Kompasom; 14.33 Popevka tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Šola, otroštvo, vzgoja; 16.00 Puzzle; 16.33 Mi in vi; 17.00 Show business; 17.33 Glasba; 18.00 Bubbling; 18.33 Dee-jay; 19.00 Glasbena obzorja.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Za vsakogar nekaj; 12.00 Glasbeni mozaik; 19.00 Glasba po željah; 20.40 Pogovor z odvetnikom; 21.00 Ostali Trst, nato Nočni spored.

Program nove pokrajinske uprave bodo predstavili v torek in sredo

Čez teden dni, 25. in 26. t. m., se bo pokrajinski svet seznanil s programskim dokumentom nove večine. Odločitev o sklicu seje je bila sprejeta v ponedeljek.

V programskem dokumentu, ki ga pripravlja predsednik Gianfranco Crisci, bodo s posebno pozornostjo razčlenjena vprašanja s področja gospodarstva, prostorske politike in varstva okolja.

Predsednik je imel v zadnjih tednih vrsto srečanj s predstavniki gospodarskih združenj, trgovcev in sindikatov. Zadnje srečanje je bilo prav s pokrajinskimi tajniki treh največjih sindikalnih zvez, CGIL-CISL-UIL.

Predstavniki sindikalnih zvez so predlagajo, da bi Pokrajina sprejela koordinacijsko vlogo kar zadeva koriščenje raznih ugodnosti za razvoj gospodarstva. Posebno pozornost so na srečanju, kakor izhaja iz daljšega poročila o sestanku, namenili industrijskemu sektorju in še posebej tekstilni industriji. Treba je sprejeti ukrepe, ki naj zaščitijo in omogočijo nadaljnji razvoj tekstilne industrije. Skratka, nadaljevati je treba z že pred leti začrtanim okvirnim programom postopnega nastajanja tekstilnega centra na Goriškem. Načrt je šel nekoliko v pozabo, vsaj kar zadeva goriško pokrajino. Po drugi strani pa, ugotavljajo sindikati, smo v drugih krajih Dežele priča realizaciji posameznih, tudi pomembnih novih pobud na tem področju. Naloga pokrajine je, da skuša v največji možni meri uveljaviti in uresničiti pred leti sprejeto in odobreno usmeritev.

Dovolj pozorno so na srečanju obravnavali tudi vprašanje, ki je bilo v zadnjem obdobju nič koliko krat na dnevnem redu v raznih forumih. Gre za odnose med ladjedelnico in drugimi javnimi podjetji in krajevnimi manjšimi industrijskimi ali obrtniškimi podjetji. Tako sindikati, kakor novi predsednik vztrajajo pri tem, da je treba poleg velikih industrijskih obratov z državno udeležbo, zagotoviti tudi domačim podjetjem dovolj dela. V zadnjem času se vodstvo državnih podjetij prepogosto zateka k podjetjem iz drugih dežel, medtem ko ostajajo kapacitete in strokovno znanje ter izkušnje domačih operaterjev, neizkoriščene. Vprašanje naj bi rešili z neposrednimi pogovori z vodstvom ustanove IRI.

Pokrajinski svet se bo sestal prihodnji torek in sredo. Pred tem in pred dokočno sestavo programskega dokumenta, se bo predsednik pokrajine srečal še z načelniki svetovalskih skupin.

Na sejmu Italia 2000 v Moskvi sodelujejo tudi podjetja z Goriškega

Na sejmu Italia 2000 v Moskvi, ki so ga odprli te dni ob obisku ministrskega predsednika De Mite, so prisotna tudi podjetja iz naše dežele in tudi iz Goriškega. Med razstavljalci je tudi podjetje Fluid Mec, ki ima sedež v Romansu ter podružnico v Milanu in sodeluje z nekaterimi drugimi podjetji v deželi. Tovarna Fluid Mec proizvaja naprave za sušenje in zračenje. Zaposluje nad 60 delavcev, vrednost proizvodnje pa že presega deset milijard lir.

Poleg zasebnih podjetij so na moskovskem sejmu primerno zastopana tudi javna podjetja s področja storitev. Tako je delegacija Trgovinske zbornice pod vodstvom dr. Enza Bevilacque na tiskovni konferenci predstavila intermodularni sistem prevozov na Goriškem, ki vključuje pristanišče, letališče in avtoterminal. Dva člena sistema v Sovjetski zvezi že poznajo: pristanišče in letališče. Manj znane so možnosti, ki jih že zdaj nudi avtoterminal.

Profesor Silvo Fatur odhaja Na njegovo mesto prihaja E. Dujc

Poslovilno srečanje v Jamljah (Foto Čubej)

Preteklo soboto so se v gostišču pri Sobanu v Jamljah srečali ravnatelji slovenskih šol z Goriškega in Tržaškega, da bi se na primeren način poslovili od pedagoškega svetovalca za slovenske šole v Trstu prof. Silva Faturja. Prof. Fatur, ki je po rodu Postojnčan, je pred nastopom te službe bil ravnatelj Srednješolskega centra v Postojni. Leta 1980 so ga imenovali za pedagoškega svetovalca za slovenske šole v Trstu. Po osmih letih uspešnega delovanja pa ga bo letos zamenjal zgodovinar prof. Evgen Dujc, doma iz Vremske doline. Kot zanimivost lahko dodamo še to, da je tudi prof. Dujc bil ravnatelj na Srednješolskem centru v Postojni.

razna obvestila

SPD GORICA sporoča, da sprejemajo prijave za društveno martinovanje, ki bo 13. novembra v Ajdovščini, v trgovini Bavcon in pri odbornikih Ivu Nanutu in Branku Kuzminu. Poskrbljeno bo tudi za avtobusni prevoz, v kolikor bo dovolj prijav.

Sekcija VZPI-ANPI Dol-Jamlje prireja v nedeljo, 23. t. m., tradicionalni piknik. Pričel se bo ob 15. uri in sicer pri poslopju nekdanje šole na Palkišču. Prijave sprejemata do zasedbe razpoložljivih mest Ettore Moro in Mario Semolič.

Mladinski odbor SKGZ in Zveza slovenskih kulturnih društev prirejata dva kabaretna večera v Kulturnem domu: jutri, 20. t. m., ob 21.00 Oprosti, ne juriš? (B. Kobal in S. Verč), v petek, 28., ob 21.00 Škovace (Karst brothers, rež. B. Kobal). Predprodaja vstopnic za oba večera v Kulturnem domu ob delavnikih od 9. do 13. ure in na ZSKD od 9. do 17. ure.

SKPD "M. Filej" - Gorica vabi na kulturni večer s pesmijo Mirka Mazore danes, 19. oktobra, ob 20.30 v mali dvorani Katoliškega doma.

šolske vesti

Ravnateljstvo državnega učiteljišča A. M. Slomšek obvešča, da bo obvestilo o začetku pouka za dijake 5. razreda objavljeno v Primorskem dnevniku, kakor hitro bo Ministrstvo za šolstvo to določilo.

kino

Gorica

CORSO Zaprto. Jutri 18.00-22.00 »La leggenda del santo bevitore«.

VERDI 17.30-22.00 »Frantic«. Režija R. Polanski.

VITTORIA 17.30-22.00 »Le sorelline ingorde«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nova Gorica

SOČA 18.00 »Trije simpatični potepuhi«, 20.00 »Demoni II«.

DESKLE 19.30 »Tajna oboževalka«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Marzini - Korzo Italia 89 - tel. 531443.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Centrale - Trg republike 26 - tel. 410341.

pogrebi

Danes v Gorici ob 12.30 Mariano Maini iz splošne bolnišnice v cerkev v Stražicah in na glavno pokopališče.

KULTURNI DOM GORICA

MLADINSKI ODBOR SKGZ
in
ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV
prirejata

OPROSTI, NE JURIŠ?

kabaretni večer s Sergejem Verčem in Borisom Kobalom

V četrtek 20. oktobra ob 21. uri v veliki dvorani Kulturnega doma v Gorici

Pričevanja štirih koroških Slovencev

Nemška nacionalna nestrpnost je v Avstriji še vedno prisotna

V preteklih tednih so na Goriškem in Tržaškem potekali Koroški dnevi. Poleg drugih prireditev, je bilo v Gorici tudi predavanje o Slovencih na Koroškem, v času nacizma. Srečanje, je potekalo v mali dvorani Katoliškega doma, vodil ga je župnik Lovro Kaselj, svoja pričevanja pa so posredovali še Kristo Srienc, Janko Urank in Marija Olip.

Lovro Kaselj je uvodoma omenil važnost pričevanja grozot druge svetovne vojne. Kljub temu da se nekateri hudujejo nad tem večnim pričevanjem hudih let za časa Hitlerjeve okupacije, je med ljudmi še veliko takih, ki nimajo jasnega pregleda o teh dogajanjih. Župnik Kaselj je med drugim dejal, da nekateri "nevedni" Avstrijci še vedno trdijo, češ da se je Slovencem lepo godilo v raznih taboriščih, da so bili tam na počitnicah. Zato, meni Kaselj, je pričevanje potreba.

Nato se je oglasil dekan Kristo Srienc, ki je opisal težke trenutke, ki jih je preživel kot kaplan v Pliberku, nato pa kot duhovnik v Št. Lipšu. Omenil je leto 1942, ko je moralo približno 300 koroških družin v izgnanstvo, ostalim pa je grozila izselitev v Ukrajino.

Marija Olip je v krajšem posegu izpričala lastna trpljenja in hude trenutke, ko je bila obsojena na 10 let zapora in so jo premeščali iz zapora do zapora vse do končne osvoboditve. Kot zadnji je spregovoril diplomirani trgovec Janko Urank, ki je podal nekaj anekdot živo a bridko doživetega delčka zgodovine koroških Slovencev. Med drugim je poudaril dejstvo, da je treba še naprej biti budni, saj nemški šovinizem še ni bil zatrt.

Župnik Lovro Kaselj je na koncu srečanja prebral še nekaj odstavkov zbranih del, ki so bili priobčeni v Družinskih večernicah.

KULTURNO ZDRUŽENJE »M° RODOLFO LIPIZER« — GORICA
GORIŠKI AVDITORIUM

KONCERTI 1988-89

VEČERNI — OB 20.30

Torek, 25. oktobra 1988
Novi TRIO FAURÈ
Silvano MINELLA — violina
Marco PERINO — violončelo
Ottavio MINOLA — klavir
Skladbe Brahmsa in Ravela

Sreda, 2. novembra 1988
GLEDALIŠČE »G. VERDI«
ZAGREBŠKI FILHARMONIČNI ORKESTER
Pavle DESPALJ — dirigent
Vladimir KRPAN — klavir
Skladbe Glinka, Beethovna, Rachmaninova

Četrtek, 17. novembra 1988
FILHARMONIČNI ORKESTER
Adam NATANEK — dirigent
Michal GRABARCZYK — violina
Stanislaw FIRLEI — violončelo
Skladbe Beethovna, Brahmsa in Liszta

Petek, 2. decembra 1988
ZAGREBŠKI SOLISTI
Tonko NINIĆ — koncertna violina
Skladbe Vivaldija, Mendelssohna in Čajkovskega

Petek, 30. decembra 1988
KONCERT OB KONCU LETA
SIMFONIČNEGA ORKESTRA
Severino ZANNERINI — dirigent in koncertist
ZBOR »Città di Trieste«
Maria SUSOVSKY SEMERARO — pevovodkinja
Maximilian SCHÜNER — violina
Dobitnik Prve nagrade »Premio R. LIPIZER« 1987
Skladbe Saint Saënsa, Respighija in de Sarasateja.

Četrtek, 19. januarja 1989
VARŠAVSKI SIMFONIČNI ORKESTER
Andrej KNAP — dirigent
Waldemar MALICKI — klavir
Skladbe Moniuszka, Chopina in Beethovna

Petek, 3. februarja 1989
Deli opere »LA BOHÈME« G. Puccinija
Mimì ..... sopran Silvana MODESTO FRANCO
Musetta ..... sopran Daniela BENORI
Rodolfo ..... tenorist Roberto MAURUTTO
Marcello ..... baritonist Roberto BRUNA
Colline ..... basist Antonio MARANI
Schaunard ..... baritonist Antonio JUVARRA
Pri klavirju ..... M° Enzo FERRARI

Sreda, 1. marca 1989
SIMFONIČNI ORKESTER »MOLDAVA«
Francesco BALZANI — dirigent
Vincenzo BALZANI — klavir
Skladbe Brahmsa in Beethovna

Torek, 14. marca 1989 (*)
MARIJA TIPO — klavir
Skladbe Beethovna

Petek, 31. marca 1989
MASSIMO GON — klavir
Skladbe Beethovna in Liszta

NEDELJSKI — OB 11.00

6. novembra 1988
SAKSOFONIČNI ITALIJANSKI ANSAMBEL
Federico MONDELCI — saksofon sopran
Lucy DEROSIER — saksofon kontralt
Mario MARZI — saksofon tenor
Massimo MAZZONI — saksofon bariton
s sodelovanjem
Marie Agnese BERLUTI — sopranistka
Skladbe Gabielija, Glazunova, Francaixa, Weilla, Woodsa, Gershwina, Jophina in Bernsteina

27. novembra 1988
DUO: HIROMI KIKUCHI — diplomirana violinistka na »PREMIO RODOLFO LIPIZER« 1987
MASAMI KIKUCHI — KLAVIR
Skladbe Respighija, Szymanowskega, in Ravela

11. decembra 1988
SILVIO SIRSEN — klavir
Skladbe Mozarta, Prokofjeva in Brahmsa

12. februarja 1989
»OPERA GIOCOSA« FURLANIJE JULIJSKE - KRAJINE
HISTOIRE DU SOLDAT — Igor Stravinski
Severino ZANNERINI — dirigent

19. marca 1989
ORPHEUS ENSEMBLE
Francesco ANDREATTA — klavir
Ermanno GIACOMEL — flavta
Pierluigi FABRETTI — oboa
Roberto SCALABRIN — klarinet
Franco POLONI — rog
Francesco FONTOLAN — fagot
Skladbe Beethovna in Poulenca

9. aprila 1989
DUO: ERVIN KROPFITSCH — klavir
MILOŠ MLEJNIK — violončelo
Skladbe Bacha, Debussyja in Beethovna

CENE VSTOPNIC IN ABONMAJEV

	POLNA CENA	ČLANI IN USTANOVE	VOJAKI IN MLADINA (do 18. leta)
NEDELJSKI KONCERTI			
VSTOPNINA	6.000	4.000	5.000
ABONMA 6 JUTRANJIH PREDSTAV	27.000	18.000	22.500
VEČERNI KONCERTI:			
VSTOPNINA:	15.000	10.000	12.000
VSTOPNINA (*):	20.000	20.000	20.000
ABONMA ZA 10 KONCERTOV	80.000	55.000	65.000
ABONMA (16 več. konc + nedeljski)	96.000	68.000	80.000

PREDPRODAJA: AGENCIJA I.O.T. — GORICA
Ul. Oberdan 16 — Tel. 83838 — 81114

Zadel jo je avtobus

V prometni nesreči, ki se je pripetila včeraj okrog 12. ure na Korzu Italia, se je huje poškodovala 83-letna Luigia Marega iz Gorice, Korzo Italia 204. Pri prečkanju ulice jo je povozil avtobus mestnega podjetja. Žensko so zaradi zloma kolka na desni nogi in drugih poškodb pridržali na zdravljenju za dva meseca. Zapisnik o nesreči je sestavila obhodnica prometne policije.

včeraj-danes

Iz goriškega matičnega urada v tednu od 9. do 15. oktobra 1988.

OKLICI: karabinjer Alessandro Fiani in učiteljica Alessandra Taurisiano, delavec Tommaso Bianchini in Maria Giovanna Profeta, podoficir vojske Vincenzo Russo in otroška negovalka Sabina Braidot, Auro Siega in trgovka Giordana Valentinuzzi.

POROKE: delavec Michele Barbiero in gospodinja Patrizia Klanjšček, zdravnik Piero Monsacchi in gospodinja Elisabetta Nardinelli, uradnik Liviano Brumat in sobarica Alma Kufahl, učitelj Aleksander Kodrič in uradnica Lučka Tomsič, uradnik Gianni Mighetti in uradnica Elisabetta Mitidieri, uradnik Paolo Colla in učiteljica Patrizia De Vito, Giorgio Nicosia in Alessandra Abruscato, Giovanni Guzzo in Ondina Culot.

†

Po kratki bolezni nas je zapustila naša predraga žena, mama in nona

Marija Foccaro por. Kobal

Pogreb bo danes, 19. t. m., ob 14.30 iz hiše žalosti v Jamljah št. 8.

Žalujoči: mož Rihard, hči Nela z družino, sinova Alojz in Pavel ter drugo sorodstvo

Jamlje, Prosek, 19. oktobra 1988

KMEČKO-OBRTNA HRANILNICA V DOBERDOBU

sklicuje IZREDNI OBČNI ZBOR,

ki bo 20. oktobra 1988 v prvem sklicanju, na sedežu hranilnice ob 10. uri, ter **ob drugem sklicanju v župnijski dvorani, Goriška ulica 8, dne 21. oktobra 1988 ob 19. uri** z naslednjim dnevnim redom:

1. odobritev in pregled novega statuta

Slovenci in Jugoslovani

Ivan Cankar

12. aprila 1913 je Ivan Cankar predaval v ljubljanskem Mestnem domu pod okriljem socialistične »Vzajemnosti«

Preden razložim svoje skromne misli o tako imenovanem jugoslovanskem vprašanju, kolikor se nas Slovencev tiče, moram nekaj povedati, kar bi bilo drugače samo ob sebi razumljivo, kar pa je dandanašnji treba šele posebej poudariti. Izjavljam namreč, da ne govorim v imenu nobene stranke, še manj pa seveda v imenu celokupnega naroda, temveč čisto ponižno samo v svojem imenu. Ta izjava je bila potrebna zategadelj, ker sem v teh zadnjih tednih in mesecih opazil, kako govore v imenu celokupnega naroda oblastni ljudje, ki si jih ta narod prav gotovo ni bil izbral za svoje besednike. Morda se bo malokdo strinjal z menoj, toda vsakdo ima pravico do svoje lastne pameti in razsodnosti, in vsakdo ima pravico ter celo dolžnost, da pove, kar misli. To je sicer v naših krajih in posebno dandanašnji nekoliko nevarno. Človek lahko riskira, da ga naženo s kolom in blatom, o čemer bi znal zapeti bridko pesem dr. Rostohar iz Prage. Toda o tej aferi pozneje!

Zmage balkanskih držav so na mah potisnile jugoslovanski problem v ospredje evropskega zanimanja. Evropa se je pravzaprav šele zavedela, da ta problem res eksistira. Oznanili so ga svetu srbski in bolgarski topovi. Žalostno je, da je bilo tega oznanjenja treba. Mi Slovenci se odkritosrčno veselimo ob sijajnem razmahu svojih južnih bratov. Ali to veselje nam greni misel, da so ob tem razmahu tekle cele reke mlade, sočne krvi. Srd mora obvladati vsakega pametno in pošteno mislečega človeka, če pomisli, da bi tega strašnega prelivanja krvi ne bilo potreba, ako bi bila Evropa s svojo mizerno diplomacijo tisto, kar pravi, da je, kar pa nikoli ni bila in kar žalibog najbrž tudi nikoli ne bo - namreč zaščitnica kulture in civilizacije. Od berlinskega kongresa sem, torej dalje nego trideset let, je Evropa redila in pasla na stroške svojih narodov cel trop postopajočih grofov in baronov, da so premišljevali o položaju na Balkanskem polotoku. Če bi bili premišljevali še nadaljnjih trideset let, bi bilo ostalo najbrž vse pri starem. Srbom in Bolgarom se je zdelo tako reševanje njih življenjskega vprašanja malo predolgo in predolgočasno, zato so ga kratko malo sami rešili pri Lozengradu in pri Kumanovem.

Kakor vam je znano iz dnevnih časopisov, ni bila taka rešitev balkanskega problema kar nič po volji evropski diplomaciji, posebno pa ne avstrijski. Diplomacija živi od problemov in, če se problemi kar tako in brez nje rešujejo, kaj naj potem še počno naši zelo dragi Berchtoldi? Videli smo in še gledamo, kako se je besno razpenilo vse, kar leze in gre po dunajskem Ballplatzu in njegovi okolici. Kdor bi gledal to reč iz daljave, bi se mu zdela odurna in smešna obenem. Avstrijska diplomacija je bila doslej podobna stari, brezzobi, godrnjavi babnici, ki sedi v zapečku in vrti rožni venec v rokah. Naenkrat pa je ta babnica pobesnela, planila je iz zapečka ter maha s svojim rožnim vencem naokoli, v začudenje in zasmeh vsem sosedom. Za nas Slovence pa to nikakor ni samo odurna in smešna komedija; preveč krvavo smo udeleženi, da bi se mogli smejati. Če kdo doslej ni vedel, je mogel spoznati zdaj, da nismo samo Slovenci, še manj pa samo Avstrijci, temveč da smo ud velike družine, ki stanuje od Julijskih Alp do Egejskega morja. Ko je počil na Balkanu prvi strel, se je oglasil njegov odmev v naši najzadnji zakotni vasi. Ljudje, ki se svoj živi dan niso brigali za politiko, so s sočutečim srcem, ne samo z zanimanjem gledali na to veliko dramo. In v nas vseh se je zbudilo nekaj, kar je zelo podobno hrepenenju jetnika. Vzbudilo pa se je v nas še nekaj drugega, vse bolj pomembnega in dragocenega - iskra tiste moči, samozavesti in sile življenja, ki se je bila razmahnila na jugu, je planila tudi na slovenska tla. Slabič je videl, da je brat močan, in začel je zaupati vase in v svojo prihodnost. Kako čudno se to zaupanje časih izraža, bom povedal malo pozneje. —

Ko so topovi oznanili jugoslovansko veliko noč, se je spomnila tudi naša ljuba oficialna Avstrija na jugoslovanski problem in ga je začela po svoje reševati. Najprej je na Kranjskem, Štajerskem in v Dalmaciji zaprla nekaj ljudi zaradi veleizdaje, nato je dala na dunajskem Grabnu pretepsti par srbskih študentov, naposled pa je Srbiji in Črni gori napovedala papirno vojsko. Na ta način je jugoslovanski problem rešen za grofa Berchtolda, za druge navadne ljudi pa je ostal prav tako nerešen in kompliciran, kakor je bil. — Za človeka z naturno kmečko pametjo, ki bi prav nič ne vedel, kaj je diplomacija, kaj politika in kaj državni pravdnik, bi ne bil jugoslovanski problem kar nič kompliciran in bi sploh noben problem ne bil. Tak človek bi rekel: »Če mislijo ti štirje narodi, da so si sorodni in da bi najlaže in najbolje živeli, če bi bili združeni, naj se zgodi po njih želji, naj si v božjem imenu zgrade zvezno republiko jugoslovansko! Koristen za vesoljno človeštvo je samo narod, ki je zadovoljen in ki ima pogoje in prostora, da uveljavi vso svojo moč!« — Saj sem rekel: tako bi govoril človek, ki se svoj živi dan ni pečal z evropsko politiko, z avstrijsko še posebno ne. — Tak človek z naturno kmečko pametjo pa bi moral obsoditi in zavreči ves sedanji ustroj človeške družbe, zato ker je bil že vnaprej obsodil in zavrgel njega žalostne posledice, tako imenovane mednarodne probleme.

Ta najnaravnejša rešitev jugoslovanskega vprašanja se nam vsem zdi doslej še utopija in je morda res. Ovire so tako silne in mnogoštevilne, da se nam zde popolnoma nepremagljive. Utopije pa imajo že od nekdaj to čudno lastnost, da se po navadi uresničijo. Okoli leta 1850. je Heinrich Heine, ki gotovo ni bil neumen človek, imenoval združeno Nemčijo "zimsko bajko". Veliki mislec, filozof in zgodovinar Max Stirner se je leta 1856. krvavo norčeval iz študentov-idealistov, ki so sanjali o Veliki Nemčiji. Petnajst let pozneje so v Versaillesu kronali Viljema I. za nemškega cesarja. S to primero sem le hotel reči, da z utopijami previdno ravnajmo. Ali ker sem že pri zgodovinskih spominih, naj omenim še nekaj. Ravno prej sem še zabavljal na oficialno Avstrijo in njeno diplomacijo, zdaj pa bi jo najrajši prosil odpuščanja. Zgodovina nas namreč uči, da je bila neumnost avstrijske diplomacije zmerom največji blagoslov za evropske narode. Če bi avstrijskih diplomatov ne bilo, bi se bilo rojstvo Velike Nemčije in Velike Italije najbrž hudo zakasnilo. Tudi zdaj je že z vso gorečnostjo na delu in morda se ji sčasoma res posreči, da utelesi jugoslovansko utopijo. Vse se vrši prav po naukih Heglove dialektike: kadar doseže neumnost svoj višek, se prevrne v modrost. Če bi sedel na Dunaju namesto grofa Berchtolda kak angleški državnik, bi bil po prvi srbski zmagi prisilil avstrijske in ogrske mogotce, da bi dali Jugoslovanom tostran črnorumenega plotu tiste pravice, ki jim gredo. Iz Zagreba bi napodil Cuvaja kakor garjavega psa, v Bosni bi parlament smel biti parlament tudi takrat, kadar ne parira, Dalmatinci bi smeli razobesiti pisanega platna, kolikor jim drago, na Slovenskem pa bi še ne smel biti veleizdajalec vsak natrkan dacar, če po jugoslovansko kihne. Tako bi ravnal angleški državnik in bi mislil, da je moder. Avstrijsko-ogrski državniki pa ravnajo narobe in so zato še modrejši. Najzvestejše, priznane in v ognju preizkušene patriote, namreč Slovence in Hrvate, pehajo z vso silo v iredento. Človek je že tako ustvarjen, da v temi nezavedno, instinktivno pogleda tja, od koder prihaja luč. Mati Avstrija bi storila pametno, če bi prinesla v hišo nekaj luči, da bi otroci ne gledali skozi okno. Ali - da ostanem pri tej primeri - namesto da bi tako storila, se žene in trudi, da bi upihnila še tisto luč, ki sije zunaj, ter podi otroke od okna.

Ni dolgo temu, kar je na Dunaju predaval o balkanskem problemu neki gobezdavi nemški žurnalist iz Berlina, Maksimilijan Harden, po imenu. Ta mož piše sicer sila skisano nemščino, pa je slaven, zato ker je pred zdavnimi leti izpraznil z Bismarckom steklenico vina. Tega moža je šel poslušat grof Berchtold v družbi drugih diplomatov in visokih glav. In Harden je rekel, da Nemčija in Avstrija ne smeta pustiti, da bi se zgradila slovanska trdnjava na jugu, ob Adrijanskem in Egejskem morju. Te besede so bile pač nesramne, kajti Jugoslovane je bila postavila ob Adrijo zgodovina brez dovoljenja Hardena in Berchtolda; ali kakor so bile nesramne, povedale niso nič novega, temveč razodele so le bistvo in vsebino vse avstrijske jugoslovanske politike. Oficialni Avstriji, eksponentu nemškega imperializma, so Jugoslovani enostavno *napoti*. Izseliti kar v Kanado ali Južno Ameriko jih ravno ne more vseh do zadnjega, zato pa ovira njih politični, gospodarski in kulturni razvoj, kjer more in kolikor je v njeni moči. Sicer izgleda nekam čudno, da sovraži država velik del svojih lastnih državljanov; ali vendarle se to čudo vrši. V Bosni parlament brez pravic, na Hrvaškem Cuvajev absolutizem, v Dalmaciji veleizdajniški procesi, na Slovenskem nasilna germanizacija - to je jugoslovanska politika oficialne Avstrije.

Ideali grofa Berchtolda pa seveda niso naši ideali. Že prej sem dovolj jasno povedal, kateri da je tisti daljni cilj, ki nam vsem živi v srcih, ki je naturen in ki se bo torej končno kljub vsemu in vsem tudi uresničil, kakor se prej ali slej uresniči vse, kar ukazuje naturni razvoj. Daljni cilj sem rekel; zakaj ovire, ki so na poti do njegovega utelešenja, so danes vsaj na videz še nepremagljive. Jugoslovanska plemena so razdrobljena v petero držav in pol. V avstro-ogrski monarhiji sami smo tako rekoč razsekani na drobne kosce. Politični stiki med temi kosci so malodane onemogočeni. Lahko bi rekel, da je v političnem oziru, kljub *enemu* žezlu in *eni* himni, Zagreb skoraj dalj od Ljubljane nego Paris ali Madrid. Treba bo silnega napora in dolgega potrpljenja, da se uravna, kar sta izkrivenčili zgodovina in pa zlohotna politika. V zadnjih letih smo začeli iskati potov, da pridemo do političnih stikov vsaj med onimi kosi jugoslovanstva, ki so obsojeni na življenje v monarhiji. Po mojih mislih smo zares našli pot, ki je za zdaj edino možna in primerna - to pot namreč, da se seznanjajo in zbližujejo sorodne politične stranke v posameznih deželah. Slovenska socialnodemokratična stranka je pred štirimi leti sklicala v Ljubljano jugoslovansko konferenco, katere so se udeležili zastopniki jugoslovanskih bratskih strank - samo Bolgara, če se prav spominjam, ni bilo nobenega. Kar se je tam govorilo in sklepalo, zame ni toliko važno, kakor že samo dejstvo, da so zastopniki delavstva vseh jugoslovanskih narodov začutili potrebo medsebojnega razgovora. Neprijetno mi je bilo edinole, da se konferenca ni omejila na strankine in politične zadeve, temveč da je mimogrede sklepala tudi o čisto kulturnih in celo jezikovnih vprašanjih. Prepričan sem, da prihodnja konferenca te napake ne bo ponovila. - Razen socialnodemokratične stranke je stopila preko slovenske meje tudi SLS. Storila pa je to na zelo ozkosrčen način. Morda so njeni voditelji ob tej priliki sami občutili, kako fatalno je, če ima konfesija važno besedo v politiki. Dejansko je ta stranka uveljavila svoje jugoslovanstvo s tem, da se je združila, naravnost spojila s starčevićansko stranko v Banovini. S tem, da si je bila naprtila zaprašeni pravaški program, si ja sama postavila mejo, preko katere ne more nikamor. - Narodno-napredna stranka ima že od nekdaj ozke stike s hrvaško-srbsko koalicijo, ali ti stiki so večidel samo žurnalistični. Predlagan in nameravan je bil sestanek zastopnikov naprednih jugoslovanskih strank v monarhiji, pa do tega doslej še ni prišlo.

Vse to stremljenje po sporazumu in zbližanju med posameznimi političnimi strankami četverih jugoslovanskih narodov se mi zdi naravno, potrebno in razveseljivo. Kmalu bi bil ponosen, da si v tej stvari največ in skoro edino prizadevajo Slovenci, naj se že prištevajo tej ali oni stranki. Toda v tem hvale vrednem prizadevanju se je pojavilo še nekaj drugega, kar ni prav nič naravno, prav nič potrebno, še manj pa razveseljivo. To je poglavje, ki je žalostno in smešno, ali žalostno precej bolj.

Kakor ste videli, sem smatral jugoslovanski problem za to, kar je: namreč za izključno *političen* problem. Za problem razkosanega plemena, ki se v življenju človeštva ne more uveljaviti, dokler se ne združi v celoto. To je vse! Kakšno jugoslovansko vprašanje v kulturnem ali celo jezikovnem smislu zame sploh ne eksistira. Morda je kdaj eksistiralo; toda rešeno je bilo takrat, ko se je jugoslovansko pleme razcepilo v četvero narodov s četverim čisto samostojnim kulturnim življenjem. Po krvi smo si bratje, po jeziku vsaj bratranci - po kulturi, ki je sad večstoletne separatne vzgoje, pa smo si med seboj veliko bolj tuji, nego je tuj naš gorenjski kmet tirolskemu ali pa goriški viničar furlanskemu. Bodi tega kriva zgodovina, bodi kriv kdorkoli - jaz, ki dejstvo konstatiram, ga čisto gotovo nisem zakrivil. Nevarno je, dandanašnji take banalne resnice očitno povedati. Zadnjič je mlad znanstvenik, dr. Rostohar, napisal v svojem listu "N[apredna] M[isel]" jako pameten članek. Razložil je, kako da je neokusno in umazano, kako se vsa slovenska javnost obupno obeša za renegatsko surko Stanka Vraza; nadalje je še namignil, da bi bilo dobro, če bi se spomnili, da na slovanskem jugu nimamo samo Lozengrada in Kumanovega, temveč, tako rekoč in brez zamere, tudi Maribor, Ljubljano in Trst. Navsezadnje pa jo je Rostohar - in v tem se je skazal pravega in pristnega Slovenca - *polomil*. V svojem pravičnem srdu zoper gobezdave in protikulturne aposteljne vrazovanja je namreč šel ter je mimogrede pozdravil Berchtolda in njegove Albance. Morda se Rostohar že kesa, da je to storil; zato mu bodi odpuščeno. Grof Berchtold je brez težave prestal že toliko klofut, da mu en sam Rostoharjev kompliment tudi ne bo škodoval.

V jedru svojega članka pa je imel dr. Rostohar popolnoma prav; in izpregovoril je zelo ob pravem času. Kaj je bila glavna vsebina in misel njegovih izvajanj? Povedati hočem to malo manj okorno in malo bolj naravnost, kakor pa je znal povedati nesrečni dr. Rostohar:

Poglavitna naloga, ki je prisojena nam Slovencem ob reševanju jugoslovanskega problema, je tale: uveljavimo svoje jugoslovanstvo za zdaj le toliko, da se vsi skupaj, kolikor nas je, naučimo na izust stari srbohrvaški rek: - »Uzdaj se u se i u svoje kljuse!« Toliko bodo priznali gotovo tudi najbolj hripavi ilirci: ako pride kdaj do političnega združenja jugoslovanskih narodov - in ne samo moja vroča želja je, temveč tudi moje trdno prepričanje, da do tega združenja res pride - tedaj se to ne more izvršiti drugače, kakor da se združijo enakopravni in enakovredni narodi. Že sama ta enostavna misel nam kaže polje, kjer moramo orati in sejati ne le zase, temveč za vse jugoslovanstvo. To pa je naše lepo domače slovensko polje. Pod avstrijskim valptom, v svoji ječi in revščini in mnogoštevilnih nadlogah smo povzdignili svojo kulturo tako visoko, da je kras in veselje. To je izraz narodne moči, ki ne zaostaja prav nič za tisto močjo, ki se je pojavila pred Lozengradom in pri Kumanovem. Glejmo, da bomo v sebi zdravi, močni in vsaj duševno bogati (če ne drugače), tako da nekoč ne pridemo k bratom prosit miloščine, temveč da jim prinesemo darov; ali pa še bolje - da si pridejo bratje sami po te darove, preden bi jih mi ponujali. -

Naši do omedlevice navdušeni ilirci pa niso pozabili samo na slovensko kulturo (slovenskega jezika itak nikoli niso znali), ne samo na Trubarja, Prešerna in Levstika, temveč pozabili so navsezadnje kar sami nase, na svoje ime in na svojo domovino. Pravega ilirca je sram, da stanuje v Ljubljani, ne pa v Šabcu ali vsaj v Varaždinu ("Slovan" - njegove kritike - slike - jezik - "Slovenec" - "pohrvatiti nobene škode" - "Dan" - -"izdajalec, kdor zagovarja avtonomijo" - "Matica").

To, kar ilirci počenjajo, je že delirij. Hvala Bogu, da teh ilircev ni veliko - skoraj na prste bi jih lahko naštel. Meni se ne da očitati, kar so očitali Rostoharju, da ne pridem med ljudi, med ljudstvo. Še prav zelo pridem med ljudstvo: in če bi hotel povedati, kaj si misli preprost človek o jugoslovanstvu, kakor si ga ilirci mislijo, bi moral biti grob. O kakšni ilirski navdušenosti pa v slovenskem narodu še govora ne more biti - to veste prav dobro vi sami in neumno bi se mi zdelo, če bi se lagali drug drugemu v obraz.

Ostane še stvar, ob kateri človek ne ve, če bi se razsmejal ali razjokal. To je jugoslovansko jezikovno vprašanje, ki ga niso bili postavili avstrijski diplomatje, mojstri v neumnosti, temveč navdušeni ljudje, ki nobenega jezika ne znajo. Posledice tega vprašanja že trdno občutimo - naši listi pišejo tako zanikrno slovenščino, da se zgražajo ob nji že upokojeni poštni uradniki. Jaz spoštujem radikalnost, ki je bila od nekdaj lepa čednost mladine. Ali če ta radikalnost zahteva, da pade slovenščina, samo zato, ker sta padla Odrin in Bitolj, tedaj hvaležno odklanjam to radikalnost. - Zadnjič me je srečal na cesti znanec: »Odrin je pal!« - »Je že prav, že prav, ampak srečke umetniške loterije še vendarle niso razprodane!«

To je: premalo gledamo nase, premalo mislimo nase! Ljudje so zdaj med nami - saj jih lahko vsak dan slišite - ki bi nas najrajši kar prodali - kaj prodali - kar dali vbogajme. Imenuj se dandanes v Ljubljani Slovenca, pa boš tepen, ne od nemških, temveč od ilirskih šovinistov. Časih se misli - ("Zedinjena Slovenija") - ("Dan") - soc. dem. program.

Meni pa se le zdi, da ostanemo pri tej svoji stari in naturni misli, vkljub vsem radikalno-narodnim strahopetcem. Strahopetci, res, to je prava beseda! Zakaj še pred par dnevi sem bral izpod peresa takega oblastnega ilirca članek, ki odklanja naš stari narodni program, zedinjeno Slovenijo, iz edinega razloga, ker bi tega programa uresničenje ne bilo po volji Nemcem! Takemu radikalnemu učenju postavimo kar spomenik! -

Najbolj gnusni, res - *gnusni!* - pa se mi zde tisti ljudje, ki čisto brez vzroka in brez povoda spravljajo v zvezo s političnim jugoslovanskim vprašanjem še slovenski jezik. Kar ponujajo ga, kar mečejo ga čez mejo, še ne vprašajo, kdo bi več zanj dal. Jaz še nisem videl Hrvata, ki bi prišel k nam ponujat svojo hrvaščino. Pri nas pa je drugače! ("Slovenec" - "Matica") Tako smo siti svoje kulture, da nam je že odveč in da bi jo najrajši vrgli čez plot. *(Kulturni škandal!)* -

Rekel sem, kaj da je najbolj potrebno in edino koristno, če hočemo doseči svoj slovenski kulturni in svoj jugoslovanski politični cilj. Naj dela vsak, kakor mu je dano; jaz sem dela! -

Tajniško poročilo Jole Namor o delovanju ZSKD v videmski pokrajini

Kulturno bogastvo slovenskih društev v videmski pokrajini

Dejstvo, da se občni zbor Zveze slovenskih kulturnih društev odvija v Špetru Slovenov, je že samo po sebi pokazatelj neke nove stvarnosti. To ni samo odvisno od tega, da smo končno prišli do otvoritve sedeža Zveze tudi v videmski pokrajini (v Čedadu) in da imamo človeka, ki skrbi za koordinacijo našega delovanja po vsem slovenskem teritoriju, kar je vsekakor bistvenega pomena za okrepitev naše stvarnosti.

Izbira Špetra kaže na neko priznanje slovenskim kulturnim delavcem v videmski pokrajini, ki so z izredno velikimi napori in v težkih okoliščinah dosegli, vsaj na nekaterih področjih, zavidljive rezultate. Obenem ta izbira kaže na večjo "zrelost" same Zveze slovenskih kulturnih društev, ki se bolje kot v preteklosti zaveda, da je organizacija deželnega značaja, da se mora harmonično razvijati na vsem teritoriju, kjer slovenska narodna skupnost v Italiji živi.

Na prvo mesto pobud in prireditev naših kulturnih društev verjetno sodi ustvarjanje na področju lahke glasbe, torej Senjam beneške piesmi. Festival popevke v slovenskem dialektu je bil letos že 15. po vrsti. Izredno se je številčno in kvalitetno razvil, še posebno v zadnjih letih, in vključuje vse več mladih.

Pomembna je tudi dejavnost na področju izobraževanja mladih in to tudi mimo dvojezičnega vrtca in šole, ki ju letos obiskuje 41 otrok, kar je za naše razmere res veliko. Tu pridejo v poštev pobude, kot je natečaj Moja vas, kulturno rekreacijsko letovanje Mlada brieza, ki so namenjene vsem slovenskim otrokom naše pokrajine, (prireja ju študijski center Nediža) in še tečaji glasbene in likovne vzgoje slovenščine.

Drugo področje, ki se zelo hitro in dobro razvija je razstavna dejavnost Beneške galerije v Špetru, ki opravlja neko izobraževalno funkcijo, poleg seveda tega, da bistveno bogati tukajšnje kulturno življenje. Zelo uspešna je tudi pri posredovanju slovenske kulture Furlanom in Italijanom in pri povezovanju med Slovenci in Italijani.

Jole Namor

Omeniti je treba še tradicionalne dejavnosti, kot so pevski zbori, ljubiteljsko beneško gledališče, okrogle kize, predavanja in druge pobude, ki se odvijajo na našem prostoru.

Pri vseh naših dejavnostih na kulturnem področju smo vedno posvečali veliko skrb ustvarjanju stikov in sodelovanja s krajevnimi upravami in inštitucijami. Te odnose bomo gojili tudi za naprej, saj smo prepričani, da je to pot, po kateri se lahko uveljavimo kot slovenske organizacije, to je pot, da pridemo do javnih finančnih sredstev, da vsa deželna stvarnost pride do spoznanja, da smo Slovenci sestavni in zelo pomemben in bogat del te stvarnosti.

S katerimi problemi se danes soočamo, in torej v katere smeri se mora razvijati naše delovanje. Na prvem mestu je vprašanje asimilacije. Še zlasti v videmski pokrajini se vse bolj resno postavlja problem izoblikovanja novih načrtov in pobud za ohranjanje slovenskega jezika in za njegov razvoj. Tako kot skrb za jezik je prisotna v našem okolju skrb za kvaliteto našega kulturnega dela. Kvaliteta pa je tesno povezana z vzgojo, z znanjem. Le na tej podlagi namreč bomo ohranili tradicionalne dejavnosti in obenem razvijali nove oblike delovanja. Vsebina, izrazne možnosti in izrazna moč: to je tisto, kar od nas pričakujejo v prvi vrsti mladi, ki postajajo vse bolj zahtevni in se vključujejo v kulturna društva, če imajo neko zadoščenje v kulturnem delu.

Drug sklop problemov je povezan z našo neenako prisotnostjo na teritoriju. Splošno vzeto verjetno smo povsod šibki, na nekaterih področjih pa sploh: tu mislimo na Rezijo, Kanalsko dolino, v prvi vrsti pa na Terske doline. Razmišljati moramo o decentralizaciji nekaterih struktur ali bolje rečeno o ustvarjanju več kulturnih središč, za katere moramo poskrbeti v srednjeročnem in daljnoročnem načrtu, tudi z določenimi strukturami. Bolje moramo biti povsod oboroženi zato, da se ohranimo kot Slovenci. Čas je, da odpremo tudi poglavje naših odnosov s Slovenci, ki živijo na robu našega zgodovinskega teritorija.

Ljubiteljska kultura je pomemben moment povezovanja Slovencev na tem področju, je srce, ki bije v nas. Vendar to v današnjem času ni dovolj. Tudi na Videmskem smo toliko zrastli, da čutimo potrebo po vseh ravneh in zvrsteh slovenske kulture. Zato so potrebne določene strukture, ki jih še nimamo, a kaže, da se nekaj premika na tem področju. Zato je potrebna drugačna kulturna politika. In pri tem morajo poleg ZSKD sodelovati tudi druge kulturne ustanove, ki delujejo v okviru vse slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Iz tajniškega poročila Nives Košute za Tržaško

Aktivnejše sodelovanje s sorodnimi združenji

Ljubiteljsko kulturno delo postaja vse zahtevnejše: terja nove kompetence, drugačen pristop do metod, vsebin in ljudi; vloženih energij je vedno več, rezultate vedno težje doseči.

Posledica vsega tega je neka vidna »utrujenost«, ki pogojuje kulturno delovanje kot tako in seveda same ljudi, kulturne delavce, ki zgubljajo elan, navdušenje, inventivnost.

Naši napori morajo biti usmerjeni v to, da se to »težko vzdušje«, ki se že pretirano širi, vsaj deloma odpravi.

DRUŠTVA IN ZVEZA

Kulturno delovanje je še vedno preveč manifestativno in še vedno premalo kulturno-formativno. Iz kompleksne društvene stvarnosti (na Tržaškem deluje trenutno okrog 42 društev oz. skupin), izhaja dokaj jasno protislovje: po eni strani želijo biti društva predvsem družbenozdruževalni moment, ki naj bi nudil ljudem neko stalno motivacijo zato, da bi z lastnim doprinosom pripomogli h kvalitetnejšemu preživljanju prostega časa; po drugi strani so še preveč vezana na oblike združevanja, ki niso ustrezne in ne udejanjajo popolnoma gornjih prizadevanj.

Prireditvena dejavnost je najbrž tista, ki je po eni strani najbolj razširjena, po drugi pa tudi najbolj krizna oblika kulturnega udejstvovanja. Pritožbe, da je vedno težje privabiti ljudi, da je na naših prireditvah na splošno vedno premalo odziva, prihajajo v glavnem z vseh koncev.

LJUBITELJSKA KULTURA

V sklopu ZSKD in njenih članov je glasbeno (zborovsko in godbeno) področje tisto, ki se je tudi v teh dveh letih najbolj nemoteno in kontinuirano razvilo. Na tem področju so najbolj opazne iskateljske težnje po drugačnem pristopu in po kvalitetnejšem delu. Zbori kažejo nasploh izredno življenjskost: nekatere skupine so v preteklih sezonah zabeležile zelo spodbudne uspehe tudi v širšem krogu. To je med drugim omogočilo, da smo na zborovskem področju uvedli reorganizacijo, o potrebi katere se je ugotavljalo že pred leti.

Nives Košuta

Tudi godbeniški ansambli, še zlasti po vključitvi v vsedržavno italijansko zvezo godb (ANBIMA), so pridobili novega elana, kar je tudi omogočilo, da smo priredili revijo godb.

Vidne so težave na drugih dejavnostnih področjih. Dramska oz. gledališka dejavnost je sicer v preteklih sezonah zabeležila tudi nekaj zanimivih trenutkov, ki pa se niso konkretizirali v trajnejše rezultate.

Filmska in folklorna dejavnost sta ravno tako področji, ki nista uspeli spodbuditi v teh letih pravega interesnega gibanja.

Premalo pozornosti smo posvetili plesni in likovni dejavnosti.

Zanimiv in spodbuden se nam zdi podatek, da pridobivajo pobude, namenjene mlajšim čedalje pomembnejše mesto v sklopu društvenega življenja. V zadnjih časih je prišlo v nekaterih primerih do zelo pomembnih primerov, ki se odvijajo tako v zimskem kot tudi v poletnem času.

Ob pregledu te stvarnosti je vprašanje kadrov, to je usposobljenih vodij, še vedno ključnega pomena.

Menimo, da bo treba v bodoče probleme različnih dejavnostnih področij, od vsebinskih do strukturalnih, obravnavati s pomočjo strokovnih odborov in ne le preko ene odgovorne osebe, ki materialno ne more slediti celotnemu dejavnostnemu dogajanju in ga koordinirano usmerjati.

IZOBRAŽEVANJE KOT VSEBINA IN METODA KULTURNEGA DELA

Izbira, da bi v okviru Zveze omejili prireditveno dejavnost in postavili v ospredje našega načrtovanja izobraževanje, ni bila naključna. Izobraževanje nam pomeni:

— omogočiti strokovno poglabljanje
— spoznavanje sodobnih in novih prijemov in vsebin na področju kulture (spodbuda za inovacijo);
— odpiranje in sodelovanje z drugimi kulturnimi in sorodnimi organizacijami tako iz Slovenije kot iz Italije.

KRATKOROČNI PROGRAM ZSKD

Med prvenstvenimi smotri, ki si želimo zastaviti v naslednjih dveh letih, sodi aktivnejše vključevanje Zveze in njenih članov v širši okvir sorodnih združenj in organizacij.

V državnem merilu obstaja zakonski predlog, ki predvideva državne posege in večjo podporo v korist prostovoljnemu kulturnemu delu. Pomen in korist naše prisotnosti bi bila verjetno v tem kontekstu dvojna: prvič za nas same, kot spodbuda in soočanje z drugimi organizacijami; drugič, ker bi razčlenjeno stvarnost združevanja dodatno bogatili z našim specifičnim elementom. Vključevanje v širše, večinsko gibanje, ne pomeni nujno omologacije. Lahko pomeni, morda, tudi konkreten izziv za globlje in zavestnejše odkrivanje in ovrednotenje lastne drugačnosti.

Ta načrt se lahko uresničuje že, če bomo v krajevnem okviru krepili sodelovanje z organizacijami, ki so nam zelo sorodne (na primer ARCI ali ACLI), čeprav menim, da bi bilo v skupnem interesu načeti iskreno soočanje najprej s slovenskimi katoliškimi organizacijami oz. s Slovensko prosveto, ter če bomo izboljšali tudi naš odnos s krajevnimi upravami.

Tretje sodelovanje, ki poteka redno in zadovoljivo, a ki ga bo treba še razvijati, je sodelovanje z Zvezo slovenskih kulturnih organizacij Slovenije in z obmejnimi ZKO-ji.

Vprašanje otroških in mladinskih kulturno-vzgojnih dejavnosti bi moralo zadobiti v novi mandatni dobi osrednji pomen. Potrebna je po našem mnenju posebna pozornost in poglobljena razprava o izvenšolskih dejavnostih otrok in pri tem si želimo soočanja z vsemi komponentami, ki na tem področju delujejo. V okviru prireditvene dejavnosti se za naslednje leto najavlja kot osrednja pobuda 20-letnica Primorske poje, ki bo verjetno zaključila en ciklus in bo primerna priložnost za skupno razmišljanje o naši pevski kulturi; pomembno bo tudi sodelovanje na kulturnih dnevih Slovencev v Italiji, ki bo v Cankarjevem domu. Ostale prireditve bodo verjetno zelo odvisele od splošnega, zaenkrat nelahkega, finančnega stanja.

Iz tajniškega poročila Rudija Pavšiča o goriškem kulturnem utripu

Vrsta pobud, novosti in dejavnosti na Goriškem

Občni zbor ZSKD je priložnost poglobljenega pogovora o naši ljubiteljski kulturi, ki si mora dan za dnem s težavnostjo iskati svoje mesto v naši stvarnosti. Rekel sem s težavnostjo, saj drugače ne bi znal dobiti prave besede za opis stanja, v katerega smo zašli, in iz katerega bo težka in naporna pot.

Prvenstveno bom skušal oceniti prehojeno pot zadnjih dveh let na Goriškem, podčrtati njene pozitivne in negativne trenutke ter se nekoliko zamisliti nad tem, kako naprej.

Obdobje, od katerega se poslavljamo, celovito vzeto lahko ocenimo kot pozitivno, vsaj z zornega kota pobud, novosti in društvene dejavnosti. To pa ne pomeni, da je celovita slika lahko razlog za triumfalistična navdušenja, saj vrsta problemov, ki nas pestijo, nam to preprečuje.

Skrb, ki smo jo vložili v obogatitev vsebine Kulturnega doma, je bila tudi v tem zadnjem razdobju dokajšnja, in to večkrat tudi na škodo drugih obveznosti, ki jih ima ZSKD do društev in drugih.

Če smo od odprtja Kulturnega doma do zadnjega občnega zbora v Števerjanu prvenstveno skrbeli za posredovalni pristop našega dela, moram povedati, da smo prav v zadnjih dveh letih skušali valorizirati to, kar je našega, tô kar je nastalo z našim vsakdanjim delom. Ne bom našteval vsega, kar je bilo organiziranega, toda nekaterih pobud, ki označujejo naše delo, ni mogoče spregledati.

Ustanovitev Gledališke skupine Gorica je pomenila važno pridobitev za ves goriški prostor. Pomenila je predvsem zapolnitev večletne vrzeli na tem področju, ki smo jo vsi občutili. In prav zagnano delo te skupine nas je vzpodbudilo, da smo si letošnjega februarja skupaj s pevci zbora Jezero iz Doberdoba zamislili osrednjo Prešernovo proslavo, ki je bila prvič uresničena v celoti z našimi močmi, odkar imamo odprt Kulturni dom. To dejstvo ni pomembno zaradi prireditve same, marveč zaradi ugotovitve, da se v goriškem prostoru bogati določena dejavnost, ki smo jo več let pogrešali, oziroma, ki je prej sploh ni bilo. Pri tem mislim tudi na neutrudno delo našega Kinoateljeja z vrsto pobud, ki so stekle v Gorici in tudi na posredovanje jugoslovanske, predvsem pa slovenske kinematografije širšemu italijanskemu prostoru. V ta krog sodi tudi delo z najmlajšimi, ki smo se ga lotili pred kratkim, in ki obeta dobre letine. Omenil bi še prve korake radijskih preizkušenj - iskanja novih oprijemov tudi s pomočjo tega medija. Pri tem ne morem pozabiti na prizadevanja, da bi se vsestransko kulturno obogatili, in primer kabaretnega večera Zlati pajek odpira temu prizadevanju nekaj novih poti.

Rudi Pavšič

Pri ocenjevanju goriške kulturne stvarnosti tudi ne morem mimo zaključnega urejanja knjižnice Damir Feigel, ki bo v kratkem nared in prepričan sem, da vsi napori, ki so bili vloženi na njeno obogatitev, ne bodo zaman.

Verjetno je pobud in iniciativ še veliko. Naštel sem le nekatere najbolj značilne, ki nam dajejo slutiti, da smo se v nečem le premaknili z mrtve točke.

Pri tem ne smem pozabiti tudi na sodelovanja z drugimi sorodnimi organizacijami. Sodelovanje je včasih pokazalo tudi svoje problematične trenutke in bo treba odslej vložiti vanj več napora in energij, da ne bomo zašli v nepotrebne dualizme.

Težave s kadrovskega vidika, novi fiskalni predpisi, vedno več birokracije tudi za najmanjšo prireditev nam narekujejo, da je treba še v večji meri posvetiti našo pozornost k vse večjemu usposabljanju naših uradov, na katerih bo slonelo skoraj vse organizacijsko, tehnično in tudi vsebinsko delo.

Nenazadnje pa bi rad omenil še vprašanje, ki je bistvene važnosti za našo Zvezo. Gre za sodelovanje z našimi osnovnimi celicami: kulturnimi društvi. Menim, da nas je želja, da bi čimbolje uspeli pri uresničevanju kulturne prisotnosti v mestni sredini, delno zapeljala in smo včasih pozabili na naše kulturne postojanke na vaseh. Res je tudi, da je marsikje avtonomnost naših društev taka, da ne potrebujejo posebne pozornosti. Kljub temu pa je potrebno, da vzpostavimo bolj organsko sodelovanje, da z našimi društvi načrtujemo naše delovanje in da iz njih črpamo marsikaj zanimivega, kar nam znajo ponuditi. Skratka, ne smemo postati zaviralni, kot se je pred kratkim slišalo, in o čemer sem globoko prepričan, da ni tako.

Pet novih društev v ZSKD

Zveza slovenskih kulturnih društev ima od sobote v svoji sredi pet novih članov. V času od prejšnjega do sobotnega občnega zbora je zaprosilo za vključitev v Zvezo pet društev oziroma organizacij: Kulturno društvo Naše vasi iz Tipane, Gledališka skupina Gorica, Radio Val iz Gorice, Mladinska skupina Pinko Tomažič iz Trsta in Godba Vesna iz Križa. Udeleženci občnega zbora so soglasno sprejeli ta društva v ZSKD.

Na 27. občnem zboru ZSKD v Špetru Slovenov so bili prisotni predstavniki 46 od skupnih 65 društev, ki so včlanjene v Zvezo. Občnega zbora se je udeležilo 116 delegatov od skupnih 217.

Čeprav so predsedniško in tajniška poročila pomenila velik izziv

Namesto razprave je v dvorani zavladal molk

Razprava na sobotnem občnem zboru Zveze slovenskih kulturnih društev ni bila bogata. Morda jo je »okrnil« dolgi prvi del, ki pa je bil ob tolikšni prisotnosti predstavnikov oblasti in javnih uprav sila pomemben, kot je v zaključnih mislih poudaril predsednik ZSKD **Ace Mermolja**.

V razpravo je poseglo le osem ljudi. **Nerina Švab** (Odbor za doraščajočo mladino pri SKGZ) je podčrtala, da bi morali že pri mladih vzpodbuditi kulturno delovanje in jih navajati na ustvarjalnost. V tem pogledu je poudarila pomen kulturnih in poljudnoznanstvenih delavnic.

Stanko Skrinjar (Sindikat slovenske šole Trst) je opozoril na pomen stikov med kulturnimi društvi in šolo. To sodelovanje bi morali v bodoče še razviti.

Margherita Trusgnach je spregovorila v imenu društva Rečan in podala podroben program dela v Benečiji, kjer sta po njenem mnenju ta trenutek potrebna najprej resna analiza stanja in pregled obstoječega. Iz take analize bi moral izhajati program, po katerem naj bi skušali biti čim bolj prisotni v vseh dolinah in vaseh. Ob tem bi morali razpolagati s sposobnimi kadri, prejeti bi morali prepotrebne finančne podpore in skrbeti za tiste prireditve, ki jih ljudje najintenzivneje doživljajo.

Kiljan Ferluga (Društvo Slovencev miljske občine) je spomnil na nekatera odprta vprašanja (na primer slovensko televizijo v Italiji in boljše obveščanje o Slovencih v italijanskih medijih). Poudaril pa je tudi, da je med nami potrebno večje sodelovanje za boljše medsebojno razumevanje.

Janez Povše (Slavistično društvo Trst) je govoril o odnosu med poklicno in ljubiteljsko kulturo, saj sta si še preveč narazen, pa čeprav živimo v istem kulturnem prostoru. Zato se je zavzel za večjo povezanost med obema.

Vojmir Tavčar in **Marij Čuk** sta se vprašala, zakaj je po izzivih, ki so jih zastavila poročila, zavladal v dvorani molk in zakaj se ni sploh nihče oglasil v zvezi z vprašanji, ki so temeljnega pomena za razvoj Zveze, kot so na primer modernizacija, izobraževanje, odnos Zveze do društev. **Stane Raztresen** jima je oponiral, češ da ne gre za razkladanje teorij, temveč je treba iti na teren in nekaj narediti. A tudi sam se je ob koncu posega vprašal, kako mislimo naprej. Prav o tem bi moral steči pogovor med razpravo...

Ob nedavnem uspehu gojencev GM v Folignu

Zakaj podcenjevalni odnos do harmonike?

Pred dnevi, 8. in 9. t. m., je bilo v Folignu vsedržavno tekmovanje harmonikarjev raznih starostnih kategorij. To tekmovanje je po tradiciji med najzahtevnejšimi v Italiji in je zato vsaka vidnejša uvrstitev na njem pomembno priznanje za izvajalca in za šolo, iz katere izhaja.

Letošnjega tekmovanja sta se udeležila tudi gojenca osrednje šole Glasbene matice iz harmonikarskega razreda prof. Eliane Zajec, Alessandro Semez v kategoriji do 14. leta starosti, in David Žerjal v kategoriji do 16. leta starosti. Oba sta nastopila solistično in v duu. Kot solista sta se uvrstila na tretje mesto, v duu pa celo na drugo mesto. Solistično sta zaigrala po eno polifonsko skladbo ter po eno iz ruske oziroma ameriške harmonikarske literature, v duu pa po eno Bachovo, Gangijevo (v priredbi prof. Zajčeve) in Sebastianovo skladbo.

Po oceni prof. Zajčeve predstavlja uvrstitev obeh naših mladih harmonikarjev velik uspeh, zlasti še ob upoštevanju, da je David Žerjal njen gojenec šele tri, Alessandro Semez pa celo le dve leti. Marsikdaj pa je uvrstitev na takih tekmovanjih v največji meri odvisna tudi od sestave žirije oziroma ocenjevalne komisije in o tem ima prof. Zajčeva dokaj kritične pripombe. Petčlansko žirijo v Folignu so na primer sestavljali en sam profesionalni harmonikar, trije ravnatelji konservatorijev oziroma konservatorijski docenti za klavir in en glasbeni kritik. Nedvomno so, poudarja prof. Zajčeva, vsi ugledni glasbeniki, kar pa še ne pomeni, da so tudi vsi izvedenci za harmoniko, dobri poznavalci tehničnih in drugih zahtevnosti harmonikarskega muziciranja. Njihove ocene so prav zato bolj rezultat nekakšnih splošnih vtisov ob poslušanju izvedbe, kot pa skupek strokovno ugotovljenih sposobnosti izvajalca in večkrat tudi neupoštevanja kvalitet samega inštrumenta, ki so lahko zelo različne, pač glede na njihovo ceno.

Prof. Zajčevo pa v tem oziru ne moti toliko sestava žirije v Folignu kot predvsem dejstvo, da je to splošen pojav pri vseh podobnih tekmovanjih v Italiji, kar po njeni sodbi odraža še vedno nekak podcenjevalni odnos do harmonike kot koncertnega inštrumenta. Tak odnos se odraža tudi v tem da študij koncertne harmonike ni uvrščen v šolske programe konservatorijev in da obstaja v državi, v Pesaru, le ena sama katedra za harmoniko in še ta le kot eksperimentalni oziroma dodatni predmet k študiju kakega drugega inštrumenta.

Prof. Zajčeva ima vse atribute za tako mišljenje. Harmoniko poučuje pri Glasbeni matici že vrsto let (trenutno ima 14 gojencev raznih stopenj), iz njene šole so izšli mnogi mladi harmonikarji, ki posegajo po najvišjih mestih na državnih in mednarodnih tekmovanjih ter evropskih prvenstvih, med drugim pa je že pred leti ustanovila s svojimi gojenci tudi priznani ansambel Miramar. Redno se udeležuje kongresov, tečajev, strokovnih seminarjev, piše didaktične knjige in je članica mnogih državnih žirij, vse v prizadevanju, da bi si harmonika pridobila mesto v konservatorijskih učnih programih. S tem namenom deluje tudi Vsedržavno združenje profesorjev harmonike (ANIF), katerega članica vodstva za sekcijo Treh Benečij je tudi sama. Združenje si prizadeva zainteresirati čim večje število ravnateljev in docentov na konservatorijih za dosego tega cilja. V ta namen prireja tudi razna srečanja s harmonikarskimi solisti-virtuozi za demonstriranje velikih zmogljivosti harmonike, če je v rokah mojstrov. Na enem takih srečanj sta koncertne zmogljivosti harmonike pokazala tudi njena učenca, oba zdaj že splošno uveljavljena koncertanta, Aleksander Rojc in Francesco Furlanich, Rojc pa je v Krožku za kulturo in umetnosti (CCA) izvajal med drugim tudi izvirno, za harmoniko napisano skladbo tržaškega skladatelja in docenta na tržaškem konservatoriju, Bilucaglie. Eden od problemov, s katerim se soočajo harmonikarski pedagogi je namreč tudi v pomanjkanju sodobnih izvirnih skladb za harmoniko, ki mora svoje repertoarje zato še vedno zajemati prvenstveno iz ruske harmonikarske zakladnice, kjer je harmonika tudi na koncertni in konservatorijski ravni takorekoč nacionalni inštrument. Seveda bi bilo verjetno tudi v tem pogledu drugače, če bi bil pouku harmonike priznan konservatorijski status. (j. k.)

iz likovnih galerij - iz likovnih galerij

Bon v Občinski galeriji

»Segni x segni« je naslov zadnje razstave v Občinski galeriji na Trgu Unità, kjer je tržaški slikar Adriano Bon razobesil svoje zadnje »likovne proizvode«. Iz likovne govorice v likovno govorico - na tej poti se je spoprijel z različnimi vprašanji in tehnikami umetniškega ustvarjanja - je Bon pristal na slikarstvo oziroma na risbo in začel raziskovati semantična polja likovnih znakov.

Bon, ki na pričujoči razstavi predstavlja tudi svoj najnovejši video z naslovom »Dai segni al corpo«, je namreč dedič tiste velike kulturne sezone, v kateri se je rodila »revna umetnost«. Od te umetnosti z močno intelektualno in konceptualno vsebino je Bon podedoval prej zanimanje za umetniške materiale in znake kot za ideološko vsebino, a je to svoje zanimanje usmeril v analizo (tudi) ideoloških pomenov likovnih znakov.

Po večletnem samotnem iskanju, med katerim se je bolj poredkoma predstavil občinstvu in se je posvetil zelo rodovitnemu delu z otroki (video in risanke), pa je tokrat razstavil nekakšne »vtise iz popotovanja v deželo znakov«. Njegove risbe v pastelih in njegovi akvareli pričajo namreč o zelo intenzivnem odnosu s slikarsko kretnjo in z grafično sledjo, ki jo ta pušča na papirju. Bonovi grafizmi so neke vrste pripoved o intimni človeški pokrajini, pripovedujejo čustva in emocije, ki bi v figurativnem slikarstvu postali preveč didaskalični. Bonova umetnost je razpeta med belino papirja in grafično kretnjo, med tema dvema osnovnima sredstvoma likovnega izražanja. Navidezno je manj iskana, saj so kretnje včasih neposredno eruptivne in spontane, nasprotno pa se rojeva iz globoke zavesti o občevalnih možnostih in iz dolgega razmišljanja o umetnosti kot izražanju življenjskih resnic.

Tudi predstavljeni video, kjer se pozornost usmerja »od znakov na telo« - kot pravi naslov - je nastal iz te raziskave o likovnih znakih, a se obogati še z živimi kretnjami. Posnetki predstavljajo namreč gibajoče se telo, ki ponazarja likovne kretnje in ki ga prekrivajo grafizmi, ki jih te kretnje rojevajo.

Razstava bo odprta do 22. oktobra. B. G.

Rizzardijeva v Cartesiusu

Roosdear, ki se zdi kot ime nekega podjetja ali družbe, je pravzprav nekakšna sestavljenka ali točneje psevdonim tržaške likovnice Rossane Rizzardi Cervi, ki se je pojavila v tržaškem likovnem svetu pred malone davnimi tridesetimi leti in če upoštevamo njeno tedanjo mladost, že kar zablestela, nato pa na hitro ugasnila, rekli bi, se nekako izgubila, kot kaka reka ponikalnica ter se le sporadično pojavljala le na večjih skupinskih razstavah. Sedaj pa se je ponovno predstavila tržaški publiki v galeriji Cartesius in sicer v vsej svoji polnosti, to se pravi s samostojno razstavo, ki obsega nad 30 del, od katerih je le pet ali šest z lansko letnico, vse ostalo pa je njena nova, letošnja bera.

Seveda ni Roosdear odnosno Rossana Rizzardi v vseh teh malone tridesetih letih dremala odnosno stala križem rok, pač pa je ubrala drugo pot, ki je bila vedno povezana z likovnostjo. Najprej je doštudirala, in sicer na beneški akademiji za likovno umetnost, nato vse do pred dvema letoma poučevala umetnost in umetnostno zgodovino, nakar si je omislila delavnico za gnetenje in žganje glinenih izdelkov. Skratka, ves čas je živela v likovnem ambientu. Še posebno v zadnjih dveh letih, ko se je ukvarjala z umetno obrtjo, ko se je ukvarjala s tridimenzionalno likovno ustvarjalnostjo. Sicer pa se tudi v sedaj razstavljenih delih v galeriji Cartesius opaža vpliv te dejavnosti likovnice Rossane Rizzardi. Za več njenih sedaj razstavljenih platen bi mogli reči, da dajejo vtis tridimenzionalnosti.

Rossana Rizzardi je v kompoziciji svojih del zelo preprosta, včasih pa celo v nekakšnem protislovju. Vsa dela so izpeljana v mešani tehniki, toda v tem ko je v nekaterih njenih delih prisotna še izrazita figurativnost ekspresionistične smeri, se v drugih delih mešata malone čista figurativnost z nekakšnimi stiliziranimi elementi ali tudi, v tem ko v nekaterih delih daje morju dokaj izrazito plavo barvo, ga drugod sploh ne obarva in pusti platno belo. Skratka, likovnica si ni povsem na jasnem glede svojega sloga, kar pa je tudi dokaj naravno, saj je kljub že dolgi razvojni poti pravzaprav še vedno v začetni fazi bolj množičnega ustvarjanja in samostojnega nastopanja.

Tudi glede motivike je njena izbira dokaj preprosta, omejuje se na pokrajino, v katero včasih vgrajuje človeški lik, iz naslovov del pa izhaja, da je likovnica mnogo potovala. Včasih verjetno bolj v svoji domišljiji kot pa resnično.

O njej, o njenem razvoju ter o njeni likovni izraznosti je v soboto spregovoril zelo številnemu občinstvu tržaški umetnostni zgodovinar in kritik prof. Sergio Molesi. (Fre)

radijski odmevi

Umetniška beseda Mire Sardoč

V kar 19 kratkih pripovedih kneginje Marije von Thurn und Taxis-Hohenlohe, z naslovom »Spomini na Rainer Mario Rilkeja«, nam je Mira Sardoč pravzaprav posredovala tako imenovano umetniško pripoved, čisto besedo, ki se kot nalašč prilega radijskemu mediju, sila primernemu ravno za tihe, intimne, duševno poglobljene izjave. Skupaj s prevajalcem in režiserjem Borutom Trekmanom nam je naša igralka pripravila občutena srečanja, ki so posegala v samo bistvo tišine, notranje pozornosti, tako težko ulovljive v času razgibanega in hrupnega ritma ter vsesplošnih močnih dražljajev. In ko v takšnem času kaj radi in kaj hitro s svojimi izjavami še stopnjujemo siceršnjo glasnost in hrup, je nizanje utrinkov in pripovedi o nenavadnem človeku in pesniku v dobršni meri pokazalo smer vsega tistega, kar želi biti resnično odzivno, da ne rečemo glasno - ta smer je pretehtana, polna tišine.

Skratka, gre za pripovedi občutene ženske in kneginje, ki naravnost obožuje življenje, kot se slednje javlja v nenavadnem Rilkeju. Kneginja spremija pesnika povsod - v našem poslušanju smo tako rekoč ulovili odlomke, ko z njim obišče Benetke, Devin, Bergamo, Verono, Petrarkov grob, vsepovsod v iskanju lepote narave in njenih tihožitij, v lepoti duševnih doživetij, s katerimi je bil žensko občutljivi Rilke zelo bogato nadarjen. Romantično zastrta, siva, pa vendar razburkana glasbena podlaga zelo ustrezno oživlja poseben intimen patos takšnih trenutkov in doživljanj, nekaj prefinjenega, aristokratskega, izbranega, je v tem načinu življenja: v iskanju enkratnih utripov, večnosti in minljive sedanjosti, kjer se svetloba in zamolklost prepletata v objeme neznansko lepe pa tudi boleče vzajemnosti. V tem prepletanju se pravzaprav skriva igra življenja in smrti, pri čemer vse skupaj dobiva sij poetičnosti, ki vse resnice preoblači v sanjske preobleke, tudi če gre za odhajanja, nepovrat in neulovljivost trenutka.

Mira Sardoč je izvajala sprehode skozi pesnikove in lastne duševne pokrajine z neverjetnim občutkom, krhkostjo in mirnostjo. Igralkina zunanja kultiviranost je prišla povsem do izraza, pri čemer je seveda dosti bistvenejša notranja izbrušenost ter pripovedovanje, da so tovrstne »tišine«, »zamolki«, odzivni, zanimivi, pomembni in tudi poslušani. V njenem nastopu je bilo čutiti radikalnost omenjenega prepričanja, ki ji je dovoljevala zastrt ton, upočasnjeno nizanje dogodkov in misli, ki potrebujejo v prvi vrsti mir in spokojnost. Bila so to, z eno besedo, zelo lepa in dragocena (radijska) srečanja, dragocena ravno zaradi intimnosti, ki edina lahko preglasi nevrotično drvenje dni in nas usmerja v globlje tokove življenja, kjer je dosti več resnice, prave moči in svetlobe.

JANEZ POVŠE

V Novi Gorici imajo nove koncertne orgle

Župnijska cerkev Kristusa odrešenika v Novi Gorici je bila v petek (7. 10) premajhna, da bi lahko sprejela vse, ki so želeli slišati in videti nove koncertne orgle. Veliko upanja smo ljubitelji in strokovnjaki glasbe na Goriškem polagali v ta novi instrument, saj se bo z njim obogatila koncertna ponudba v Novi Gorici in okolici. Še toliko bolj, ker so to orgle mednarodnega nivoja s 33 registri, tremi manuali in pedalom ter 2261 piščalmi, izdelala pa jih je ena najkvalitetnejših tvrdk v Italiji, delavnica Mascioni iz Cuvia pri Vareseju. Tako kot v Cankarjevem domu in v Mariboru pa je bila osnovna dispozicija za orgle zaupana novogoriškemu orglarju Hubertu Bergantu. Zato ni naključje, da je prvi koncert na novih orglah imel prav Bergant, na slavnostni promociji pa so z njim sodelovali priznani slovenski glasbeniki, sicer dolgoletni stalni Bergantovi glasbeni sopotniki (Zlata Ognjanovič, sopran, Marcel Ostaševski, bariton, Alfredo Marcosig, violina, Fedja Rupal, flavta, Anton Grčar, trobenta, Jože Falout, rog in Slovenski oktet).

Številni obiskovalci (bilo jih je okrog 1000) na slavnostnem koncertu pa so že ob prvih taktih znamenite Bachove Toccate in fuge v d-molu, BWV 565, začudeno prisluhnili zvoku te »kraljice med instrumenti«. Namesto prodornega zvoka, ki so ga najbrž pričakovali, je v cerkveni prostor prihajal precej suh, zastrt zvok, prej podoben čembalu ali harmoniju kot orglam. In tudi v ostalih treh solističnih točkah Berganta, skladbah, s katerimi je želel orglar razodeti kar se da širok prikaz zvočnosti instrumenta (J. S. Bach - Vivaldi: Koncert v d-molu, BWV 596, Ch. M. Widor: Toccata v F-duru, O. Messiaen: Joie et clarte des corps glorieux) mu to ni uspelo, »pravi« orgelski zvok je ostajal ali bolje se je zadrževal ob in nad samimi orglami.

Razočaranje mnogih. Komu ga lahko pripisujemo? Slabi akustiki prostora? Na to najbrž ne bi smeli pomisliti, saj vendar lahko zaupamo delavnici Mascioni. Interpretu? To je še manj verjetno. Torej kdo je kriv, da ta »kraljica instrumentov« v Novi Gorici ni zvenela tako kot bi po vseh napovedih strokovnjakov morala?

Odgovor strokovnjakov se glasi: preveliko število ljudi. Pojav, ki se pogosto dogaja tudi v najpomembnejših orgelskih centrih.

TATJANA GREGORIČ

Majska slikarska kolonija v Ajdovščini

Vipavski Križ, slikovito mestece s staro, kamnito arhitekturo, ki je na griču nedaleč od Ajdovščine, je bilo letos prizorišče dela prve slikarske kolonije, ki so jo Ajdovci poimenovali majska. V organizaciji Pilonove galerije in s podporo družbene skupnosti ter organizacij združenega dela je slikalo osem likovnih ustvarjalcev iz domačega, italijanskega in avstrijskega okolja. Med domačimi slikarji je bil tudi en arhitekt.

Posebnost te kolonije je bila, da so udeleženci poleg drugega dobili vse potrebne slikarske materiale in čeprav je delo kolonije potekalo v slikovitem okolju primorskega mesteca, se je vsakdo izmed slikarjev lahko odločil za povsem svobodno izbiro tem, ki jih je v času kolonije naslikal.

Ta čas pa v Pilonovi galeriji udeleženci razstavljajo svoja dela. Vendar ta dela tudi po končani razstavi ne bodo izgubila stika z Ajdovščino, saj bo od vsakega avtorja po eno sprejeto v stalno zbirko galerije, podjetja, ki so prispevala denar za izvedbo kolonije, pa si bodo lahko med deli izbrala kakšno za opremo svojih poslovnih prostorov. Tako dobra organiziranost seveda kaže na to, da bi kolonija rada postala tradicionalna.

Razstavljena dela kažejo, da je med slikarji kaj malo sorodnosti, saj vsak po svoje razvijajo likovna vprašanja. Vipavski rojak Lucijan Bratuš nadaljuje razvoj shematsko zgrajene figuralike, sestavljene iz abstraktnih členov. V novejših delih je za spoznanje bolj intenziviral brave. Mario di Iorio iz Gorice se ukvarja s povsem abstraktno tematiko, ki sicer asocira na motiv pokrajine, vendar je z barvno umirjenostjo (sivi toni) in tonsko hladnostjo bližnji popolni abstrakciji. Goričan z naše strani meje, Franco Dugo, je čeprav slikarski samouk, vešč dobrega in duhovitega realizma. Predstavlja podobe dveh boksarjev s čvrsto risarsko podlago. Beljačan Konrad Koller, prav tako samouk, pa je usmerjen v rahlo humorno usmerjeno slikanje. Njegove podobe človeških likov delujejo kot spontana otroška risba, z vendarle duhovitim izhodiščem. Lojze Logar, slikar in grafik, ki je v zadnjem času za svoje delo dobil vrsto mednarodnih priznanj, ostaja v okviru svoje značilne barvno in oblikovno razgibane slikarske govorice, ki se naslanja na načela postmodernistična slikarstva. Arhitekt Marjan Ocvirk se je kot strokovnjak na slikah lotil analize arhitekture v okolju narave, ki jo obdaja. Stefano Orsetti iz Portogruara je odločen, v barvitost usmerjen abstrakten slikar. Čeprav so njegove slikarske kompozicije izredno razgibane, je v njih mogoče odkriti trdno kompozicijsko osnovo. Uveljavljeni slikar in grafik iz Gradišča onkraj meje, Mario Palli, prav tako predstavlja tisto vrsto likovnih raziskav, ki jo zasleduje že dalj časa in ki zajema problematiko iz "informelovske zapuščine".

Delo Marjana Ocvirka

Delo Franca Duga

Čeprav so razstavljena dela sila raznorodna, vendarle z ravnjo dosežene kvalitete najdejo medsebojni dialog. Dokazujejo tudi to, da je zamisel o takšni vrsti slikarske kolonije smiselna in da jo je treba razvijati še naprej.

IZTOK PREMROV

28. mednarodni navtični salon

Z udeležbo 1.478 razstavljalcev iz triindvajsetih držav

Genovski salon izložba svetovne navtike in dokaz podjetnosti italijanskih obratov

Genova je v teh dneh do 24. oktobra nedvomno prava prestolnica svetovne navtike. 28. navtični salon in 18. sejem potapljaške opreme predstavljata pravo prelomnico po daljšem obdobju suhih krav, ko je kriza dobesedno zdesetkala razne novorojene ladjedelniške obrate, ki so se v želji po lahkih dobičkih rojevali kot gobe po dežju.

Številke letošnjega salona zgovorno dokazujejo, da Italijo lahko z vso pravico uvrščamo med navtično razvite države sveta. Na 215.000 kvadratnih metrih razstavnega prostora v ogromnih halah, pod milim nebom in na morski gladini je kar 1.478 plovil najrazličnejših razsežnosti. Razstavna marina je namreč omogočila, da so v Genovo prišle tudi orjaške jahte, prave »počitniške križarke«. Kar 28 plovil meri nad 20 metrov, med njimi je motorna jahta Time obrata Palmer Johnson, dolga 39 metrov, prava kraljica genovskega salona. Ob tem ne bo odveč poudariti, da tudi letošnji sejem nesporno dokazuje, kako se iz leta v leto veča povpraševanje po prestižnih jahtah in jadrnicah. Proizvajalci so mnenja, da bi lahko proizvodnjo še povečali, če bi reformirali »dohodkometer« in prilagodili davek IVA evropskim normam.

Kljub temu pa v Genovi razstavljajo tudi manjša plovila, saj je gliserjev, motornih čolnov in jadrnic, ki merijo do 8 metrov še vedno 61,5 odstotka. Med temi je še največ gliserjev in motornih čolnov. Jadrnice so v Italiji še vedno Pepelka, a letošnji sejem nedvomno dokazuje, da prihaja tudi tu do premikov. Nove generacije pristopajo k navtiki z novim odnosom, ki ga ne bremeni več prestižnost. Taki se ne bojijo več žuljev, bolečin v križu, ki so tako zanačilne za jadranje. Ob prestižnih jadrnicah nemških obratov Bavaria (bavaria 38), Dehler (dehler 38), nizozemskega Conyplexa (contest 46), švedskega Najad Varveta (najad 390), finskih Baltik (baltik 55 DP) in Nautor Schauman (swan 36 in 59) francoskih Beneteau (oceanis 390 in first 35 S5) in Gibert Marine (gib'sea 372), italijanskih Comar (comet 303), Pardo (grand soleil 52 in 45) in oglejskega obrata SE.RI.GI. (solaris two in zero) v Genovi razstavljajo tudi manjše kajutne jadrnice. V začetku 200 metrov dolge pokrite operativne obale ni manjkalo obiskovalcev na malem begunjskem elanu 19, kar dokazuje, da so cenene jadrnice za mlade še vedno zanimive.

Poglavje zase so seveda kajutni gliserji, ki so še vedno najbolj iskana plovila. Novost letošnjega salona je prodor Američanov, ki so najbolje zastopani tuji razstavljalci. Imen obratov domačih in tujih razstavljalcev ne bi navajali, saj bi to preseglo razsežnosti našega dnevnika. V bistvu lahko trdimo, da so bili v Genovi skoraj vsi najbolj prestižni obrati sveta.

Za čudo smo letos v Genovi opazili tudi precej kajutnih in odprtih izrivnih in polizrivnih motornih čolnov. Glede prvih se ponovno uveljavlja les, kar je v obdobju skoraj neomajnega kraljevanja raznih plastičnih mas skoraj neverjetno. Če pa upoštevamo življenjsko dobo lesa, se temu ne bi smeli čuditi, prav tako je razumljivo, da je vedno več plovil iz aluminija.

Kot vedno pa je bilo še največ potencialnih kupcev v hali, kjer so razstavljali napihljive čolne. Ob primanjkanju privezov je napihljivi čoln še vedno klasično plovilo italijanskega nedeljskega kapitana. Cene teh gumenjakov so res najrazličnejše, od poldrugega milijona za pomožni napihljivi čoln pa do 50 milijonov za orjaški hibrid s plastičnim dnom in krmno kajuto italijanskega obrata Bat.

Glede cen lahko navedemo, da so jih za manjša in srednja plovila navajali na vidnih mestih, za prestižne jahte pa so skrivnost, saj take »počitniške križarke« stanejo tudi več milijard lir.

V Genovi seveda ne razstavljajo samo plovil. V standih so prisotni proizvajalci najrazličnejše opreme, predstavniki marin, zavarovalnice in podjetja, ki dajejo v najem plovila. Med temi je bilo tudi tržaško podjetje Adriatur. Naša dežela je navsezadnje v Genovi kar dobro zastopana. Tu so tovarne barv in lakov, obrati za šivanje jader, pa tudi manjše ladjedelnice in seveda zavarovalnice, da ne omenimo marin, ki prav tu iščejo nove oblike medsebojnega sodelovanja in usklajevanja cen v slogu jugoslovanskega ACY, s katerim so že začele sodelovati.

Kot zadnje naj še navedemo, da je v Genovi 1.478 razstavljalcev (11% več kot lani) iz 23 držav.

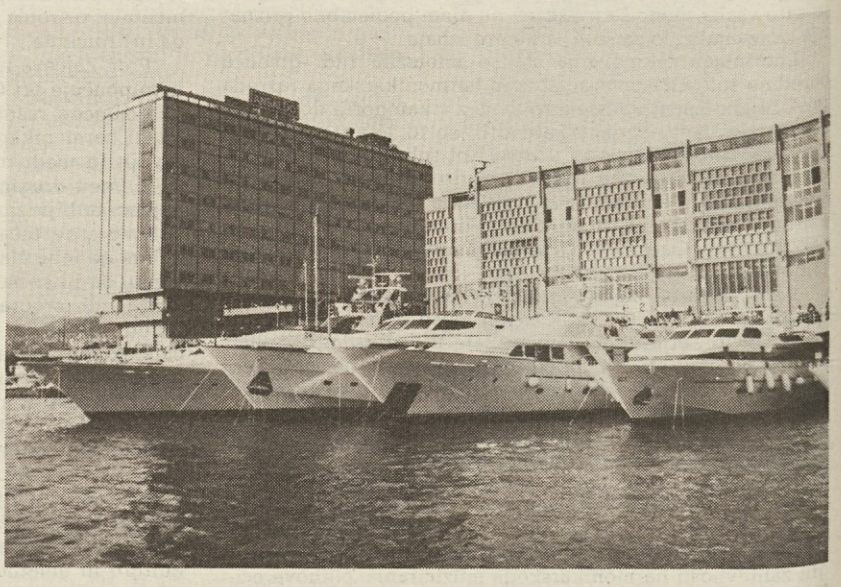

Razstavna marina, ki meri 38.000 kvadratnih metrov in ima še 11.000 kvadratnih metrov ploščadi, je nedvomno največja pridobitev letošnjega mednarodnega navtičnega salona v Genovi, saj lahko sedaj razstavljajo tudi prave »počitniške križarke«. Na desni sliki je kraljica med jadrnicami, škuner nizozemskega obrata Jongert. Jadrnica je dolga 33,5 metra, široka 6,9 metra, površina jader pa meri 500 kvadratnih metrov. Na zgornji levi sliki so štiri največje motorne jahte salona, ki merijo nad 30 metrov. Na spodnji sliki pa so bolj »proletarska« plovila (visokomorski hitri kajutni gliserji), v ozadju pa jamborji jadrnic, ki so letos polnoštevilno zastopane v Genovi

Vlado in podjetnike čaka izziv leta 1992 ko se mora tudi navtika prilagoditi Evropi

Pred leti smo za neki genovski salon napisali pomenljivi naslov »Beda in bliščč italijanske navtike«. Danes pa lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da je bliščč že res ostal, da pa je bede manj. Italijanska navtika je namreč prebrodila tisto obdobje, ko je bila namenjena izključno prestižni eliti. S tem nočemo trditi, da se je rešila teh spon, a v zavest politikov postopno prodira spoznanje, da je navtika pomembna postavka v trgovinski bilanci, ki je ni treba prekomerno obremenjevati. Da pa bi italijanska navtika postala res ljudska, kot je to v severnoevropskih državah, bo treba še precej truda, saj miselnosti nekega naroda, ki je »pomorski« le na papirju in v zgodovinskih knjigah, ni mogoče spremeniti preko noči.

Nedvomno smo letos na salonu že drugič v zadnjih letih slišali bodrilne besede. Zasluga gre ministru za trgovsko mornarico Giovanniju Prandiniju, ki morda vodi svoj resor - po trditvah genovskih sindikatov - skrajno vprašljivo, a ima nedvomno precej posluha za navtiko. Kot prvo naj navedemo, da je Prandini eden od redkih ministrov za trgovsko mornarico, ki je ohranil svoj resor za dve izvedbi genovskega salona. Svoje lanske obljube mora zato izpolniti, blamaže si ne more privoščiti. V Genovo je prispel s komaj odobrenim zakonskim osnutkom, ki ureja vprašanje turističnih pristanov. Zakon v bistvu prepušča to zahtevno tematiko zasebnikom, država ostaja torej le neke vrste nadzornik, ki bedi nad delovanjem zasebnikov. Na področju navtike je skratka to prvi zakon, ki vodi račun z letom 1992, ko bodo padle še zadnje ovire za gospodarsko integracijo Evropske skupnosti. Tega v celoti ne moremo trditi za zakonski osnutek, ki uvaja nove norme za italijansko navtiko, saj je marsikatera postavka v nasprotju z zakonodajo v drugih državah ES, kar pa bodo lahko nadoknadili brez večjih težav. Pomembna pa je ugotovitev, da smo ob prebiranju besedila ugotovili nov pristop zakonodajalca do vprašanj navtike. Pozdravljamo postavko, ki predvideva plačevanje letne takse na plovila glede na njihovo dolžino in ne več glede na konjske moči. S tem bodo navtiko v bistvu ločili od avtomobilskega sistema plačevanja letne takse. Ob tem pa navtične novinarje (in ne samo njih) moti, da bodo z novim sistemom več plačevali lastniki plovil (izrivnih, polizrivnih in napihljivih čolnov) s šibkimi motorji, manj pa lastniki kajutnih gliserjev.

Seveda to ni edino sporno vprašanje. Država bo morala do leta 1992 storiti še marsikaj. Rokave pa si bodo morali zavihati tudi italijanski proizvajalci, tako da bo njihova ponudba tudi kakovostno na severnoevropski ravni. Proizvajalci seveda vztrajajo predvsem na odpravi »dohodkometra«, ki je po njihovem mnenju v petih letih povzročil ogromno škodo. Nedvomno je treba »dohodkometer« spremeniti, ne smemo pa ga odpraviti. Kot zadnje naj omenim, da je minister ponovno obljubil, da bodo ministrstvo za trgovsko mornarico spremenili v ministrstvo za morje, ki naj bi zaobjemalo vso obširno tematiko vezano na morje.

Na slikah: vhod v glavno halo salona (zgoraj), **mala Elanova devetnajstica s svojima večjima sestrama ob »počitniških križarkah«.**

Stran uredil, napisal in slikovno opremil VOJKO COLJA

Nogomet: kvalifikacije za SP leta 1990 v Italiji

Jugoslavija na »nevarnem« gostovanju na Škotskem

Danes bo na sporedu deset kvalifikacijskih tekem za uvrstitev na sklepni del svetovnega nogometnega prvenstva, ki bo na sporedu junija leta 1990. Že včeraj pa so odigrali tekmo sedme skupine **Luksemburg - ČSSR**, ki se je zaključila z gladkim 2:0 za goste. Gola sta dosegla Hašek v 25' in Čovanec v 35'.

V prvi skupini bo danes v Atenah na sporedu tekma **Grčija - Danska**. V vrstah slednje bo igral prerojeni Juventusov igralec Laudrup. Favorita na tej tekmi ni. V isti skupini pa bo danes srečanje **Bolgarija - Romunija.** To bo trda tekma, trenutno pa ni nobena od obeh ekip v formi.

V drugi skupini je zanimiva tekma **Anglija - Švedska**. Med slednjimi je kar dosti »Italijanov«, kar štirje. Hysen (Fiorentina), Holmqvist (Cesena) ter Prytz in Stromberg (oba Alatanta) niso samo ključni igralci v svojih italijanskih ekipah, temveč tudi tvorijo ogrodje švedske reprezentance. Favoriti so domačini, vendar pa lahko gostje presenetijo. V isti skupini pa bo še na sporedu tekma **Poljska - Albanija**. Vprašanje je samo, koliko zadetkov bodo dali domačini šibkim nasprotnikom.

Tretja skupina obeta dve zelo zanimivi tekmi. Prva bo **SZ - Avstrija**. Zavarov ne bo vodil samo Juventus v tem prvenstvu, ampak tudi svojo državno reprezentanco. SZ navsezadnje brani naslov evropskega podprvaka in seveda računa na kvalifikacijo. Druga tekma **Vzhodna Nemčija - Islandija** nima kaj dosti povedati, saj so Nemci precej boljši od nasprotnikov.

V četrti skupini bo tekma **Wales - Finska** le dopolnjevala nogometno poslastico **ZRN - Nizozemska**. Torej ena najboljših ekip na svetu proti evropskemu prvaku. Nastopilo bo kar šest igralcev, ki igrajo v italijanskem prvenstvu. Brehme in Matthaüs (Inter), Völler (Roma) ter Berthold (Verona) bodo vodili svojo ekipo proti »tulipanom«, ki bodo nastopili brez Gullita, zato pa bosta prisotna ostala dva igralca Milana, Rijkaard in Van Basten.

Peta skupina: **Škotska - Jugoslavija**. Slednja bo verjetno nastopila v sledeči postavi: Ivković (Omerović), Spasić, Hadžibegić, Radanović, Stanojković, Katanec, Janković, Brnović, Stojković, Zl. Vujović, Cvetković. Slednji, kot znano, igra v Ascoliju, rezerva pa je tudi Cesenin igralec Jozić. Domačini so izredno solidna ekipa, pa tudi Jugoslavija lahko preseneti. Tekma bo po jugoslovanski TV ob 20.00.

V šesti skupini bo še tekma **Madžarska - Severna Irska**, v osmi pa **Belgija - Švica**.

Zavarov (desno na sliki) med nedeljsko tekmo proti Ceseni, ko je dal prvi gol, ki ga prav tu vidimo. »Ruski car« bo tudi danes uspešen?

Olimpiada za prizadete

Italijani odlični

SEUL — Na včerajšnjem tretjem dnevu olimpiade za prizadete so se italijanski športniki odlično odrezali. Osvojili so namreč tri zlate kolajne, dve srebrni in tri bronaste. Sedemintridesetletni tetraplegik Santo Mangano je potrdil svoj uspeh izpred dveh dneh, saj je včeraj zmagal na tekmovanju streljanja s karabino v drugi poziciji in to celo z novim svetovnim rekordom (396/400). S tem je tudi dosegel svojo tretjo olimpijsko kolajno, saj je zmagal kombinacijo z novim svetovnim rekordom (795/800).

Sploh je Sante Mangano postal prvi atlet teh iger, za katerega se zanimajo televizije z vsega sveta. Njegova seulska sreča je še dvojna, saj je njegova življenjska sopotnica Mariella Bertini osvojila srebrno kolajno v sabljanju.

V intervjujih, ki jih je dal Mangano po trojni olimpijski zmagi, je razvidno, da je bila njegova pot vse prej kot lahka. Sam si je v nekem garažu uredil strelišče in v njej preživi lep del svojega življenja. Kako pa se je Mangano sploh poškodoval? Ko je imel 19 let in je bil natakar v Montreuxu v Švici, si je ob nekem skoku v vodo usodno poškodoval hrbtenico.

Nogomet: drevi v Pescari prijateljska tekma z Norveško

»Azzurri« nesporni favoriti

PESCARA — Po zadovoljivem nastopu na evropskem nogometnem prvenstvu v Zahodni Nemčiji, kjer so »azzurri« osvojili tretje mesto, začenjajo Vicinijevi varovanci svojo novo pot, ki jih bo popeljala do svetovnega prvenstva, ki bo leta 1990 prav v Italiji.

Ker italijanska reprezentanca ne bo igrala kvalifikacijskih srečanj, bo seveda igrala več prijateljskih srečanj. In prvo prijateljsko tekmo bodo »azzurri« igrali prav drevi proti Norveški.

V drevišnjem srečanju so seveda Vicinijevi varovanci favoriti. Dosedanji obračun z Norvežani je za Italijane dokaj pozitiven: v šestih dosedanjih tekmah je Italija štirikrat zmagala, enkrat izenačila, enkrat pa izgubila.

Za drevišnjo tekmo v Pescari bo Italija nastopila v naslednji postavi: Zenga, Bergomi, Maldini, Baresi, Ferri, Berti, Donadoni, De Napoli, Vialli, Giannini, Mancini.

Na rezervni klopi bodo: 12 Tacconi, 13 Ferrara, 14 Francini, 15 De Agostini, 16 Baggio, 17 Rizzitelli.

Sodil bo Grk Germanakos.

Tekma Italija - Norveška bo ob 20.30 in jo bo neposredno prenašala italijanska TV na prvem sporedu.

Na sliki (telefoto AP)**: eden najboljših »azzurrov« Gianluca Vialli pozdravlja navijače (ob njem pa Rizzitelli).**

Šah: tretji turnir za svetovni pokal

Kasparov v težavah

REJKJAVIK — Tretji šahovski turnir za svetovni pokal se počasi končuje, svetovni prvak Kasparov pa je očitno v težavah. Skupno s mladim Sokolovom, ki ga je na tem turnirju celo premagal le deli četrto in peto mesto, kar je seveda zanj velik neuspeh. Na lestvici vodijo bivši svetovni prvak pred skoraj tridesetimi leti Mihalj Talj, član sovjetske olimpijske reprezentance Beljavski in mladi Sovjet Ehlvest. Vsi trije so do sedaj igrali zanesljivo, prijetno presenečenje pa je predvsem najmlajši od trojice. Nekoliko so do sedaj razočarali Madžara Ribli in Portisch ter bivši svetovni prvah Boris Spasski.

Bolj se turnir bliža koncu, igralci postajajo vse bolj previdni. V zadnjih treh kolih je bilo le malo odločenih partij, vse težje pa je za svetovnega prvaka, kateremu tokrat ne gre in ne gre. Tudi včeraj je Spasskemu, ki ni več nezadržen igralec kot nekoč, ponudil remi po samih dvanajstih potezah, partija pa se je končala v devetnajstih.

Jugoslovan Nikolić je ta turnir začel zelo dobro, nato pa večkrat zaporedoma izgubil. Sedaj se nahaja v zlati sredini lestvice, kar nikakor ni slabo, pa tudi pretirano dobro ne. Drugi Jugoslovan, ki ima pravico, da se udeležuje svetovnega pokala je Ljubojević, ki pa se ni odzval na ta turnir. Vsekakor je le nalo pred olimpiado v Slounu jasno, kateri igralci so v formi, kateri pa so popolnoma izven nje. Sovjeti tu zasedajo prvih šest mest na lestvici, kar ne potrebuje posebnega komentarja.

Izidi 12. kola: Nunn - Talj remi; Spasski - Kasparov remi; Beljavski - Sokolov remi; Petrusson - Korčnoj 0:1; Timman - Hjartarsson 0:1; Sax - Portisch 0:1; Ehlvest - Ribli remi; Nikolić - Speelman remi; Jusupov - Andersson remi.

Lestvica: Talj, Beljavski, Ehlvest 7,5; Kasparov, Sokolov 7; Jusupov, Nunn, Hjartarsson 6,5; Timman 6 (1); Sax 6; Nikolić, Korčnoj, Speelman, Andersson 5,5; Ribli 5; Spasski 4,5; Portisch 4 (1); Petrusson 3,5.

Košarka: na velikem turnirju v Madridu

Boston, a tudi »plavi«...

BEOGRAD — Trener jugoslovanske košarkarske reprezentance Dušan Ivković je zbral igralce, ki se bodo od 21. do 23. t. m. udeležili velikega mednarodnega turnirja v Madridu. Poleg »plavih« bodo na tej prireditvi nastopili še slavna ameriška profesionalna ekipa Boston Celtics, italijanski državni prvak Scavolini iz Pesara in seveda domači Real.

Na Ivkovićevem spisku so naslednji košarkarji: Divac, Paspalj in Obradović (vsi Partizan Beograd), Kukoć in Radja (oba Jugoplastika Split), Vranković in Komazec (oba Zadar), Čutura in Cvjetičanin (oba Cibona Zagreb), Zdovc (Smelt Olimpija Ljubljana), Radulović in Alilhodžić (Bosna Sarajevo).

Jugoslavija bo torej nastopila brez svojega najboljšega predstavnika Dražena Petrovića, ki je po olimpijskih igrah v Seulu prestopil v vrste Real Madrida in bo tako za domačine nastopal na tem turnirju.

Veliki favorit te prireditve je seveda Boston Celtics, dobre možnosti za uspeh pa ima tudi jugoslovanska reprezentanca, ki je na OI v Seulu osvojila drugo mesto.

Nogomet: tudi Vatikan ima svojo reprezentanco

RIM — Tudi Vatikan ima svojo nogometno reprezentanco! Slednja pa bo jutri nastopila proti nemški drugoligaški ekipi Krafelda. Tiskovna agencija ADN Kronos celo poroča, da se bo v najkrajšem času srečal z drugimi »resnimi« raprezentancami. Novembra se bo začel »Vatikanski pokal«, nekakšen italijanskik pokal, seveda za vatikanske ekipe. Ekipe, ki se bodo udeležile tega »eksperimentalnega« tekmovanja, so sledeče: Tehnična služba, Gospodarske usluge, Telepost, Muzeji, APSA, Sv. Peter in Pavel.

Šarmantna tudi izven stadiona

NEW YORK — Premočna zmagovalka teka na 100 m v Seulu Griffithova je, kot je razvidno tudi na sliki, kjer jo je fotograf ujel skupno z njenim možem Alom Joynerjem, šarmantna tudi izven atletskih stadionov. Tu jo vidimo na sprejemu ženske športne ustanove v New Yorku.

Skirolke: na mednarodnem tekmovanju

Zadovoljiv nastop A. Legiše (Grmada)

Tekmovalci ŠD Grmada so se v nedeljo udeležili mednarodne tekme v Crocedaune - Feltre.

Tekma je bila za 6. trofejo Irma Cremonese. Prisotnih je bilo več kot 230 tekmovalcev, od katerih 30 iz raznih evropskih držav, kot na primer iz Švice, Zahodne Nemčije, Avstrije, Madžarske, Poljske itd.

Tekmovanja se je udeležila tudi državna italijanska reprezentanca nordijskega teka na smučeh kategorije A in B. Proga je bila zelo naporna in dolga 3.300 m in 11.300 m.

Najuspešnejši od tekmovalcev ŠD Gramda je bil Andrej Legiša, ki je v kategoriji cicibanov osvojil povsem zadovoljivo šesto mesto.

REZULTATI

CICIBANI

1. Claudio Pasquali 14'16''05 (Sci club Rovere veronese), 6. Andrej Legiša 15'57''01 (ŠD Grmada), 8. Andrej Mervic 16'41''07 (ŠD Grmada), 14. Erik Iori (ŠD Gramda) 20'58''09, 15. Jan Umek (ŠD Grmada) 23'21''04.

CICIBANKE

1. Bettina Misotig (A) 15'5''01, 17. Jana Umek (ŠD Grmada) 25'56''01.

MLADINCI

1. Sergio Biller (FFGG Predazzo) 40'23''09, 22. Andrej Antonič (ŠD Grmada) 56'24''00, 26. Rajko Zečevič (ŠD Grmada) 1.4'13''06.

E. IORI

Jadranje: jesenski pokal

Čupina posadka na tretjem mestu

IZOLA — Na tretji regati v jadranju na vodi za jesenski pokal v razredih optimist, evropa in 420, ki je bila v Izoli, so imeli udeleženci veliko težav z vetrom. V razredu optimist je zmagal Peter Podunavac, v razredu evropa Branko Brčin (oba Jadro Koper), v razredu 420 pa brata Golias iz Ljubljane. Vsi navedeni jadralci so tudi v vodstvu po treh regatah. V razredu 420 se je na visoko tretje mesto uvrstila posadka Čupe, Igor Marušič in Adriano Ferfolja. Sklepna četrta regata za jesenski pokal bo v nedeljo prav tako v Izoli. (J. Kreft)

Koprski nogometaši spet proti Slovanu

KOPER — Nogometaši Kopra so v 10. kolu medrepubliške nogometne lige dosegli peto zaporedno zmago, premagali so Segesto z rezultatom 2:0, ob tem pa prejeli iz Zagreba tudi neugodno vest, da je tekmovalna komisija razveljavila tekmo drugega kola Koper - Teol Slovan (2:1) na pritožbo Slovana z odločitvijo, da morata tekmeca odigrati novo tekmo.

(J. K.)

S košarkarskih turnirjev v Dolini in na »Prvem maju«

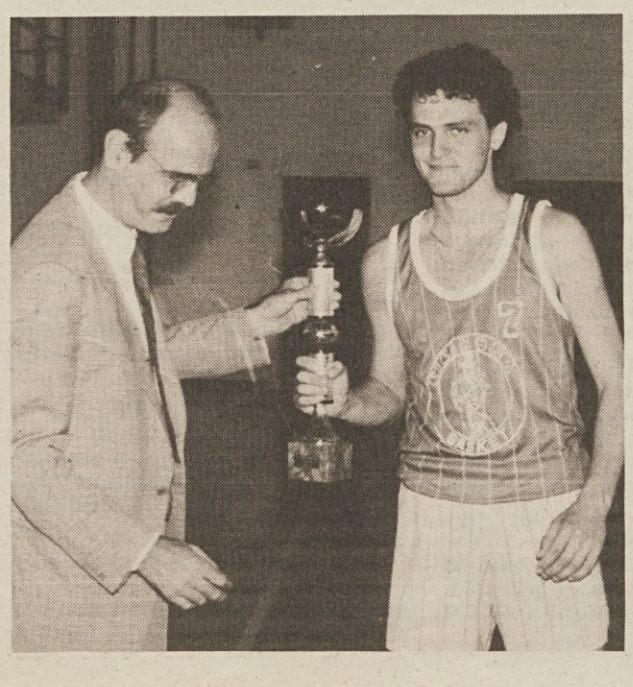

Za nekatere naše ekipe se je košarkarska sezona že pričela (Jadran, Borovi mladinci...), za druge pa so razna prvenstva prav na pragu.

Zato je tudi razumljivo, da se turnirji, ki jih prirejajo naša društva, vrstijo kot na tekočem traku.

Tako je bil v soboto in nedeljo košarkarski turnir v Dolini v organizaciji ŠD Breg in na katerem je povsem zasluženo osvojila prvo mesto Cicibona, ki je v velikem finalu visoko odpravila domačine, košarkarje Brega.

Skoraj istočasno pa se je na stadionu »Prvi maj« v Trstu odvijal mladinski turnir prijateljstva, na katerem so nastopile dve mladinski in dve naraščajniški moštvi. Tu pa so se uveljavili Bregovi mladinci, ki so v finalnem obračunu brez težav odpravili Kontovelce.

Na prvi sliki predsednik ŠD Breg Pelosa izroča kapetanu Cicibone Joganu pokal za osvojitev prvega mesta na dolinskem turnirju, na drugi sliki pa trenutek s finalnega srečanja med Brežani in Kontovelci na »1. maju«.

Košarka: Bor Radenska starta v soboto v letošnji D ligi

Nekaj novosti in mnogo neznank

Začetek ni obetal veliko, nekje na sredi so se razmere rahlo popravile, proti koncu se je zdelo, da ni več pomoči, ob koncu pa se je vse srečno izteklo. V skopih obrisih naj bi to ponazarjalo lansko sezono našega še »novopečenega« četrtoligaša Bora Radenske, ki se je skozi vse leto prebijal čez težave in si v dodatnih tekmah v Casarsi z značajno igro in na suveren način priboril obstanek v D ligi.

V komentarju takoj po odločilnih tekmah in v sklepnih ocenah sezone smo ugotavljali, da je treba vsaj v grobem že takoj izdelati zasnovo za novo sezono in si prizadevati za sestavo takega moštva, ki bi ne doživljalo »travmatično« uvodnega dela lige. Dejansko pa so bili takrat vsi igralci starejši za skoraj leto dni in bogati z izkušnjami večmesečnega igranja na višjem nivoju. Že takoj po koncu zadnje odločilne tekme je bilo znano, da pri Boru ne bodo mogli računati na doprinos Petra Žerjala, ki se je zaradi vse večjih težav s poškodovanim kolenom dokončno umaknil iz tekmovališča, vse ostalo pa je bilo še nedorečeno, razen potrditve trenerja Valterja Vatovca in verjetnosti, da bi se ogrodje moštva v grobem ne bi razlikovalo od že obstoječega.

Znano je, da je poletje prineslo veliko novega v Borovih vrstah. Pazljivejši bralci in nasploh tisti, ki sledijo košarkarskim premikom, vedo, da se je v prvih septembrskih dneh znotraj Borovega košarkarskega kluba in okoli članskega moštva razvnel pravcati »viharček«, ki je povzročil precejšnje spremembe dober mesec pred začetkom prvenstva.

Krmilo Borovega broda je prevzel Miro Turcinovich, ki ga v tržaških košarkarskih krogih poznajo prav vsi in ki je nazadnje vodil tržaškega ženskega prvoligaša SGT Crup. Štefan Gulič je napolnil vrzel, ki je nastala ob umiku Žerjala, od Stefanela je na posodo prišel 209 cm visoki Moreno Guicciardi, ki je pa popolnoma brez vsakršnih

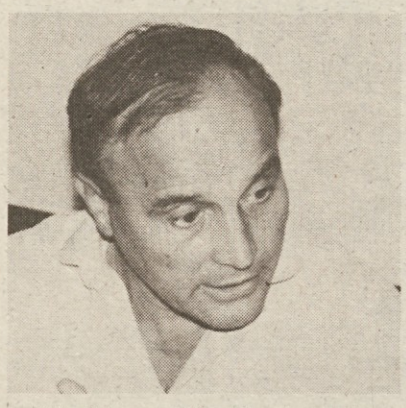

Novi trener Miro Turcinovich

igralnih izkušenj, iz tržaškega tretjeligaša Latte Carso se je Radenski pridružil talentirani krilni igralec Fulvio Laudano, ki se je razvil pri tržaškem Libertasu.

Prav zaradi vseh nastalih sprememb v razmeroma kratkem času lahko postavimo hipotezo, da je Borovo moštvo v letošnji sezoni prav takšna neznanka kot je bilo v lanski. Tudi letos se namreč loteva svojega »posla« z vsemi težavami, ki lahko izhajajo iz procesa adaptacije novih igralcev na novo okolje ter iz drugačnih razmer dela v telovadnici kot posledica menjave trenerja. Moštvo bodo dopolnili mladinci Riccardo škerk, Aleks Smotlak in Robert Paulina, ki se je letos pridružil Boru po enoletnem igranju za Jadranovo kadetsko in člansko postavo.

Za vsaj približen nivo aspiracij in »status quo« letošnjega Bora Radenske pa bomo bržkone izvedeli že v soboto, ko bodo borovci debitirali v Latisani proti novincu Pallacanestro Tagliamento. (Cancia)

TAKO LETOS BOR RADENSKA

Štefan Gulič	**1966**	**180**	**b**
Fabrizio Korošeč	**1968**	**185**	**b**
David Pregarc	**1967**	**185**	**b**
Riccardo Škerk	**1971**	**186**	**b**
Fulvio Laudano	**1967**	**194**	**k**
Bruno Kneipp	**1960**	**185**	**k**
Robert Klobas	**1957**	**195**	**k**
Robert Paulina	**1971**	**191**	**k**
Moreno Guicciardi	**1969**	**209**	**c**
Marko Kojanec	**1964**	**195**	**c**
Aleks Smotlak	**1971**	**198**	**c**
Martin Pertot	**1971**	**196**	**c**

Letošnja D Liga

Bor Radenska Trst, SGT Tecnoluce Trst, Inter 1904 Trst, Santos Autosandra Trst, Amici del basket Beretich Pordenon, Pallacanestro Tagliamento Lancia Vida, Arte Bittesini Gorica, Itala S. Marco Soteco Gradišče, Cristallerie Venete Roncade, Mogliano Veneto, Ponte di Piave Indaco, Basket club Miane, Pallacanestro Ormelle, POM Tržič (po repesaži).

M. Turcinovich: Cilj je obstanek

Neposredno pred ligaškim ognjenim krstom smo za mnenje o letošnji Borovi članski vrsti vprašali novega trenerja **Mira Turcinovicha**: »Pregledal sem začetno stanje in malce analiziral preteklo sezono. Dognal sem, da smo od desetih osvojenih zmag kar osemkrat prišli do točk proti tistim ekipam, ki so nato izpadle in samo dvakrat smo zmago izbojevali proti boljšim nasprotnikom. Po več kot enomesečnem delu s to ekipo, lahko rečem le, da je še mnogo problemov. Mnenja sem, da so nekateri posamezniki zelo dobri, vendar to ne zadošča za rezultat. Iz analize izhaja, da je obramba največja hiba te ekipe, ker je bila lani na drugem mestu po prejetih koših. Če nam bo uspelo izboljšati ta segment igre, bomo povečali tudi splošno storilnost moštva in seveda tudi prišli do zadovoljivih rezultatov, kajti še vedno sem prepričan, da je zmaga odvisna od dobre obrambe za več kot 50 odstotkov.«

Kakšni so torej cilji Bora Radenske v letošnji sezoni?

»Upam, da bomo čimprej dosegli obstanek v ligi. Mislim, da bo tudi potek letošnjega prvenstva odvisen od začetnih tekem. Zato upam, da bomo že v soboto dobili prvi impulz v pozitivnem smislu, tudi zato, ker nam bo nasproti stal novinec v ligi.«

Katera moštva so favoriti za napredovanje?

»Rekel bi Soteco iz Gradišča, ki razpolaga s preverjenim kolektivom, nato Ponte di Piave in pa Amici del basket iz Pordenona, ki se je letos precej okrepil in za katerega bo med drugimi igral tudi Otello Savio.«

Kaj pa glede drugih tržaških ekip?

»Ginnastica se mi zdi zelo dobra ekipa, ki se bo borila za vrh. Igrajo zelo dopadljivo in hitro, na domačem igrišču pa so praktično brez tekmeca. Inter 1904 ima na svoji strani zvrhano mero izkušenosti in menim, da bo brez težav odigral dobro prvenstvo. Glede Santosa pa lahko rečem, da bodo verjetno imeli podobne težave kot mi. Sami se niso kdove kako okrepili, poleg tega pa prihajajo v novo tekmovalno okolje z vsemi težavami, ki so povezane s tem.«

(Cancia)

Do tabora III

Sam se vzpenjam po neznanem svetu. Tik nad taborom II so neke stare preperele fiksne vrvi, teren pa je povsem leden, saj se sonce še ni prikazalo. Najprej se vzpenjam med skalnatimi odlomi, ki se mešajo z ledom, kmalu nato pa prispem pod veliko snežno strmino, ki je še vsa otrdela ob mraza in je jasno vidna tudi z baze. Kam sedaj? Še dobro, da so pred mano jasno vidni sledovi, ki peljejo najprej na desno, nato pa strmo navzgor. To je eno od ključnih mest. Strmina je najprej pohlevna, nato pa te kar povleče navkreber. Počasi se je lotim. Počutim se odlično, prav zato pa napredujem počasi in enakomerno. Energije bom še kako potreboval, predvsem pa me zanima, da se lotim največje strmine, ko jo bo sonce že vsaj malo razrahljalo in ne bo več trda in gladka kot steklo.

Ure neverjetno hitro minevajo, sonce se je že zdavnaj zarisalo na obzorju in se tudi dvignilo. Ko sem na kritičnem delu vzpona, pospravim teleskopske palice in vzamem v roko ledni cepin. Tu bi še kako potrebovali vsaj petdeset metrov fiksnih vrvi, pa ni nikjer niti teh. Kaj hočemo, ni mogoče imeti vsega! S tem se pač tolažimo. Nimamo niti višinskih nosačev, saj so za naše finance predragi, in niti kisikovih bomb. Te bi v Radovem primeru zelo potrebovali, pa so nam takrat na srečo priskočili na pomoč Avstralci. Vendar prav ker veš, da nimaš določenih pripomočkov, se na tako odpravo temeljiteje pripraviš in si prav zato toliko bolj previden. Saj je bistvo v človeku samem, pripomočki mu pomagajo le, če si zna najprej pomagati sam.

To je tolažba oz. miselno teoretiziranje brez pravih osnov, tega se sedaj zavedam. Tistega, kar nimamo, si pač ne želimo, pa pika. Tako je problem rešen. Vendar pa, kako rad bi imel tu kako vrv, pa naj bo preperela, obtolčena ali na pol strgana, le da bi mi dala vsaj malo opore. Kako rad bi jo uzrl izpod ledenega sveta, in kako rad bi jo s cepinom odkopal, kot sem že večkrat storil nižje, pa nič.

Nepredujem počasi in previdno. Za trenutek se spomnim na Mojmirja in Niča. Počakal ju bom na Trojki, potem pa bom videl. Vse bolj opažam, da je ta plezarija na Broad Peak pravzaprav le stvar posameznikov. Soplezalca potrebuješ v glavnem za moralno oporo. Če nimamo vrvi, niti navez ne moremo ustvarjati. Pa je v redu tudi tako. Tako vsaj računaš le in samo sam nase. Tako se v ključnem trenutku ne nasloniš na druge. Tako odločaš sam. Saj si tudi drugače v ključnih trenutkih vedno sam. Zakaj bi torej moral biti tu na odpravi privilegiran? Prav tu, ko nisi s svojimi najbližnimi, ki so edini, ki so ti pripravljeni resnično in nesebično pomagati. Edini, ki se bodo v posameznih primerih najprej opredelili zate, žele nato zase.

Sonce se dviga, jaz pa sem končno preko najhujšega. Pogledam navzdol in pred mano se prikaže široka bela strma plošča, ki se zaključi v gostem kamnitem neredu tam nekje na dnu. Čutim, da sem nekako na polovici poti do tabora III, kar pomeni, da napredujem odlično, predvsem pa je za mano tisti del današnje poti, ki je bil po svoje najbolj siten. Sicer pa, prva polovica je vedno najtežja, predvsem s psihološkega stališča.

Pot se nekoliko unese, saj gre smer mnogo na levo do tiste strmine, ki pelje do tabora Tri. Dospem do zmaja, katerega so ga tu zapustili Španci, ki so v dolino »poleteli« brez njega in torej brez svetovnega rekorda v poletu s tem ptičem iz platna in kovine. Do zadnjega so upali v uspeh, pa se jim je nepreklicno izmuznil. Tudi to se zgodi. Spet bodo poskušali, morda čez leto, morda čez dve, usoda pa nagrajuje vztrajnost, pa tudi pogum in človekovo predrznost. Grem mimo, ne da bi prej podzavestno zavzdihnil: Škoda! Tisti, ki poskuša, si vedno zasluži uspeh, za vse tisto, kar je v to željo vložil. želja, ki je prerasla svoje okvire in se spremenila v hrepenenje, to pa se bo potešilo le ob zmagi. Ni mogoče vedno zmagati, to je jasno, in torej niso vse želje potešene in poskusi kronani z uspehom, vendar pa, če ne verjameš v ta uspeh, bo še tisti odstotek možnosti za zmago izpuhtel. Naša dolžnost pa je verjeti.

Iz tega razloga napredujem, predvsem pa zato, ker čutim, da imam vse pogoje, da uresničim svoje sanje, da udejanjim svoje hrepenenje, da se dotaknem svojih zvezd. Jutri, jutri mi bo to mogoče. Počutim se dobro, vreme drži, gora pa nam kaže svoj mili obraz, tako da je sedaj napredovanje hitro, saj je sneg zelo dober. Vendar pa ne bo dolgo tako. Kaj hitro me bo višina preizkušala, nahrbtnik bo postal težek sto ton, rami me bosta boleli od tega bremena, sneg bo ob prvem oblaku, ki bo prekril celotno nebo, otrdel, morda se bo tudi prikazala megla, ki mi je do sedaj že tolikokrat prizanesla. Zato moram svojo priložnost izkoristiti. Vsi dobijo svojo priložnost, niso pa vsi tisti, ki to priložnost izkoristijo in ni nujno, da po lastni krivdi. Jaz sem sprevidel svojo priložnost, jaz vem, kje je moja pot. Ta je sedaj in danes, velja pa vsaj za danes in jutri. Več me ne zanima. Potem pa naj se zgodi, kar že hoče. Jaž živim iz dneva v dan, današnji dan pa mi je povsem jasen.

Pot nenadoma postane strma, kar potegne se kvišku, kot da bi me hotela opozoriti, da ne smem razmišljati tako. Iz dneva v dan! To lahko kvečjemu počenjaš v dolini, če si dober pokerski igralec, mi pravi glas vesti. Ker boš moral večkrat blefirati. Tu pa blef ni mogoč. Pravila ga ne predvidevajo. In kako trda, neizprosna so ta pravila! Zgrešiš lahko le enkrat, le enkrat lahko pogledaš karte, preden jih zaigraš, niti vprašati ne moreš drugih, če ti te ne prijajo, kot lahko to storiš pri pokerju, naposled pa te karte zaigraš. In ta igra le redko ni usodna.

Zagrizem se v strmino, tako da kar sopem. Sneg me pod udarci cepina pomalem zasuja, obraz pa imam ves bel od njegovega božanja. Zavedam se, da izgubljam ritem. Hotel sem se čimprej vzpeti preko tega snežnega skoka, pa moram tudi tu, kot vedno, napredovati počasi, enakomerno in brez brazglavih gest. To je edina pot. Umirim se, srce močno bije, sonce pa, tega se sedaj globlje zavedam, neusmiljeno pripeka. Torej počasi! Kolena se mi večkrat zašibijo v snegu, vendar pa sem že preko strmega skoka in pred mano se prikaže prostrana in veličastna nagnjena ploščad, na katerem se kot majhna rdeča pika nahaja naš tabor III.

Namizni tenis: v moški C ligi

Krasovci začeli z zanesljivo zmago

V prvem kolu moške C lige so se krasovci podali na neznan teren v goste k namiznoteniškemu klubu Calto. Vse neznanke o sestavi in moči tamkajšnje ekipe so razrešili v svojo korist in s prepričljivo zmago (5:1) uspešno startali v novo sezono. Edino točko za domačine je Krasu Globtrade vzel kapetan Matteo Giri proti Igorju Miliču, ki je popustil šele v tretjem setu. Domačin je povzročil nekaj težav tudi Borisu Stocci, s katerim sta odigrala tri sete, čeprav je krasovec v dobri formi. Ostala srečanja so potekala brez večjih zapletljajev. Šercer in Stocca sta osvojila po dve točki, Igor Milič eno točko.

CALTO - KRAS GLOBTRADE 1:5

Cerini - I. Milič 0:2 (19:21, 9:21)
Giri - Stocca 1:2 (17:21, 21:15, 18:21)
Occhi - Šercer 0:2 (11:21, 5:21)
Giri - I. Milič 2:1 (21:17, 21:23, 21:17)
Cerini - Šercer 0:2 (11:21, 10:21)
Occhi - Stocca 0:2 (18:21, 14:21)

IZIDI 1. KOLA (E SKUPINA): SMM Trst - Polisportiva Nettuno Bologna 5:0, Fortitudo Bologna - Edera Pordenon 5:2, TT Calto - Kras Globtrade 1:5, Arsenal Ca' del Bosco - Alto Adige B 5:0.

ŽENSKA D LIGA

Krasovke so v prvem kolu počivale, zato navajamo le izide ostalih štirih ekip v B skupini.

Karneid - Azzurra Gorica 5:4, Recoaro Bocen - Fincantieri Trst 2:5. (J. J.)

Košarka: mladinsko državno prvenstvo

Spet visok poraz Borove peterke

BOR - TECNOLUCE 63:104 (31:46)

BOR: Guicciardi 2, Kocman 19 (1:2), Paulina 4 (2:4), Škerk 10, Pertot 9 (1:2), Cupin 12 (2:4), Bajc 1 (1:2), Smotlak 6.

TRI TOČKE: Kocman 4.

Borovi mladinci so spet ostali praznih rok. Tudi tržaška peterka Tecnoluce jih je visoko premagala.

Za poraz pa opravičila ni: naši so namreč igrali brez volje do zmage, slabi so bili predvsem v obrambi in pomanjkljivi v napadu.

Tekma pa se je spodbudno začela za borovce, ki so bili do 14. minute povsem enakovreden tekmec nasprotniku. Tedaj je bil še izid izenačen (23:23). Odtlej pa so borovci popustili na vsej črti, tako da so visoko zaostajali že ob polčasu. V 30. minuti je bil izid za goste že 70:47, tako da je srečanje potekalo povsem enosmerno.

Kot opravičilo za borovce naj omenimo, da je še vedno odsoten Borut Pertot, ki je še vedno poškodovan in bi moštvu še kako koristil.

Od posameznikov bi tokrat, zaradi požrtvovalnosti, pohvalili le Martina Pertota, Andreja Cupina in Gorana Kocmana.

V prihodnjem kolu bodo borovci v ponedeljek gostovali v Vidmu, kjer se bodo sporpijeli z močnim Fantonijem.

F. Ruzzier uspešen v Švici

Tudi letošnja že 23. izvedba mednarodnega štafetnega tekmovanja v hoji »Airolo-Lugano« (Švica), je bila kakovostno na zelo visoki ravni, saj so bili med tekmovalci štirih natopajočih držav (Italije, Anglije, ZRN in Švice) tudi številni državni reprezentanti ter olimpijci.

Nedeljskega tekmovanja se je v vrstah svojega društva M.C. Centro Lazio udeležil tudi slovenski atlet Fabio Ruzzier, kateremu je bila dodeljena najdaljša, 30 km dolga trasa od Giornica do Bellinzone.

Kljub temu da je startal z močnim prehladom je Ruzzier dokazal svojo trdoživost, saj je na cilj prispel v istem času kot Anglež Blagg, ki je bil na OI v Seulu 28. na razdalji 50 km. Predvsem po zaslugi našega atleta je tako uspelo njegovi ekipi, da se je med 13 nastopajočimi uvrstila na odlično 2. mesto takoj za ekipo Astro iz Milana ter pred ekipama iz Londona ter z Bavarske.

S tem tekmovanjem se je tako tudi končala letošnja sezona hitrohodcev, našega atleta pa čaka še »majhen« napor: 6. novembra bo namreč nastopil v vrstah hitrohodcev na slovitem newyorškem maratonu.

Še o delovanju Shinkai kluba

Pri uredniškem krajšanju včerajšnjega članka o delovanju Shinkai karate kluba je prišlo do neljubega zapleta. Nalogo, da vzpostavi stike z jugoslovanskimi karate klubi je bila trenerju in organizatorju našega kluba Sergiju Štoki poverjana od vsedržavnega športnega združenja Libertas, pridruženega člana CONI in ne od vsedržavne karate zveze, kot je bilo pomotoma razvidno iz članka. To je prvič, da se športno združenje Libertas zanima za navezovanje stikov z jugoslovanskimi klubi in je nadvse pomembno, da je bil kot posrednik za to izbran naš Shinkai karate klub.

obvestila - obvestila - obvestila

SMUČARSKI ODSEK ŠD MLADINA

Za program smučarske sezone in izkaznice FISI vabimo interesente, naj se javijo pri odgovornih ali na društvenem sedežu ob torkih od 19. do 20. ure. Hkrati obvešča, da bo predsmučarska telovadba pod vodstvom prof. Drasiča ob torkih in četrtkih od 25. oktobra dalje v občinskem rekreatoriju v Križu od 19.30 do 20.30. Vpisovanja v društvenem tajništvu ob torkih od 19. do 20. ure ali na mestu samem.

BALETNI ODSEK ŠD MLADINA

obvešča, da se treningi nadaljujejo ob ponedeljkih in četrtkih: za prvo skupino ob 16. uri, za drugo ob 17. uri v bivšem vrtcu A. Sirk v Križu. Ob navedenih urah sprejemamo nove vpise.

ŠZ DOM GORICA

vabi vse svoje člane in prijatelje na redni občni zbor, ki bo v petek 21. oktobra v Kulturnem domu v Gorici ob 19.30.

SMUČARSKI KLUB BRDINA - OPČINE

obvešča, da je predsmučarska telovadba za otroke vsak torek od 18.00 do 19.30 v Sežani (v šolski telovadnici pri marketu Emona). Zainteresirani naj se javijo na sedežu kluba, Proseška 131, Opčine.

SMUČARSKI KLUB BRDINA - OPČINE

organizira začetniški in nadaljevalni smučarski tečaj na plastični stezi v Nabrežini od 13. novembra dalje. Vse informacije na sedežu kluba, Proseška 131, Opčine.

SHINKAI KARATE KLUB

prireja v četrtek, 20. t. m. ob 19.30 v zgoniški telovadnici prvo predavanje o prvi pomoči, predvsem v športu. Vabljeni vsi, predvsem pa člani kluba!

ATLETSKO DRUŠTVO BOR INFORDATA

vabi mlade višjih razredov osnovnih šol in nižjih razredov nižjih srednjih šol, naj se pridružijo treningom atletske šole. Le ti so ob torkih in četrtkih ob 17. uri na stadionu 1. maj v Trstu.

ZSŠDI

obvešča, da bo jutri, 20 t. m. ob 19.30 v koči pod Rupo v Repnu sestanek balinarskih društev. Dnevni red: zamejsko prvenstvo za dvojice.

ZSŠDI

obvešča, da bo v petek, 21. t. m. ob 20.30 na sedežu združenja v Trstu, Ul. sv. Frančiška, seja smučarske komisije. Dnevni red: koledar prireditev, delovanje MZSTE in razno.

SK DEVIN - ŠD SOKOL

priredita 12, 13. in 14. novembra v dvorani I. Gruden - Nabrežina 89 (v neposredni bližini Trga sv. Roka) sejem nove in rabljene smučarske opreme. Stojan in Any s trgovino 3 A Sport (Tržič - Corso del popolo 45) vam bosta na razpolago z novostmi '89. Urnik sejma: sobota, 12. in ponedeljek, 14. novembra od 15. do 21. ure ter v nedeljo, 13. novembra od 10. do 21. ure. Vabljeni.

V ženskem odbojkarskem prvenstvu under 18 na Tržaškem

Slogašice in sokolovke v vodstvu

SOKOL INDULES - BREG 3:0 (16:14, 15:7, 15:9)

SOKOL INDULES: Žbogar, Masten, Visentin, Brumat, Škerk, Ban, Devetak, Gruden, J. in A. Živec.

BREG: Komar, Mauri, T. in N. Canziani, T. in E. Žerjal, Pertot, Sancin, Glavina, Giorgi, Ota, Gaburro.

Sokol se je moral pošteno potruditi, da je strl odpor bojevitih Brežank. Nabrežinke so pričele dokaj zmedeno, kar so spretno izkoristile nasprotnice in takoj prevzele vajeti igre. S skrbno postavljenim blokom so Brežanke onemogočile nekaj zaporednih napadov domačink, kar je seveda še povečalo negotovost pri Sokolu. Po timeoutu pa so se sokolovke spet zbrale in Brumatova je z močnimi servisi nadoknadila zaostanek. V naslednji menjavi so sokolovke tudi prevzele vodstvo, toda Brežanke so jim bile stalno za petami in so spretno izkoriščale vsako napako nasprotnic. Nekoliko sreče pa je le pripomoglo, da so Nabrežinke obdržale vodstvo vse do konca niza. V drugem nizu so bile gostiteljice stalno v vodstvu in so z dobrimi servisi ohranjale varno prednost vse do konca. V tretjem nizu so sokolovke nekoliko popustile na zbranosti in morale so nadoknaditi zaostanek petih točk (3:8 za Breg), kar jim je tudi uspelo. (Igor)

SLOGA KOIMPEX - CUS 3:0 (15:10, 15:11, 15:9)

SLOGA KOIMPEX: Miot, Škerk, Lupinc, Marucelli, Fabrizi, Foschini, Kosmina, Rebula, Čebulec, Križmančič.

Tudi v drugem kolu je Sloga Koimpex osvojila točki. Tržaška ekipa spada nedvomno med boljše v tem prvenstvu, saj predvaja kar dopadljivo odbojko, seveda pa ni mogla ogrožati naših igralk. Slogašice se sicer niso pretirano naprezale, vendar je bila igra, ki so jo pokazale, več kot dovolj za drugo gladko zmago. (Inka)

VIRTUS - BOR FRIULEXPORT 0:3 (4:15, 14:16 3:15)

BOR: Sancin, Grbec, Superina, Brazzani, Fučka, Vidali, Visentin, Gregori, Neubauer, Azman.

V svoji drugi tekmi so borovke brez večjih težav odpravile skromni Virtus, ki pa se je požrtvovalno boril. že tako mlada Borova postava (v bistvu gre za igralke under 16) je bila tokrat še ... pomlajena, saj so krstni nastop v tej kategoriji opravile tudi tri igralke ekipe under 14 Azmanova, Gregorijeva in Neubauerjeva. Omeniti je treba dobro režijo Brazzanijeve, ki je igrala vso tekmo kot edini podajač.

OSTALI IZID 2. KOLA: Julia - OMA 0:3.

LESTVICA: Sloga Koimpex in Sokol Indules 4, Bor Friulexport, Breg in Virtus 2, CUS, DLF in Julia 0. (OMA in DLF imata tekmo manj)

Važna zmaga ekipe Meblo Imsa

SAN LUIGI - MEBLO IMSA 2:3 (6:15, 15:12, 0:15, 15:8, 6:15)

MEBLO IMSA: A. in M. Feri, Korsič, Petejan, Makuc, Uršič, Sošol, Komic, Marušič, Poletti.

Mladi odbojkarji Mebla Imse so v drugem prvenstvenem nastopu, po 5 setih igre, strli odpor San Luigija, ekipe, ki sodi med najresnejše kandidate za končno zmago. S tem uspehom pa so slovenski športniki opravili odločilen korak na poti k ponovitvi lanskega uspeha, ko so zmagali v prvenstvu in zasedli drugo mesto na deželni ravni.

Ob koncu povejmo, da se je občinstvo, ki je bilo pretežno na strani domačinov, zelo slabo obnašalo do slovenske postave.

Na sliki: postava Mebla Imsa

naši nogometaši v mladinskih prvenstvih - naši nogometaši v mladinskih prvenstvih

UNDER 18

COSTALUNGA - PRIMORJE 0:0

PRIMORJE: Blažon, Gregoretti, Stefančič, Luksa, Tence, Štoka, Šuc (Kavaliič), Škabar, Štolfa (Princival), Trampuš, Tomasetig.

Prosečani so končno osvojili prvo točko. Kar pa se tiče igre je treba priznati, da je bila na obeh straneh skromna. Očitno so oboji nujno potrebovali najmanj točko in so se predvsem branili. Strelov v vrata je bilo zelo malo in edine priložnosti so se ponudile iz prostih strelov. Še ti pa niso povzročili večjih težav vratarjema. (Š. M.)

OPICINA - VESNA 1:0 (1:0)

VESNA: Saverino (v 45. min. Švab), Krajevič (v 10. min. Esposito), Zorzut, Zarotti, Sterni, Babič, Madotto, Cusma, P. in D. Sedmak, Tence.

Kriška enajsterica 18-letnikov je v soboto stopila na igrišče neorganizirano in prav to jo je drago stalo v 10. min., ko so domačini po lepo izpeljani akciji zaključili v Vesninih vratih. Kraljevi varovanci so se predramili in prejeli v roke vajeti igre. Vesna je zaigrala kot zna, medtem ko so se domačini morali zateči v obrambo. Ob koncu prvega polčasa je žal moral zapustiti igrišče Saverino, ki ima že dalj časa težave z desnim gležnjem. Na njegovo mesto je stopil Sterni, katerega je moral trener na sredini igrišča nadomestiti z mladim Švabom.

V nadaljevanju so imeli Križani nekoliko več od igre, vendar ni jim uspelo izenačiti. Priložnosti so si sledile kot na takočem traku, najprej s Tencejem, ki je zadel prečko, nato z Diegom Sedmakom, ki je zgrešil pred samimi vrati.

Jasno je, da sreča gostom ni bila naklonjena, čeprav delno krivdo gre pripisati tudi napadu samemu, ki ima precej težav pri zaključevanju tudi najbolj enostavnih akcij. (Sedmak)

BREG - MONTEBELLO 2:2 (1:0)

STRELCA ZA BREG: Bandi in Švara.

BREG: Palčič, Pitacco, Bevk, Sancin, Kozina, Prašel, P. Tamaro, Bandi (Buzzi), Giuressi, Švara, M. Tamaro (De Franceschi), Zupin, Paiano.

Brežani so si po nepotrebnem zapravili zmago in skoraj bi celo izgubili. Tekma se je takoj začela s terensko premočjo Brežanov, ki so tudi prvi povedli z Bandijem. Nato je bila igra izenačena, a brez težav za oba vratarja. V drugem polčasu so gostje, po napaki Bregove obrambe, izenačili in kasneje celo povedli po dvomljivi 11-metrovki. Brežani se niso vdali in so tri minute pred koncem izenačili z lepim strelom Švare, čeprav so zaradi izključitve branilca ostali v desetih. Pohvalo zasluži celotna ekipa, predvsem zaradi borbenosti v zadnjih minutah. Naj omenimo še krstni nastop Buzzija, ki je opravil svojo nalogo zares dobro. (E. B.)

OSTALI IZIDI 4. KOLA: S. Andrea - Supercaffè 1:1, Muggesana - Edile Adriatica 0:1, Olimpia - S. Sergio 3:1, CGS - Fortitudo 0:3, Vivai Busà - Chiarbola 2:1.

LESTVICA: Vivai Busà 7, Edile Adriatica 6, S. Sergio, S. Andrea, Olimpia in Fortitudo 5, Montebello, Breg, CGS, Muggesana, Supercaffè in Opicina 4, Costalunga 3, Vesna 2, Chiarbola in Primorje 1.

PRIHODNJE KOLO: S. Sergio - Breg; Vesna - Olimpia; Primorje - Opicina.

NARAŠČAJNIKI

OPICINA - BREG 0:1 (0:0)

BREG: Castellano, Degrassi, Majovski, Menegon, Impellizzari, Ota, Grilanc, Guštin, Bandi, Rocchetti, Buzzi.

Brežanom so med tednom zmanjkali kar štirje igralci, a so na igrišče le stopili s samozavestjo. V prvem polčasu so imeli dve priložnosti z Rocchettijem in Grilancem, žal pa ju niso izkoristili.

V drugem polčasu so domačini potisnili naše fante v obrambo in bili večkrat nevarni. Bregov vratar je celo ubranil 11-metrovko. Potem pa so Brežani reagirali in so povedli prav v zadnji minuti z najlepšo akcijo tekme. Začel jo je Menegon, ki je zelo lepo podal Buzziju. Ta je preskočil branilce in poslal predložek odličnemu Bandiju, ki je z močnim in lepim strelom zatresel mrežo ter dosegel svoj 4. zadetek v tem prvenstvu. (Buzzi)

OSTALI IZIDI 5. KOLA: Muggesana - Domio 1:1, Costalunga - CGS 2:0, Montebello - S. Sergio 2:0, Campanele - Olimpia 3:3, Azzurra - Zaule 0:2, Giarizzole - Don Bosco 2:1, Portuale - Fortitudo 3:3, Campi Elisi - Supercaffè 0:1.

LESTVICA: Supercaffè 10, Zaule Rabuiese 9, Fortitudo 8, Campi Elisi in Montebello 7, Costalunga, S. Sergio in Giarizzole 6, CGS in Olimpia 5, Portuale, Breg in Campanelle 4, Azzurra 3, Muggesana in Domio 2, Don Bosco in Opicina 1.

PRIHODNJE KOLO: Breg - Portuale.

NAJMLAJŠI

SAN GIOVANNI - BREG 2:0 (2:0)

BREG: Rapotec, Kalc, Strain, Švab, Laurica, Ferluga, Mondo, Grilanc, Maver, Švara (v d. p. Gropazzi), Čuk.

V okrnjeni postavi so naivni Brežani v gosteh pri Sv. Ivanu žal izgubili. Oba zadetka so domačini dosegli v prvem polčasu, v katerem so bili v popolni premoči. Tehnično močnejši Svetoivančani so z lahkoto prodirali v Bregovo obrambo. No, naši fantje so v drugem polčasu le vzpostavili ravnotežje, a žal niso bili zmožni zmanjšati zaostanka. Upati je, dabodo Brežani prihodnjo tekmo končno igrali s popolno postavo. (L. Š.)

ZARJA ADRIAIMPEX - CGS 0:6

ZARJA: Plehan, Pavatič, Kralj, Osič, Krašovec, Reja, Umek, Castellano, Renčelj, Cinti, Blason, Vremec, Čok, Kariš.

Zelo čudna tekma med Zarjo in CGS. Gostje so zmagali z neoporečnim 6:0, vendar na igrišču sta si stali nasproti povsem enakovredni moštvi. Zarjani niso nikakor odigrali podrejene vloge. Nasprotnik pa je tudi s pomočjo srečnega naključja najprej povedel. Zarja je reagirala z odločnimi napadi, a se je tako neizogibno izpostavila protinapadom hitrih nasprotnikov, ki so imeli lahko pot do gola. (M. Ž.)

DOMIO - PRIMORJE 0:2 (0:1)

PRIMORJE: Franza, Vili Emili, Puntar, Osi, Aldo Pahor, Gerbassi, M. Emili, Savi, Stolfa, Sardoč in Kristjan Pahor.

Naši so igrali agresivno in napadalno. Že v prvem polčasu so zgrešili veliko zadetkov, v 15. minuti pa je Savi direktno iz prostega strela zatresel mrežo. V drugem polčasu je Sardoč podvojil. Naši bi lahko dosegli več zadetkov proti sicer šibkejšim nasprotnikom, a najprej Emili in nato Pahor sta zgrešila že narejena zadetka. (Maxi)

Bregovi cicibani so proti ekipi Zaule Rabuiese izbojevali prvo točko

LESTVICA: Azzurra 6, Juventina 5, Audax in Cormonese 4, Isontina, Itala in Villesse 3, Pro Romans, Corno in Medea 2, Lucinico in Natisone 1.

ZAČETNIKI
Skupina A

PONZIANA A - ZARJA ADRIAIMPEX 0:0

ZARJA: Poropat, D. in K. Pussini, M. in D. Grgič, Tence, Biondi, Metlika, Umek, Kočevar, Possega, Jurinčič, Ražem, Družina.

Zarja se je spoprijela s solidnim nasprotnikom in končni izid je, sodeč po prikazani igri, že uspeh. Resnici na ljubo so zarjani tokrat igrali res slabo. Začeli so sicer dobro, vendar le prvih 10 min. Nato se je nekaj zataknilo na sredini igrišča tako da je nasprotnik vzel pobudo v svoje roke. Drugi polčas je bil še slabši in zahvaliti se moramo le borbenosti Zarjine obrambe, da je bazovsko moštvo neporaženo zapustilo igrišče. (M. Ž.)

OSTALI IZIDI 4. KOLA: Esperia - Campanelle 0:0, Servola - S. Andrea 0:2, Soncini A - Domio 9:0, Supercaffè - Portuale 2:0, Altura - Fani B 2:0, S. Luigi B - S. Giovanni 0:3.

LESTVICA: S. Giovanni 8, Zarja Adriaimpex 7, Soncini A in Supercaffè 6, S. Andrea in Ponziana 5, Altura 4, Portuale in Domio 3, Campanelle, S. Luigi B in Esperia 2, Muggesana, Servola in Fani B 1.

PRIHODNJE KOLO: Zarja Adriaimpex - Servolana.

Opicina je bila spretnejša od mlajših cicibanov Zarje Adriaimpex

OSTALI IZIDI 5. KOLA: Portuale - Triestina 1:0, Giarizzole - Montebello 0:0, Olimpia - Opicina 4:0, Zaule Rabuiese - S. Andrea neod., Fortitudo - Don Bosco 2:0, S. Sergio - Campanelle 6:0.

Na Goriškem

NATISONE - JUVENTINA ASS. CARNICA 1:3 (1:2)

STRELCI: Marko Devetak, Marino Peteani, Kobal.

JUVENTINA: Peric, Devetak, Bais, Petean, Peršolja, Marino Petean, Marvin (Ferfolja), Kobal, M. Devetak, Gergolet, Dario Lakovič, Di Bert, Candotti.

Proti skromni postavi so igralci združene postave slavili zmago in tako obdržali vodilno mesto na lestvici. Za Ferfoljeve varovance se je tekma začela slabo, saj so domačini zaradi napake obrambe prvi prešli v vodstvo. Boljša tehnična in fizična pripravljenost gostov pa sta prispevali, da se je Juventina razigrala in v nadaljevanju dosegla tri zadetke. (M. P.)

IZIDI 3. KOLA: Isontina - Audax 0:1, Cormonese - Corno 4:1, Medea - Lucinico 2:2, Pro Romans - Azzurra 1:2, Juventina - Itala 3:0.

Skupina B

SAN SERGIO - PRIMORJE 3:2 (2:1)

STRELCA ZA PRIMORJE: Širca, Princival

PRIMORJE: Emili, Pahor, Purič, Rebula, Guštin, Nadlišek, Princival, Kuk, Širca, Sardoč, Husu.

Po lepi igri obeh ekip so domačini, čeprav s težavo, zasluženo zmagali. Prav domačini so prešli v vodstvo z osebno akcijo napadalca, ki je zaključil z diagonalnim strelom. Kmalu zatem so še podvojili iz prostega strela. Za rdeče-rumene je prvi zadetek dosegel Širca, ki je preigral branilca in streljal. Vratar je žogo odbil, toda napadalec Primorja je bil spreten in je realiziral. V drugem polčasu so domačini dosegli še tretji zadetek z močnim strelom zunaj kazenskega prostora. To prednost pa so dosegli predvsem po zaslugi dveh igralcev, enega na sredini igrišča in drugega v napadu. Sodelovala sta v vseh akcijah in bila zelo nevarna. Gostje so zmanjšali razliko z zelo lepim zadetkom Princivala po predložku Sardoča. Proti koncu tekme Prosečani niso izkoristili zmede gostiteljev. (Š. M.)

OSTALI IZIDI 4. KOLA: Ponziana B - Roianese 3:0, Opicina - Fortitudo 1:0, Soncini B - CGS 3:0, Chiarbola - Zaule Rabuiese 6:0, Costalunga - S. Luigi A 2:1, Don Bosco - Fani A 0:5.

LESTVICA: S. Sergio 8, Ponziana B 7, Fulgor, Soncini B, Opicina in Costalunga 6, S. Luigi A 5, Fani A 4, Chiarbola in Primorje 3, CGS in Fortitudo 1, Don Bosco, Zaule Rabuiese in Roianese 0.

PRIHODNJE KOLO: Primorje - Ponziana B.

Na Goriškem

MLADOST TRATT. AL LAGO - PIERIS 2:0 (0:0)

STRELCA: P. Gergolet in Černigoj.

MLADOST: Zanier, Farra, Trampuž, A. Gergolet, Černigoj, Lavrenčič, P. Gergolet, Pisk, Ambrosi, M. Gergolet, Gallo, Subani, Lorenzut.

Srečanje v prvem polčasu ni bilo zanimivo, saj so domači igrali dokaj zmedeno. V nadaljevanju igre pa so naši predstavniki predvajali odločnejšo igro in zasluženo zmagali. (A. G.)

IZIDI 4. KOLA: Ronchi - San Michele 2:1, San Marco - Pieris 0:2, Staranzano - Mladost 2:0, San Piero - Turriaco 0:1, Romana - San Canzian 0:3, Monfalcone - Gradese 3:1, Aris - Fogliano prek.

LESTVICA: Staranzano 8, San Canzian, Ronchi in Pieris 6, Fogliano in Monfalcone 5, Mladost, Vermegliano in Turriaco 4, Gradese 3, Aris 2, Romana 1, San Piero, San Marco in San Michele 0.

CICIBANI
Skupina A

BREG - ZAULE RABUIESE 0:0

BREG: Jercog, Lovriha, Bandi, Čuk, Čurman, Stefani, D. Sancin, I. Šik, Slama, Zedda, S. Sancin, Demarchi.

Končno so mladi Brežani dosegli prvo točko. Igrali so res dobro, izkazal se je predvsem vratar Jercog, ki je lepo ubranil vse nasprotnikove napade. Med ostalimi sta se izkazala Bandi in Stefani. Škoda le, da so bili mladi Brežani premalo učinkoviti, saj bi lahko tudi zmagali, če bi v napadu igrali odločneje. (E. B.)

OSTALI IZIDI 4. KOLA: Portuale - Ponziana A 2:1, Fortitudo B - Supercaffè 1:1, Domio - Opicina A 0:16, S. Andrea - Fani Olimpia 1:7.

LESTVICA: Opicina A in Fani Olimpia 8, Ponziana A 6, Supercaffè 5, S. Andrea in Portuale 4, Fortitudo B 3, Breg in Zaule Rabuiese 1, Domio 0.

PRIHODNJE KOLO: Breg - S. Andrea.

Skupina C

BOR - SONCINI A 0:4

BOR: Urdih, Furlanič, Bergagna, Ban, Domio, Kariš, Brazzani, Omari, Fischer, Tence, Gregori.

Poraz borovcev proti prvouvrščenemu Sonciniju sodi med pričakovane izide, Soncini je zelo kvalitetno moštvo, sad izčrpne selekcije. Z igro naših smo lahko zadovoljni. Pokazali so spet določen napredek, zlasti v igri v sredini, medtem ko morajo učvrstiti in bolje organizirati igro v obrambi. Glede napada samega pa so borovci še vedno preveč statični. Posebno pažnjo je treba posvetiti igri brez žoge.

Med zaslužne pohvale za borbenost je treba tokrat omeniti Kariša, Bergagno in Bana. Nekaj dobrih posegov je opravil Urdih, obetajoča pa sta bila krstna nastopa Domia in Omarija. (D. V.)

PRIMORJE - VIVAI BUSÀ 3:0

PRIMORJE: Husu (Ostrouška), Braini, Vinci (Škrk), Carli, Lovrečič, Šemec (Sardoč), Žarko Bukavec (Budin)

Potem ko so rdeče-rumeni v prvem polčasu zgrešili veliko zadetkov so igrali odločneje in kar trikrat zatresli nasprotnikovo mrežo. Najprej je gol dal Lovrečič, takoj za tem je Braini podvojil. Tretji zadetek je bil avtogol. Naši bi lahko razliko v golih še povečali, a so bili preveč netočni pred vratmi. (Maxi)

OSTALA IZIDA 4. KOLA: Fulgor - Campanelle 1:1, Chiarbola - Montebello 1:5.

LESTVICA: Soncini A 8, Fulgor 6, Ponuziana B, Primorje in Montebello 4, Campanelle, Bor in Chiarbola 2, Vivai Busà 0.

PRIHODNJE KOLO: Bor - Primorje.

MLAJŠI CICIBANI
Skupina A

ZARJA ADRIAIMPEX - OPICINA 2:6

Strelca: J. Gregori, Rismondo.

ZARJA: Metlika, Sossi, J. in D. Gregori, Križmančič, Babuder, Vattovani, Rismondo.

Tekma je bila že od samega začetka zelo napeta. Obe moštvi sta se odlikovali predvsem po borbenosti. Igralci Opicine so bili spretnejši predvsem v zaključevanju in so bili zato kar šestkrat uspešni. Zarjani so prvič v tem prvenstvu dali dva gola, kar je vsekakor spodbudno za bodoče nastope. (M. Ž.)

OSTALI IZIDI 4. KOLA: Portuale - S. Andrea B 2:0, Vivai Busà - Zaule Rabuiese 9:0, Ponziana - Muggesana 0:1.

LESTVICA: Muggesana in Opicina 7, Portuale 5, Costalunga, Ponziana in Vivai Busà 4, S. Andrea B 2, Zarja Adriaimpex in Zaule Rabuiese 0.

PRIHODNJE KOLO: Zaule Rabuiese - Zarja Adriaimpex.

Na Goriškem

SOVODNJE - AZZURRA 4:0 (1:0)

STRELCA: Devetak (3) in Petejan.

SOVODNJE: Florenin, Fajt, Devetak, Petejan, Pellegrin, Zanfagnin, Peteani (Ožbot). E. in B. Kovic, Cotič, Piras.

Cicibani Sovodenj nadaljujejo z zmagami. V srečanju proti Azzurri se je posebno izkazal Devetak, ki je bil tudi trikrat uspešen. Med ostalimi si pohvalo zaslužita Petejan ter vratar Florenin, ki je v prvem polčasu ubranil dva nevarna napada gostov. (E. Č.)

ISONTINA - JUVENTINA 1:2 (0:1)

STRELCA: Sošol in Prinčič.

JUVENTINA: Bonan, Sošol, Prinčič, A. in J. Plesničar, Lutman, Klanjšček, Rossano, Koršič, Mažgon.

Mladi predstavniki Juventine so na gostovanju v Šlovrencu zabeležili prvo prvenstveno zmago. Uspeh, ki so ga dosegli z zadetkoma Sošola in Prinčiča, bo vsekakor prispeval, da bodo oslej cicibani Juventine zaigrali bolj samozavestno. (Iztok Prinčič)

IZIDI 3. KOLA (goriška skupina): Isontina - Lucinico 3:7, Juventina - Sovodnje 0:7, Azzurra - Sanrocchese 1:2.

LESTVICA: Sovodnje in Sanrocchese 4, Lucinico 2, S. Anna in Azzurra 1, Juventina in Isontina 0.

RONCHI - MLADOST 6:3 (5:0)

STRELCI: Soban, Nardon, Jelen.

MLADOST: Černic, Gorjan, Peric, Jelen, Nardon, Soban, Pahor, E. Ferletič, M. Ferletič, Sergo, E. Isoni in M. Isoni.

Po dveh zaporednih zmagah so Doberdobci klonili pred razigranimi Rončani. Resnici na ljubo je treba povedati, da so se Frandoličevi varovanci predstavili na igrišču dokaj utrujeni zaradi šolskega izleta. To dejstvo je botrovalo, da so v prvem polčasu zaigrali zmedeno, kar so domači zelo dobro izkoristili in dosegli 5 zadetkov.

IZIDI 3. KOLA (tržiška skupina): San Piero - Turriaco 1:5, Aris - Staranzano 1:3, Vermegliano - San Marco 2:0, Monfalcone - Ronchi 2:6, Mladost - Pieris 3:2.

LESTVICA: Mladost, Turriaco, Staranzano in Ronchi 4, Vermegliano 2, San Piero, Aris, San Marco, Monfalcone in Pieris 0.

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 1000.- din, naročnina za zasebnike mesečno 6.000.- din, trimesečno 17.000.- din, letno 60.000.- din, upokojenci in študenti mesečno 4.500.- din, trimesečno 12.000.- din, letno 45.000.- din. Za organizacije in podjetja mesečno 7.000.- din, letno 75.000.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglasi - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 60.000 lir. Finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 90.000 lir. Mali oglasi 700 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik **Marko Waltritsch**

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

19. oktobra 1988

Po odločnem nasprotovanju številnih politikov

Kapplerjevi vdovi Gertrudi prepovedali prihod v Italijo

RIM — Esesovski polkovnik Herbert Kappler bi bil nedvomno zadovoljen, da je njegova vdova Annelise Gertrude Wenger dvignila toliko prahu v Italiji, ker se je hotela vrniti, da bi predstavila knjigo spominov na moža. Bržkone ga ne bi motilo, da ga je v knjigi prikazala v drugačni luči, tako da se ne bi niti sam spoznal.

V knjigi Peljala te bom domov je namreč Kappler prava dobričina, do Židov je prijateljsko razpoložen in celo nasprotuje njihovi deportaciji, saj je zlato od rimskih Židov prejel, le da bi jim pomagal, a to krvnika Ardeatinskih jam bržkone ne bi motilo. Nad takim pisanjem, pravim ponarejanjem zgodovine se je Italija zgrozila. Papir navsezadnje prenese vse, da pa bi se v Italijo vrnila ženska, ki je na veliki šmaren leta 1977 rešila moža iz vojaške bolnišnice Celio, je bilo vseeno prehudo, tako da se je Kapplerjeva morala včeraj odpovedati obisku.

Pravosodni minister Vassalli se je namreč odločno postavil po robu, da bi se Kapplerjeva vdova vrnila v Italijo in ji to z brzojavko tudi sporočil. Zunanji minister Andreotti pa je notranjega ministra Gavo pozval, naj proglasi Gertrudo Kappler za nezaželeno osebo. Predsednica poslanske zbornice Jottijeva je pozdravila Vassallijevo pobudo in zaželela, da bi odražala stališče vlade, ker bi prihod Kapplerjeve vdove žalil spomin žrtev Ardeatinskih jam. Jottijeva je še poudarila, da bi obisk sovpadal s petdesetletnico sprejetja rasističnih zakonov v Italiji, kar bi bilo še bolj nedopustno. Obisku Kapplerjeve nasprotuje tudi združenje židovskih žena, ki je včeraj izrazilo svoje ogorčenje in pozvalo italijansko vlado, naj prepreči »tak provokatorski izziv«.

Založnik knjige Kapplerjeve vdove Cesare Ardini se je oddahnil, saj je tudi sam nasprotoval temu obisku, ker se je bal, da bi to negativno vplivalo na prodaje. Knjigo bodo torej izdali brez napovedane tiskovne konference Gertrude Kappler. Ardini je seveda navajal, da nasprotuje obisku, ker bi to odpiralo komaj zaceljene rane. Tudi sam je poskusil, kaj pomeni nemški teror, ker so ga leta 1944 deportirali. Knjiga bo v prodaji po vsem sodeč že prihodnji teden. Založnik si obeta dobro prodajo, saj je tudi v Italiji precej ljudi, ki zagovarjajo tako revizijo zgodovine, kot jo je v svoji knjigi servirala Kapplerjeva vdova.

Razplet v preiskavi o smrti navijača Filippinija

V Milanu aretirali domnevna morilca

MILAN — Dan po smrti nogometnega navijača Nazzarena Filippinija, ki ni preživel divjega pretepa po tekmi Inter - Ascoli, so v Milanu aretirali 30-letnega Maura Rossija in 23-letnega Marcella Ferrazzija. Oba huligana sta menda sodelovala pri pretepu nesrečnega Filippinija, milanski preiskovalci pa so jima prišli na sled s pomočjo televizijskih in fotografskih posnetkov kolegov iz Ascoli Picena.

Mauro Russo je doma iz kraja Torremaggiore pri Foggii, vendar že dolgo let stanuje v Milanu, kjer je v službi pri nekem parkirišču. Marcello Ferrazzi pa je domačin, ki si služi kruh kot avtoprevoznik. Prvi je včlanjen v huligansko skupino Boys, drugi pa se je družil z organizacijo navijaških skrajnežev Skins. Obe skupini navijata - na dokaj divjaški način - za Inter, v Ascoli Piceno pa sta se domnevna morilca podala z organizirano avtobusno vožnjo. Na domu aretiranega Ferrazzija so preiskovalci našli ducat nožev, kije in strašilno pištolo.

Milanski preiskovalci so zasledili tudi študenta, ki je menda sodeloval pri pretepu, na sumu pa imajo še neko četrto osebo.

Na sliki (telefoto AP): **huligan Marcello Ferrazzi**

Nobelovo nagrado za ekonomijo so letos prvič podelili francoskemu strokovnjaku

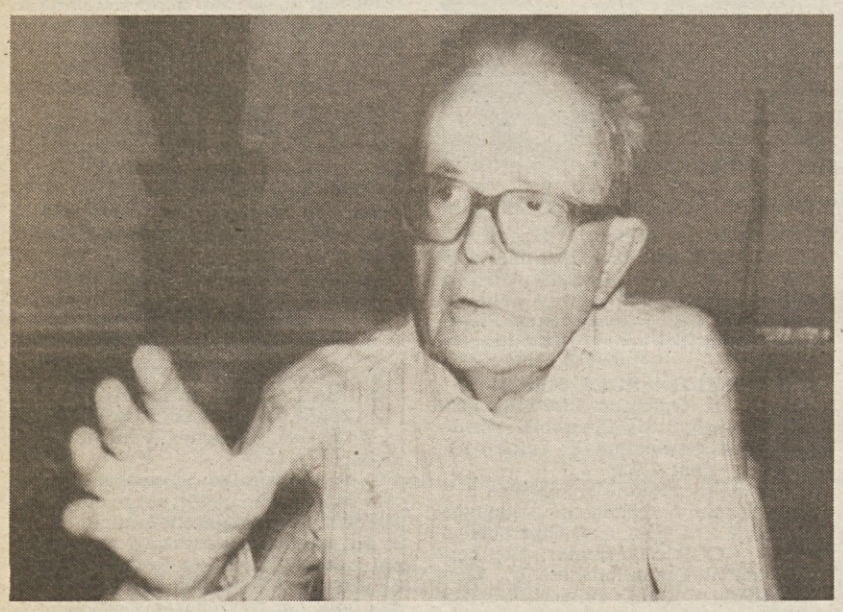

PARIZ — Nobelovo nagrado za ekonomijo je letos prejel francoski ekonomist Maurice Allais. Nagrada za to stroko je razmeroma nova, saj jo podeljujejo šele od leta 1969. Allais se je rodil v Parizu pred 77 leti, od leta 1980 pa je v pokoju in je stalni član Mednarodnega inštituta za statistiko in ekonometrijo pri združenju American Economic Association.

Izšolal se je na pariškem zavodu za ekonomske vede Ecole polytecnique s specializacijo rudarskega inženirja. Skoraj deset let je vodil gospodarstvo francoskih rudnikov, stalno pa se je ukvarjal z gospodarsko in družbeno problematiko tega sektorja. V šestdesetih letih je bil ravnatelj francoskega centra za znanstvene raziskave. Allais je prvi Francoz, ki je dobil Nobelovo nagrado za ekonomijo.

Komisija za podeljevanje Nobelovih nagrad je v motivaciji orisala izredno bogato Allaisovo življenjsko delo. Največ zaslug pa je dosegel na področju, ki je že od nekdaj osrednja tema obravnav med ekonomisti svetovnega slovesa. Allais je na podlagi dolgoletnih raziskav sestavil seznam dejavnikov, ki urejajo sicer kaotično ekonomsko strukturo. Tem dejavnikom je nadel svojevrstno ime »nevidna roka«, in lahko odločajo oziroma koordinirajo posamezne in neodvisne izbire državnega ekonomskega programa. Že v štiridesetih letih pa je Allais sestavil pravcate matematične formule, s pomočjo katerih je mogoče vnesti v državno gospodarstvo ustrezno ravnovesje.

Allaisovo geslo se namreč glasi: Noben posameznik ne obogati, ne da bi koga drugega pahnil v revščino. Kriteriji, ki uravnovešajo državni gospodarski sistem, pa se avtomatično prenašajo tudi na manjše, celo družinske proračune. Najpomembnejši Allaisovi deli sta »Ekonomska disciplina« in »Ekonomija in interesi«.

Na sliki (telefoto AP): **francoski ekonomist in dobitnik Nobelove nagrade Maurice Allais.**

Nadaljuje se agonija japonskega cesarja

TOKIO — Od 19. septembra, ko se je prvič pojavila hujša zdravstvena kriza, so japonskemu cesarju Hirohitu vbrizgali v krvni obtok preko devet litrov krvi, pravi rekord, ki zgovorno priča o zdravstveni politiki, ki jo vodijo cesarjevi zdravniki.

Cesarju ne dopuščajo, da bi umrl in to je trenutno najbrž jasno vsem, Japoncem in zunanjim opazovalcem. Iz cesarjeve palače sicer ne prodirajo v javnost podatki o Hirohitovi bolezni, zaradi globoko zakoreninjenega prepričanja, da je treba zamolčati besedo »rak«. Pa vendar je hiranje japonskega cesarja že mesec dni prva vest vseh televizijskih in radijskih dnevnikov, klinični podatki o vročini in pulzu umirajočega Hirohita pa so redno deležni časti objave na prvi strani vseh japonskih dnevnikov. Tudi vlada je popolnoma ustavila svoje delovanje, nihče od ministrov ne sme iz Japonske, diplomatska dejavnost pa je paralizirana. To seveda še ne pomeni, da so se Japonci »ustavili« v pričakovanju, da jih zapusti cesar-božanstvo.

Dnevnik Asahi šimbun je sicer objavil podrobno poročilo o razpletu cesarjevega rakastega obolenja, a je bil zaradi tega tarča terorističnega atentata, ki ga je izvedla skupina skrajnodesničarskih teroristov.

Zgodovinska razsodba kalifornijskega sodišča

SAN FRANCISCO — *Tatvina duhovne lastnine, to je bila zgodovinska obsodba na račun verske sekte v ZDA priseljenega Južnega Korejca Sung Myung Moona, ki jo je izreklo kalifornijsko vrhovno sodišče. Obsodba je zgodovinska zaradi tega, ker so v Združenih državah vselej striktno spoštovali z ustavo zajamčeno svobodo veroizpovedi in so vsa sodišča po vrsti odklonila tožbe proti raznim verskim sektam, ki so se preko Atlantika v zadnjih desetletjih množile kot gobe po dežju. Te verske sekte sicer niso izbirale sredstev, da bi priklicale v njihov krog čimveč (ponavadi so izbirale tiste s debelejšimi denarnicami) mladih, vsaka tožba pa je bila doslej zaman.*

Kalifornijsko vrhovno sodišče je tako priznalo dekletoma, katerih imeni sta sicer neznani, pravico, da prosita za povračilo denarne in duševne škode, ki sta jo utrpeli v obdobju, ko sta zahajali k južnokorejski sekti »moonov«. Sklep sodišča je tako zgladil pot številnim drugim tožbam, ki so vselej doslej trčile na zgoraj omenjeni ustavni princip. Vodstvo verske sekte se bo sicer pritožilo na ameriško vrhovno sodišče, kakorkoli pa se bo pravda zaključila vseeno predstavlja pomembno novost v zaščiti posameznika pred prefinjenimi in večkrat nezakonitami metodami trgovcev duš.

Bombni atentat v Pamploni

V baskovski Pamploni je izgubil življenje pripadnik guardie civil, drugih sedem je bilo ranjenih, ko je v neposredni bližini njihovega vozila eksplodiral s trotilom natrpani avtomobil (Telefoto AP)

Joan grozi Nikaragvi

MIAMI — Prebivalstvo Nikaragve zaskrbljeno pričakuje prihod orkana Joan, ki zaenkrat sicer še pesti Kolumbijo, a bi moral že v prihodnjih dneh oplaziti deželo.

Orkanu pravijo tudi Karibski bes, nastal pa je iz meteorološkega koktajla tropskih depresij, ki so se zbirale pri 12 stopinjah severne širine in 74 stopinjah zahodne dolžine. Meteorologi so izračunali, da se orkan premika s hitrostjo 20 kilometrov na uro, spremlja pa ga veter, ki piha s hitrostjo 130 kilometrov na uro.

V Managui so se oblasti pripravile na obisk orkana in prebivalcem svetovale, naj se zaprejo v svoja stanovanja in naj nikar ne silijo zaman na ulice. Orkan Joan bi namreč lahko še povečal svojo razdiralno moč.

V Indijo se je letos zateklo več tisoč tibetanskih beguncev

DHARAMSALA (Indija) — Tibet je po lanskoletnih neredih zapustil nov val beguncev, ki iščejo zatočišče pred vse hujšo represijo kitajskih oblasti. V zadnjem letu je namreč postalo življenje v tibetanskih mestih, vaseh in v budističnih samostanih dejansko nemogoče. Te so besede številnih lam (budističnih menihov), ki so se zatekli v Dharamsalo na severu Indije, kjer od leta 1959 živi duhovni vodja Tibetancev dalajlama. Po njihovih izjavah je več kitajskih družin zasedlo samostane, v številnih pa so tibetanski menihi sedaj celo v manjšini. Novi naseljenci so večinoma civilisti, ki v samostanih odpirajo trgovinice in kioske z osvežilnimi pijačami. Svoje prispeva tudi policija, ki redno pregleduje samostane v iskanju sovražnega gradiva, saj so prav menihi najbolj zvesti zagovorniki tibetanskega nacionalnega ponosa in so organizirali lanskoletne protikitajske demonstracije.

Načelnik dalajlamove varnostne službe je dejal, da se je v Indijo v tem letu zateklo že več tisoč Tibetancev, ki so se kljub nevarnosti odpravili na dolgo in naporno pot preko Himalaje. Potovanje traja namreč več mesecev, begunci pa se izmikajo vasem, kjer je vojaška kontrola bolj učinkovita, in s slabo opremo premagajo tudi 6 tisoč metrov visoke prelaze.

Indijske oblasti Tibetancem ponavadi ne priznajo statusa političnih beguncev. To pa pomeni, da v državi ne uživajo nobenih pravic. V Indiji že od leta 1959 živi preko sto tisoč Tibetancev, ki so se odločili, da bodo dalajlami sledili v begunstvo. Večinoma so ti naseljeni na severu indijskega glavnega mesta.

IZ SVETA MOTORJEV

MESEČNA PRILOGA PRIMORSKEGA DNEVNIKA
Ureja: **IVAN FISCHER**

Št. 12
Oktober 1988

T15C

BLAUPUNKT

Autohifi

NAJNOVEJŠI MODELI pri

TRIESTE CAR AUDIO

TRST — Ul. della Geppa 10/B,
tel. 61026 - 69358

Po štirih letih pomembne spremembe pri Lanciini themi

V theminem razvoju motorji s 16 ventili

Med italijanskimi limuzinami višjega razreda je lancia thema prav gotovo tista, ki je v zadnjih letih imela največ uspeha. Še več, lahko rečemo, da je od njenega rojstva, v sedaj že oddaljenem letu 1984, ta razred v Italiji zabeležil dokajšen napredek kar zadeva prodajo. Po štirih letih pa je kazalo opraviti tudi majhen face-lifting. In zunanje spremembe so res malenkostne, tako da bo površni opazovalec le s težavo ugotovil, če gre za staro ali za novo themo. Najbolj vidna je drugačna, nova oblika žarometov, ki so sedaj nekoliko manj kvadrasti, bolj podolgovati. Če bo potem opazoval boljše, bo videl, da so v zadku izginile tudi tablice z oznako modela in da so se preselile v nos, različna pa so tudi platišča. Vendar pa se s tem vse zunanje spremembe nehajo. Zunanjost theme ostaja prej ko slej prijetna, oblika je klasična, design pa sedaj že jasno kaže, da je nastajal v zgodnjih osemdesetih letih.

Večje in pomembnejše novosti pa se skrivajo pod pokrovom motorja. Če je osnovni dvelitrski štirivaljnik, ki poganja themo i.e., ostal v bistvu nespremenjen, pa so se vse druge bencinske različice močno posodobile in pridobile na moči in poskočnosti. Tako je sedaj ljubiteljem theme na voljo dvelitrski motor s

na 2. strani ⇨

s 1. strani

16 ventili, kar seveda prispeva k izboljšanju zmogljivosti. Večji dovodni ventili omogočajo dotok večje količine zraka, kar pomeni, da motor lahko bolje izkoristi gorivo, kar je razvidno že iz primerjave tehničnih podatkov. Tako znaša največja moč šestnajstventilskega motorja 150 KM pri 6000 vrtljajih, največji navor pa 18,8 kpm pri 4000 vrtljajih, medtem ko so isti podatki pri osemventilski themi 119 KM/5250 vrtljajih in 16,8 kpm/3300 vrtljajih. Temu primerne so seveda tudi zmogljivosti: thema i.e 195 km/h, od 0-100 km/h v 10,5 sek, thema 16V i.e. 205 km/h, od 0-100 km/h 9,5 sek. Oba motorja imata dve odmični gredi v glavi, elektronsko vbrizgavanje goriva Bosch in elektronski vžig Marelli Digiplex, servovolan in servozavore ter posamične obese. Za oba modela je na voljo obilno dodatne opreme (seveda za doplačilo), ki gre od ABS preko samodejnega naravnanja višine od tal, do klimatske naprave in pomične strehe ter za model s 16 ventili tudi samodejni menjalnik.

Notranjost je sedaj mnogo bolj dodelana. Volan je nekoliko spremenjen, prevleke so kvalitetnejše, okrasi na vratih in na armaturni plošči, ki je kar se da klasična, vendar zelo popolna, pa so iz lesa neke afriške vrtnice, ki je videti kot orehova grčevina.

Od dvelitrskih bencinarjev nam ostane še thema turbo i.e., ki ima sedaj prav tako 4 ventile v vsakem valju: dva jeklena dovodna in dva odvodna iz natrijeve litine, ki omogoča boljšo disperzijo toplote. S turbinskim polnilnikom in s 16 ventili je thema sedaj še bolj »divja« kot doslej, seveda v dobrem pomenu besede. Thema ostaja zelo kultivirana limuzina, ki pa zna biti ob priliki še kako poskočna. O tem priča tako najvišja hitrost 225 km/h, pa tudi pospeški: 0-100 km/h v 7 sek., 0-1000 m v 27,4 sekunde. Pa tudi vse druge vozne značilnosti so prikrojene za kar najvarnejšo vožnjo: lega na cesti je izredna, volan je natančen, pa tudi čez petstopenjski menjalnik ne more nihče nič reči.

Motor je doživel nekaj sprememb: tako ima sedaj na primer overboost dve stopnji. Če pritiskate na pedal za plin tako, da preseže dve tretjini svojega teka, stopi v akcijo prva stopnja. Ko pa pritisnete krepko do konca elektronski računalnik popolnoma zapre waste-gate in pri tem nastane močan pritisk, zaradi katerega največji navor preseže 32 kpm. To pa traje kvečjemu 30 sekund, saj bi potem prišlo do nevarnih pojavov detonacije. Tudi turbina je sedaj manjša, kar pomeni, da začne delovati prej in z večjo postopnostjo. Turbinski kompresor je vodno hlajen tako se ne pregreje niti po dolgi in hitri vožnji. Motor ima dve dodatni gredi zoper tresljaje, tako da je tek kar se da umirjen in bi se skoraj zdelo, da imate pod pokrovom šestvaljnik.

Od bencinarjev sta tu še dva modela: 2.849-kubični šestvaljnik V6, in pa 2927-kubični osemvaljnik z 32 ventili, ki ga vgrajujejo v themo ferrari. Gre za najprestižnejša modela iz serije thema, ki pa sta namenjena povsem različnim odjemalcem. Šestvaljnik je vse prej kot športni avto, čeprav doseže najvišjo hitrost 205 km/h, je pa predvsem udobna reprezentačna limuzina. Povsem drugače je s themo 8.32: vse, od platišč do spojlerja v zadku govori o čistokrvnem športniku, namenjenem zelo zahtevnim odjemalcem. Osemvaljni motor požene themo 8.32 do najvišje hitrosti 240 km/h, pospeški pa so še boljši kot pri modelu s turbinskim polnilnikom.

Pa še besedo o turbodizlih. Na voljo sta dva modela, ki se razlikujeta po tem, da ima eden serijsko vgrajeno avtomatiko, drugi pa navaden petstopenjski menjalnik. Prostornino motorja so nekoliko povečali, od 2445 kub.cm na 2499 kub.cm. Temu primerno se je dvignila tudi največja moč, ki je bila prej 100 KM pri 4000 vrtljajih v minuti, sedaj pa je 118 KM pri 3900 vrtljajih. Povečal se je tudi navor in sicer od 22,5 na 25,5 kpm.Motor je še vedno nekoliko hrupen, kot se za dizel tudi spodobi, so pa zmogljivosti theme turbodiesel vsega spoštovanja vredne, saj dosega najvišjo hitrost 195 km/h, kot njena najrevnejša (vse je relativno na tem svetu) bencinska sestra.

Na voljo so tudi trije kombiji, ki jih poganjajo 16-ventilski dvelitrski motor, 16-ventilski turbo in pa turbodizel.

Omeniti je seveda treba tudi ceno novih modelov theme, ki so jih začeli prodajati 14. oktobra. Osnovni model thema i.e velja 28,6 milijona lir, thema i.e. 16V stane 30,7 milijona, thema turbo 39,9 milijona, thema turbo ds 31,7 milijona, najcenejši kombi (i.e. 16 V) velja 34,5 milijona , medtem ko boste za prestižno in hkrati športno themo 8.32 morali odšteti krepkih 65,5 milijona lir. Vse cene so »ključi v roke«, vendar pa imate možnost, da pri vsakem modelu nakupite za več milijonov lir bolj ali manj koristne dodatne opreme.

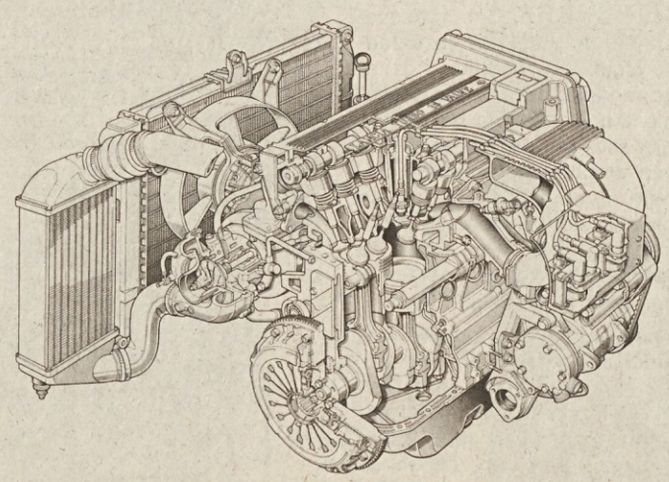

M19
MARCELLO GOMME TRIESTE
TRST - Trg Foraggi 8
Tel. 391203

R10
YORK
AKUMULATORJI
ELEKTROAVTOMOBILSKA DELAVNICA
»ROJC-ROICI« Ul. Giulia 28 - Tel. 568907 - TRST
• avtoradio • varnostne naprave

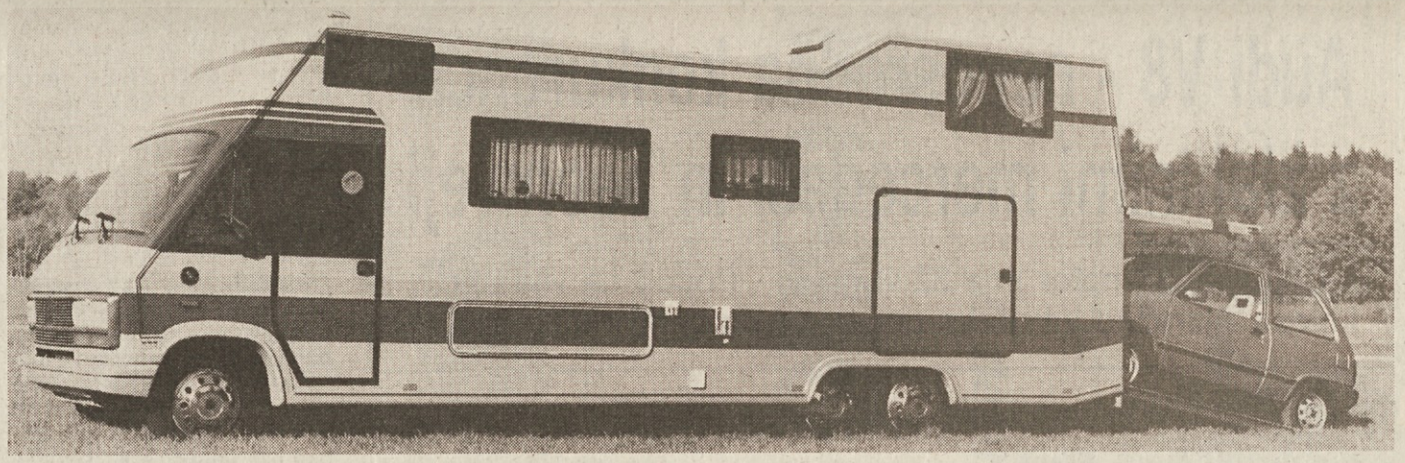

Velik uspeh za prikolice slovenske tovarne IMV

Bogata ponudba prikolic in avtodomov na letošnjem sejmu Caravan salon v Essnu

ESSEN — Caravan salon '88, najpomembnejša sejemska prireditev za počitniške prikolice, avtodome in drugo opremo za mobilne počitnice in prosti čas, je (prvi teden oktobra v zahodnonemškem Essnu) potrdila pričakovanja na tem področju: ljudje imajo vse več časa, boljši standard, želijo pa se (čim bolj udobno) vrniti k naravi. Temu trendu sledi seveda proizvodnja, ki je samo na tem sejmu predstavila okrog 1000 najrazličnejših oblik hotelov na kolesih.

Osnovna značilnost je torej izjemno bogata ponudba, pri kateri najbolj znani proizvajalci (glavnina jih je iz ZRN) ponujajo paleto 30 do 40 modelov prikolic. Razlike so v velikosti, teži, opremi, številu ležišč, barvnih kombinacijah, pa seveda tudi v cenah. Ob tako hudem konkurenčnem boju so cene zelo pomembno orožje. A zdi se, da se absolutno prikolice ne cenijo, relativno pa, saj so za enako ceno bolje opremljene in izdelane.

Ta velik zagon proizvajalcev je razumljiv. Po predlanskem zastoju pri prodaji prikolic v Evropi se je povpraševanje povečalo in izgleda, da bo prodaja letos za kakih sedem odstotkov boljša. Zdaj pa se glavne tovarne seveda borijo, da bi odščipnile delež te večje pogače. V ta boj se je odločno spustila tudi novomeška tovarna IMV s svojimi novimi modeli, ki so jih predstavili letos julija. Strokovne revije pa tudi konkurenti so jih dobro ocenili, še pomembneje pa je, da so všeč tudi kupcem, ki so jih na essenskem sejmu pokupili toliko, kot še nikoli doslej. Adrie so izgubile značilno močno temnomodro črto na stenah, pa modra okna, design je sodobnejši, izboljšave pa so še na drobnarijah. Konkurenti so z veliko mero nevoščljivosti hodili okrog novih adrij, saj jim je jasno, da so jih Jugoslovani tokrat prehiteli. S tem pa so pri IMV začeli uresničevati svoj veliki cilj: prešli so v višji evropski cenovni razred in začeli izgubljati dolgoletni sloves proizvajalca poceni prikolic.

Sicer na področju prikolic na tem in nekaj podobnih salonih v zadnjem času (Pariz, Jonköping) ni prišlo do kakšnih posebnih novosti. Odločnejši je »beli val«, torej mirnejša oziroma svetlejša barvna usmeritev. V prihodnje pa bo gotovo treba več storiti na uveljavljanju negorljivosti tako v izolacijskih materialih v stenah kot v umetnih snoveh za blazinjenje sedežev oziroma ležišč.

Izjemen vzpon pa je pri avtodomih. Prodajni agenti govorijo celo o več kot 20-odstotnem dvigu prodaje. Ob tem se postavlja vprašanje, kdo kupuje še vedno relativno draga tovrstna vozila, ki jih je skorajda nemogoče rentabilno izkoristiti. Poleg glavnih potrošnikov - agencij za sposojanje - kupujejo zlasti cenejše avtodome mladi ljudje (pari), ki so navdušeni nad »ciganskim« življenjem. Dražje si delijo po dve ali več družin (sorodniki ali prijatelji), oziroma starejši ljudje, ki so v pokoju in so takšna vozila glede na veliko časa in zmanjšanje fizične moči zanje nadvse primerna.

Ni treba omenjati, da se bije za te kupce prava vojna. V tem je šlo najdlje podjetje Westfalia, znano po pestri izbiri skromnejših avtodomov na osnovi Volkswagnovih kombijev. Kot grom je namreč udarilo na sejem z novim modelom california (povsem enako znanemu joker) z izjemno zmanjšano ceno na manj kot 40.000 zahodnonemških mark. S tem cenovnim udarom skuša Westfalia uničiti konkurenco, saj je znano, da v številnih delavnicah izdelujejo najrazličnejše bivalne avtomobile na osnovi popularnega Volkswagnovega kombija. Sicer pa je ob takem zanimanju za avtodome prišlo še do enega zanimivega pojava: številni najbolj pogosti proizvajalci podvozij z motorji (Fiat, Peugeot, Mercedes, Volkswagen) so opazili, da imajo izredno »iskano blago«, ki bi ga bilo mogoče še dražje prodati. Bolj pametno pa bi bilo pobrati vso smetano tako, da bi ves avtodom naredili sami. Tako se na tem področju obetajo zanimive reči.

Nezadržnemu klicu k naravi in mobilnosti so prisluhnili še marsikje. Tako je bilo na sejmu mimo številnih že znanih prizvajalcev prikolic, ki se odprejo in s pomočjo šotorskih nastavkov spremenijo v velike in prijetne bivalne prostore v naravi, vse več poskusov, kako običajne osebne avte spremeniti v »stanovanje«. Gre za vrsto bivalnih modulov, ki jih na različne načine pritrdijo na avtomobile, v njih pa je prostor in vse, kar sodi k udobju za dve do štiri osebe. Vsem je skupno nekaj: precej dragi so (stanejo vsaj toliko kot manjše počitniške prikolice), avti s tako težkim in zajetnim tovorom pa gotovo niso prijetni za vožnjo. Kot so pokazali sejmi s podobnimi »izumi« v preteklosti, gre v glavnem za inovacijske poskuse s precej kratko življenjsko dobo in brez pravega finančnega učinka.

BORIS LENIČ

Močan vzpon avtodomov je videti tudi v nadvse bogati ponudbi tako v spodnjem oziroma cenejšem razredu kot med vrhunskimi modeli. Pri teh so odpravili glavno pomanjkljivost tovrstnega hotela na kolesih, to je premajhna možnost gibanja, ko je avtodom postavljen v kampu. Pri večjih modelih so v zadnjem delu postavili pravo garažo za manjše osebne avtomobile, nad njo pa je še dovolj prostora za razkošno spalnico. Na fotografiji nad naslovom je model Bawemo, dolžine 8,30 metra, sicer pa imajo takšne garaže že 7,60 metra dolgi avtodomi.

Edina prava novost essenskega sejma je bila nova generacija prikolic Adria (pod naslovom), ki so zelo priljubljene tudi v Italiji. Značilnost dveh osnovnih vrst z imenom optima in forma je nov design, barvna umirjenost, plastična plošča nad ojesom (to je novomeška inovacija) in nova blagovna znamka.

E11

AVTOMEHANIČNA DELAVNICA

»ENZO«

OPČINE

Bazoviška ul. 60

Tel. 214618

Audi V8 - neposredna konkurenca z žlahtnimi mercedesi in beemveji

Osemvaljni motor ima 32 ventilov - Pogon na vsa štiri kolesa - Izrazito luksuzna oprema - Za ceno ne vprašajte

Štirje kromirani in med seboj speti krogi, ki že dolga leta veljajo za Audijev obči simbol, že dolgo časa niso čepeli na tako imenitnem avtomobilskem nosu kot tokrat. Novi audi V8 niti za hip ne skriva, kaj hoče biti: vrhunska in visokozmogljiva limuzina z nadvse imenitno tehniško vsebino, s prepričljivim videzom in z odličnimi voznimi lastnostmi, namenjena predvsem tistim - prav tako visokozmogljivim - kupcem, ki raje kot to, da bi sedli na zadnjo klop in gledali šoferju v hrbet, sami sedejo k volanskemu obroču in - uživajo.

Audi V8 je nastal iz doslej največjih audijev 100/200. Vendar so dovolj že prsti ene roke, da bi z njimi našteli vse tiste dele, ki so jih tehniki pri tem ponovili. Novi audi je ne le po merah, ampak tudi za oči daljši, širši in v celem mogočnejši od svojih hišnih prednikov. Odbijača sta odločneje in niže zavihnjena k tlom, obrobe blatnikov so izrazitejše, žarometa in zadnje luči so večje (zavoljo vgrajenih barvnih filtrov, čeprav zadnje utripalke svetijo rumeno, so stekla vseh zadnjih luči na videz rdeča), zadek je nasploh zajetnejši kot pri audijih 100 ali 200, nos pa je - precej podobno kot pri mercedesih - oblikovan v zavihek prednjega pokrova z dvema vzdolžnima gubama in široko masko vred. Sredi te maske so že omenjeni štirje krogi.

Sla po prestižu se nadaljuje v notranjosti: z zelo temeljito oblikovanimi ter v usnje (ali v dragoceno blago) odetimi sedeži, z usnjenim volanskim obročem in prestavno ročico, z vsemi potrebnimi in hkrati zelo preglednimi merilniki zapolnjeno armaturno ploščo, z zajetnim sredinskim grebenom, kjer je prostor za manjkrat uporabljena stikala ter za že k osnovni ceni prišteta visokokakovostno radiokasetofonsko napravo in klimatski aparat. Pa še: razkošne preproge in druge obloge v vozilu ter do visokega sijaja zglajen žlahtni les na vmesnih robovih.

Čvrsta vrata z zelenkastimi protitoplotnimi in električno vodenimi šipami zapro za seboj tudi skoraj vsakršno zvočno zvezo z zunanjostjo, celo z motorjem, ko ta steče. K obilju serijske opreme pa sodijo tudi ogrevana ključavnica v voznikovih vratih, ogrevane brizgalke za vodo na prednjo šipo in električno uravnavani ter ogrevani zunanji ogledali. Audiji V8 so na voljo v dolgi vrsti lepih barv s kovinskimi ali bisernimi odtenki. Tudi notranjost je pri tem z zunanjo barvo vedno skladna.

Bistvo vozila je seveda v njegovem nosu: osemvaljni motor, V-oblike in razmaknjen pod natančnim kotom 90 stopinj; po dve odmični gredi v vsaki glavi; po štirje ventili za vsak valj; glava in blok iz aluminija, blok še posebej ojačen s silicijem; pa aluminijasti in cinjeni bati; ter podatek, da je ta blok s 409,5 mm dolžine in 28,1 kg teže najlažji med sebi enakimi.

Motor je seveda v celem na novo zasnovan, čeprav so mere valjev in gibi batov enaki kot pri že znanih štirivaljnikih V 16, iz volkswagnov. Enaki sta tudi obe glavi. Odmični gredi za izpušne ventile žene zobati jermen, ostali dve pa sta z verigama povezani s prvima dvema. Vsi zobati in klinasti jermeni tega motorja so samodejno napenjajoči se in vzdržljivi do konca motornega življenja. Hkrati pa je v tem motorju še cela vrsta zanimivih tehničnih potankosti: na primer spretno v blok vgrajeni različni dodatni elementi, da je cevi ob mo-

na 5. strani ⇨

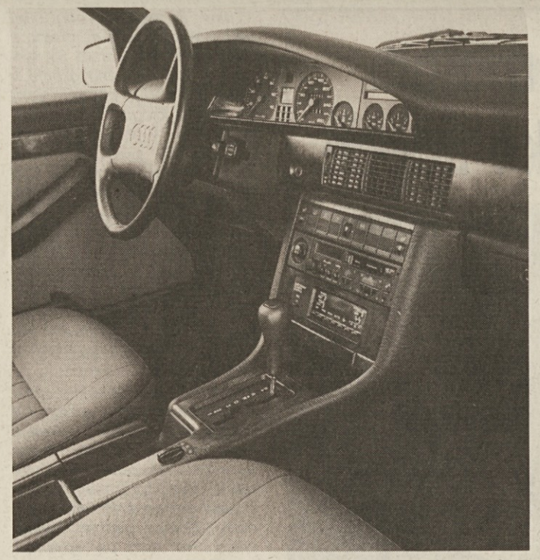

⇨ s 4. strani

torju čim manj; pa dvojne šobe - po ena za vsak par valjev - za brezhibno mazanje; pa dvodelna oljna kad, s kovinsko lahkim zgornjim in s pločevino, odporno proti udarcem za spodnji del; pa posebno satovje zoper zračne mehurje v motornem olju; pa skrbno nadzorovan sesalni ter iz lahke kovine in z dvema uravnavanima katalizatorja (sondi lambda) opremljen izpušni sistem.

Nad vžigom in vbrizgavanjem goriva bdi Boscheva digitalna naprava motronic, tako skrbno vtisnjena med oba magnezijeva pokrova motornih glav, da kablov sploh ni videti. Ta naprava nadzira tudi delovanje celotnega motorja (vključno s preprečevanjem klenkanja ob ne dovolj kakovostnem gorivu) in njegovo koordinacijo z menjalnikom. Menjalnik je samodejni, štiristopenjski in programiran na tri možnosti, ki jih voznik izbira s stikalom ob prestavni ročici. Pozicija S pomeni krajša prestavna razmerja v korist športnejši vožnji, pozicija E pomeni daljša prestavna razmerja v korist varčnejši vožnji, pozicija M pa pomeni ročno pretikanje, seveda brez pedala za sklopko.

Motorna moč je ves čas speljana do vseh štirih koles, že znani sistem »quattro« pa so zdaj dopolnili še s sredinskim diferencialom in elektronsko zaporo v njem (načelno razmerje med prednjima in zadnjima kolesoma znaša 50:50, zmore pa se raztegniti tudi do 100:0 oziroma do 0:100), diferencial torsen pa so namenili zadnjima kolesoma (za razmerja od 20:80 do 80:20). Tipala, ki nadzirajo zdrsavanje posamičnih koles, služijo tudi zavornemu dodatku ABS. In, ker so vozne lastnosti z največjimi hitrostmi vred zares vrhunske, morajo biti takšne tudi zavore v celem. Koluti, notranje hlajeni, so ob vseh štirih kolesih, pri čemer so prednja spremenili v nekakšna obroča, ki ju zavorne čeljusti objemajo z notranje plati. Tako je površina večja (na račun večjega premera), kar pomeni več učinkovitosti, hkrati z boljšim hlajenjem.

Ker so v osnovno ceno 96.800 DM všteti tudi potovalni računalnik in testna plošča za sprotni nadzor tekočin in različnih naprav v vozilu, ostane za doplačila kaj malo reči: na primer zračna blazina v volanskem obroču (procon-ten je že v osnovni ceni, tako kot v celem pocinkana karoserija), ali Siemensov avtomobilski telefon.

Z vsem, kar audi V8 ponuja in zmore, je povsem prepričljivo zapeljal v prvo avtomobilsko vrsto: vštric z največjimi mercedesi in beemveji, z marsičim pa morebiti celo prednje.

TEHNIČNI PODATKI

Motor: osemvaljni - štiritaktni - V 90° - nameščen spredaj vzdolžno - vrtina in gib 81,0 x 86,4 mm - gibna prostornina 3562 kubikov - kompresija 10,6:1 - največja moč 184 kW (250 KM) pri 5800/min - največji navor 340 Nm pri 4000/min - ročična gred v 5 ležajih - po 2 odmični gredi v vsaki glavi (zobati jermen in veriga) - po 4 ventili za vsak valj - blok in glava iz lahke kovine - elektronska vžig in vbrizgavanje goriva (bosch motronic) - vodno hlajenje - akumulator 12 V, 63 Ah - alternator 1540 W - 2 uravnavana katalizatorja

Prenos moči: motor spredaj poganja vsa štiri kolesa - samodejni štiristopenjski menjalnik (ročica na tleh, programi: S/E/M) - sredinska, elektronsko vodena diferencialna zapora in "torsen" diferencial zadaj - platišča 7 1/2J x 15 - gume 215/60 VR 15

Voz in obese: limuzina s 5 sedeži in 4 vrati - samonosna karoserija, spredaj s pomožnim okvirjem - vsa štiri kolesa na posamičnih obesah - spredaj vzmetni nogi, prečna vodila, stabilizator - zadaj vijačni vzmeti, trikotna in enojna prečna vodila, teleskopska blažilnika - dvokrožne zavore, servo, kolutne in posebej hlajene za vsa štiri kolesa, 2 omejevalnika moči, ABS, mehanska ročna zavora na zadnji kolesi (ročica med sedežema) - volan z zobato letvijo, servo

Mere in teže: dolžnina 4,861 m - širina 1,814 m - višina 1,420 m - medosna razdalja 2,702 m - kolotek spredaj 1,514 m, zadaj 1,531 m - rajdni krog 11,5 m - teža praznega vozila 1710 kg - dovoljena skupna teža 2310 kg - dovoljena teža prikolice z zavoro 1700 kg, brez zavore 680 kg - prtljažnik (normno) 570 litrov - posoda za gorivo 80 litrov

Zmogljivosti (tovarna): največja hitrost 235 km na uro - pospešek 0-100 km na uro: 9,2 s - poraba goriva (ECE): 8,9/10,9/17,1 litra neosvinčenega bencina super na 100 km

Golf. Najboljše, kar vam nudimo
od 14.161.000 lir dalje
(ključi v roke in davek IVA)
ENKRATNA PRILOŽNOST DO 31. X. 88
VOLKSWAGEN
je vreden zaupanja

DINOCONTI
TRST - UL. ROSANDRA 2 (vogal Ul. Flavia) - TEL. 281444
CENTRO SERVIZI SÌ DINOCONTI
TAKOJŠNJE FINANCIRANJE
REGISTRACIJE IN ZAVAROVANJE
USATO SÌ DINOCONTI
NAJUGODNEJŠA CENITEV
TVOJEGA STAREGA AVTOMOBILA
CONCESSIONARI AUTO TRIESTE
ČLAN ZDRUŽENJA INDUSTRIJCEV

Odličen japonski motor za zahtevne evropske kupce

Revere 650 NTV ni drago motorno kolo, ima pa odlične potovalne značilnosti - Čuti se pomanjkanje oklepa

Motociklistična turistična sezona je za nami, toda tovarne motornih koles se že temeljito pripravljajo na prihodnjo sezono. Vsak motociklistični kolos, bodisi japonski kot evropski, bo skušal prav v tem času z novimi modeli pridobiti čimveč kupcev.

Torej, kdor išče nov motocikel, ki ga bo lahko uporabljal vsak dan in se bo z njim lahko mirne duše podal še na počitnice, se bo mogoče odločil za nakup kakega Guzzijevega modela ali pa si bo privoščil, če ima seveda globoke žepe polne denarja, BMW. Točneje model R 65 bo zanj kot nalašč. Kogar pa evropski modeli ne privlačijo, pa bo lahko malo pokukal k Japoncem. Mogoče pa imajo oni kaj lepšega, modernejšega in predvsem manj dragega na razpolago.

V tem primeru bo potencialnega kupca mogoče prijetno presenetil japonski kolos Honda s svojim novim modelom revere 650 NTV, ki so si ga zamislili in želeli v Nemčiji, realizirali pa na Japonskem. Nemška Honda je hotela namreč na vsak način nov "turistični" motocikel, ki bi se lahko uspešno zoperstavil nemškemu BMW in njegovemu modelu R 65. Z reverom so japonski inženirji le ugodili želji svoje nemške podružnice in izdelali motocikel, ki stane sorazmerno malo (8.062.000 lir), se ga z lahkoto upravlja in kar je najvažnejše, vzdrževanje je tudi poceni.

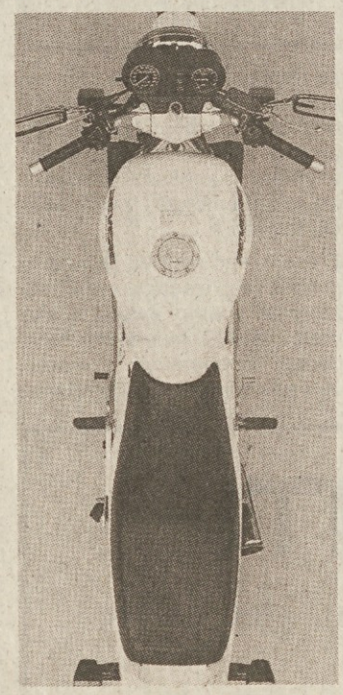

Zanimiv pogled iz ptičje perspektive

Načrtovalci so se povsem prilagodili željam nemških turistov. Revere NTV 650 ima namreč "poceni" jeklen okvir, medtem ko prenaša moč na zadnje kolo kardanska gred, ki jo dosledno in skoraj obvezno na svoje modele vgrajuje BMW.

Balanca je pri hondi nekoliko višja, kar pomeni, da je vožnja na dolgih relacijah kolikortoliko neutrudljiva in udobna. Tudi sedež ni previsoko od tal, torej reverja si bodo lahko kupili tudi kentavri nižje rasti. Edina hiba tega modela je mogoče oklep. Pravzaprav motocikel nima oklepa, ki pa ga pri visokih hitrostih pogrešamo, saj se zračni upor s hitrostjo veča in vožnja "golega" motocikla postane utrudljiva.

V okvir je vpet dvovaljni štiritaktni vodno hlajeni motor z valji na V pod kotom 52 stopinj, z eno odmično gredjo v vsaki glavi, ki jo poganja veriga na dva kroga Morse in tremi ventili. V vsaki glavi sta tudi po dve sveči, ki skrbita za optimalno izgorevanje (isti motor poganja tudi Hondin model africa twin). Največji navor doseže motor pri 6000 vrtljajih, medtem ko doseže najvešjo moč 61 KM pri 8000 vrtljajih. Se pravi revere NTV 650 ima 2 konja več kot motor transalpa in 1,5 konja več kot motor, ki opremlja motocikel africa twin.

Vzmetenje je nekoliko premehko za terensko vožnjo. Za vožnjo po cesti, pa čeprav z luknjami, pa blažilci dobro opravljalo svojo nalogo. Spredaj je rever opremljen z vilico s kraki premera 41 mm in hodom 130 mm, zadnjo nihajno vilico Pro Arm pa opremlja mono blažilnik s hodom 120 mm. Motor ima tudi večkolutno oljnato sklopko in petstopenjski menjalnik, kjer je prva prestava nekoliko predolga, saj v prvi lahko dosežemo hitrost 80 km na uro. To pomeni, da bi se lahko znašli v težavah ko bi speljevali v hrib, z do konca počitniško naloženim motociklom in nestrpnim sopotnikom.

Zato, da bomo lahko dobro naložili motor, je že poskrbela Honda sama, ki poleg motorja ponuja kupcem tudi nepremočljive zaboje za prtljago. Pri zaviranju "srečni gospodar" sploh ne bo imel težav. Izredni zavorni komplet je v vsakem primeru zanesljiv. Sprednji kolut ima premer 316 mm, medtem ko je na zadnjem kolesu kolut s premirom 276 mm, če pa k temu dodamo še, da revere NTV 650 tehta samo 188 kg, so zaviralne sposobnosti tega modela res na višku.

Tudi poraba goriva je skromna. Z enim litrom bencina prevozimo v mestu 16,25 km, medtem ko ob delavnikih na avtocesti (130 km na uro) prevozimo 17 km. Optimalno razdaljo 19,8 km pa prevozimo v soboto, nedeljo in praznikih (110 km na uro).

ZVONKO PETJE

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA
akumulatorji:
BOLDRIN Roberto
Ul. Massimo D'Azeglio 20
B14
Steco VARTA MARELLI
AVTORADIO - VARNOSTNE NAPRAVE "AUTOSONIK"

AUTOROMBO SAS
TRST - Drevored Ippodromo 12 - Tel. 040/393888
prodaja na debelo in drobno nadomestnih in dodatnih delov za avtomobile
BAREN BATTERIE
ap Lockheed
MINTEX brake pads
Nordor
ap BORG & BECK
elf

Opel omega turbodiesel
Solidna in udobna limuzina

Oplova omega, kot kaže, žanje vedno več uspeha tudi med Italijani. V prvih 8 mesecih letošnjega leta, je prodaja tega vozila poskočila kar za 10 odstotkov v primerjavi z istim obdobjem lani. Temu seveda prispeva, poleg simpatije, na katero je omega naletela v Italiji, tudi dejstvo, da bo italijansko tržišče letos krepko preseglo 2 milijona prodanih avtov in da se torej prodaja sploh več vozil.

Vendar Opel noče zaostati v bitki za okrepitev pozicij na italijanskem tržišču. Tako je kljub dejstvu, da je prodaja dizlov v Italiji nekoliko v zastoju, še več, rekli bi, da nazaduje, predstavil novo, močnejšo omego diesel s turbinskim polnilnikom. Omega turbodiesel zmore 101 KM in je namenjena v glavnem tistim odjemalcem, ki so leta in leta segali po zanesljivem rekordu.

Vozilo je kar se da solidno, udobno, na cesti neproblematično, saj ima preizkušen pogon na zadnja kolesa, petstopenjski menjalnik, posamične obese, 4 kolutne zavore s servom in ABS za doplačilo, servovolan pa tudi cel kup elektronske opreme. Oplovi izvedenci so še zlasti skrbeli za aerodinamiko in omega turbodiesel ima res zelo nizek količnik zračnega upora (Cx 0,28).

Opel omega bo v letu 1989 na voljo kot limuzina s 4 vrati ter station wagon s štirimi vrati in vrati v zadku, dvema stopnjama opreme (base in CD), dve ma bencinskima motorjema (1998 in 2969) oba z elektronskim vbrizgavanjem goriva ter dvema 2260-kubičnima dizloma, od katerih ima eden turbinski polnilnik in intercooler.

Osnovni model (bencin) stane 22,9 milijona lir, turbodiesel intercooler pa 27 milijonov. Za doplačilo dobite mnogo dodatne opreme: klimatsko napravo, ABS, digitalne merilnike, varnostne pasove za zadnje sedeže, diferencial z zaporo, pomično streho, široke gume, usnjen volan, ogrevanje prednjih sedežev. Tudi v tem primeru se cena avta lahko krepko zviša.

S09A

OPEL SERVIS - Serri Tullio & C. s.n.c.

Vsa dela opravimo v teku dneva, jamčimo brezplačen servis s kuponom 1000 km ali 5000 km.

ORIGINALNI NADOMESTNI DELI

Takojšnja dobava novih avtomobilov po izvoznih cenah. Prodaja rabljenih avtomobilov z garancijo.

BATERIJE OPEL — RADIO — PRITIKLINE OPEL

IZLOŽBA: Ul. Brunner 14 — Tel.: 727069

SERVIS: Ul. Ginnastica 56 — Tel.: 726241, 724211

Ob sobotah odprto 8.30 - 12.30

P05F

TAKOJ K ZASTOPNIKU OPEL!

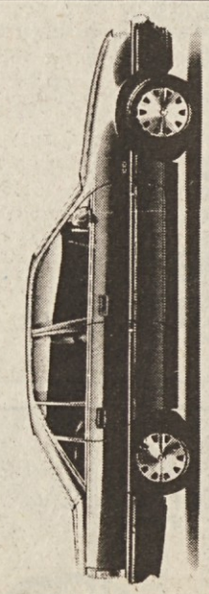

Opel Omega.
Ali kako v življenju doseči največ
s pomočjo leasinga, ki nič ne stane.

Od vsakega modela, pa naj gre za 2.0i, Berlino, Station Wagon ali prestižni 3.0i zahtevajte čim več. To je Omega, ki vam lahko nudi največ.

ZDAJ! PRI

Panauto

TRST - strada della Rosandra 2 (cesta za Glinščico 2) - Tel. 820256

OPEL GM

• Davek IVA in registracija nista vključena v ceno. Ponudba velja za stranke, ki po mnenju GMAC Italia S.p.A. izpolnjujejo predvidene pogoje. Ponudba ni združljiva z drugimi akcijami v teku. Kvalificirana tehnična pomoč in originalni nadomestni deli v več kot 600 servisnih centrih Opel.

OPEL
BY GENERAL MOTORS
ŠT.1 NA SVETU

Dve duši roverja serija 820 fastback in sterling

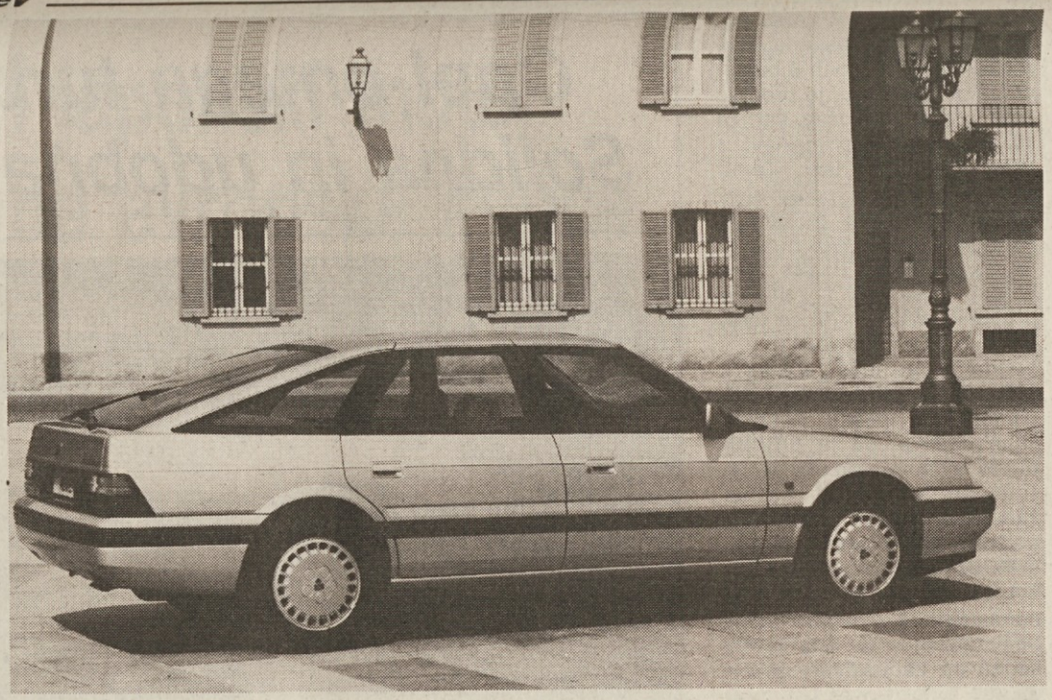

Orehova grčevina in jorški žamet, pravi posrečena reklama za prestižne britansko-japonske limuzine Rover. In res, Roverjevi avti serije 800 so zelo lepo dodelani, imajo pa tudi nekatere tehnične rešitve, ki presegajo zgolj estetski videz. Predzadnja serija velikih roverjev je bila sestavljena iz klasično zasnovanih limuzin. Sedaj pa so jo dopolnili in uvedli serijo »fastback«, ki je v bistvu kombi limuzina z mnogo športnejšim videzom. Zakaj so se pri Roverju odločili za povratek k tej obliki, potem ko gre skoraj vsa evropska produkcija spet na pot klasične limuzinske oblike, ni povsem jasno.

Rover je pred kratkim prešel v sklop enega največjih britanskih koncernov, Aerospace in ima trenutno več kot 14 odstotkov celotnega britanskega tržišča. Sodelovanje z japonsko Hondo se bo vsekakor nadaljevalo tudi sedaj, ko je Rover prešel pod okrilje Aerospacea in to je razvidno tudi iz dejstva, da je motor prestižnega roverja 827 sterling šestvaljnik, ki ga izdelujejo na daljnem Japonskem.

Kakorkoli že, serija roverjev 800 ima sedaj dve podobi: rover 820 SI in 820 vitesse sta kombilimuzini, oba imata 2000-kubični štirivaljni motor s 16 ventili in lahko rabita neosvinčeni bencin. Zmogljivosti so nekoliko različne, ker je vitesse nekoliko bolj aerodinamičen. Najvišja hitrost se res za malenkost razlikuje (205 SI, 210 vitesse), medtem ko je poraba enaka (relativno nizka) pri obeh modelih. Omeniti je treba, da ima vitesse serijsko vgrajeno napravo zoper blokiranje koles ABS. Pogon na prednji kolesi, posamične obese, torzijski drog spredaj in zadaj, vse to zagotavlja dobro lego na cesti. Zložljiv naslon zadnje klopi pa prispeva k poldrugemu kubičnemu metru prtljažnika. Udobnost je izredna, saj so sedeži dobro oblikovani in nastavljivi v vse smeri.

Tukaj sta še dva modela, ki sta po obliki klasična limuzina in imata oznako sterling, kar pomeni, da sta posebno luksuzna. Enega poganja dvelitrski motor s šestnajstimi ventili, o katerem smo že govorili, drugega pa 2700-kubični šestvaljnik v obliki črke V. Rover 827 sterling doseže najvišjo hitrost 225 km/h, oba modela pa staserijsko opremljena z vso mogočo opremo, ki jo sicer dobite le za (drago) doplačilo. Oba modela imata pestopenjski menjalnik japonskega izvora, kolutne zavore (827 ima serijski ABS). Za šestvaljnik je na voljo tudi štiristopenjska avtomatika, kot se pač za tako prestižen avto tudi spodobi.

Cena seveda ni nizka, za avte tega razreda pa ni niti pretirana: rover 820 fastback velja 27,5 milijona, najdražji model 827 sterling z avtomatiko pa 54,2 milijona, ključe v roko.

KADAR KORISTITE...
...IZKORISTITE DOBRO

AWS — KREA

...če kupujete avto

VAM BODO NAŠA OSEBNA POSOJILA NAJUSTREZNEJŠA POMOČ.
10 MILIJONOV LIR BOSTE VRNILI V 48 OBROKIH PO SAMO 280.000 LIR NA MESEC.
POSOJILA OBLIKOVANA PO MERI POSEBEJ ZA VAS.

če kupujete nov avto

PODJETNIKI!
PRI NAS DOBITE USTREZNI LEASING ZA VAŠE POTREBE.
LEASING OBLIKOVAN PO MERI POSEBEJ ZA VAS.

Banca Agricola
Kmečka banka Gorica

T14B

Tomažič Stanko
TOMAUTO S.A.S.
PRODAJA NADOMESTNIH DELOV
Ul. Nizza 15 - Tel. (0481) 83923 - Gorica
AUSTIN ROVER
LAND - ROVER
RANGE ROVER
ZASTOPSTVO ZA GORIŠKO POKRAJINO
AUSTIN MINI - METRO - MAESTRO - AUSTIN MONTEGO - ROVER 1300-1600 - ROVER 800 - ROVER 825